

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

MAGISTRSKO DELO
**ANALIZA VPLIVA DEJAVNIKOV NA IZBOR ŠTUDIJA
GOSTINSTVA IN TURIZMA V SLOVENIJI**

Ljubljana, februar 2025

LIZA ABRAM

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisana Liza Abram, študentka Univerze v Ljubljani Ekonomske fakultete, avtorica predloženega dela z naslovom Analiza vpliva dejavnikov na izbor študija gostinstva in turizma v Sloveniji, pripravljenega v sodelovanju s svetovalko doc. dr. Dašo Farčnik

IZJAVLJAM

1. da sem predloženo delo pripravila samostojno;
2. da je tiskana oblika predloženega dela istovetna njegovi elektronski obliki;
3. da je besedilo predloženega dela jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo pisnih del UL EF, kar pomeni, da sem poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam oziroma navajam v besedilu, citirana oziroma povzeta v skladu z Navodili za izdelavo pisnih del UL EF;
4. da se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Kazenskem zakoniku Republike Slovenije;
5. da se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predloženega dela dokazano plagiatorstvo lahko predstavljalo za moj status na Univerze v Ljubljani Ekonomski fakulteti v skladu z relevantnim pravilnikom;
6. da sem pridobila vsa potrebna dovoljenja za uporabo podatkov in avtorskih del v predloženem delu in jih v njem jasno označila;
7. da sem pri pripravi predloženega dela ravnala v skladu z etičnimi načeli in, kjer je to potrebno, za raziskavo pridobila soglasje etične komisije;
8. da soglašam, da se elektronska oblika predloženega dela uporabi za preverjanje podobnosti vsebine z drugimi deli s programsko opremo za preverjanje podobnosti vsebine, ki je povezana s študijskim informacijskim sistemom članice;
9. da na Univerzo v Ljubljani neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno prenašam pravico shranitve predloženega dela v elektronski obliki, pravico reproduciranja ter pravico dajanja predloženega dela na voljo javnosti na svetovnem spletu preko Repozitorija Univerze v Ljubljani;
10. da hkrati z objavo predloženega dela dovoljujem objavo svojih osebnih podatkov, ki so navedeni v njem in v tej izjavi;
11. da sem preverila verodostojnost informacij, ki izhajajo iz zapisov na podlagi uporabe orodij umetne inteligence.

V Ljubljani, dne 19. 2. 2025

Podpis študentke: Alina

KAZALO

1	UVOD	1
2	DEJAVNIKI ZA IZBOR ŠTUDIJA	3
2.1	Notranji dejavniki	4
2.2	Zunanji dejavniki	8
2.3	Notranji dejavniki za izbor študija gostinstva in turizma	10
2.4	Zunanji dejavniki za izbor študija gostinstva in turizma	13
3	PREGLED VPISA, MATURANTOV IN DIPLOMANTOV GOSTINSTVA IN TURIZMA V SLOVENIJI	15
3.1	Opredelitev področja in ravni izobraževanja.....	15
3.2	Izobraževalne inštitucije za študij gostinstva in turizma na sekundarni ravni.....	17
3.3	Izobraževalne inštitucije za študij gostinstva in turizma na terciarni ravni	21
3.4	Število maturantov in diplomantov gostinstva in turizma v Sloveniji	31
4	IZOBRAZBENA STRUKTURA ZAPOSLENIH V GOSTINSTVU IN TURIZMU	36
5	EMPIRIČNA RAZISKAVA DEJAVNIKOV VPLIVA NA IZBOR ŠTUDIJA GOSTINSTVA IN TURIZMA	38
5.1	Raziskovalna vprašanja	38
5.2	Potek raziskave.....	38
5.3	Opis vzorca	39
5.4	Analiza notranjih dejavnikov, ki vplivajo na izbor študija gostinstva in turizma	42
5.5	Analiza zunanjih dejavnikov, ki vplivajo na izbor študija gostinstva in turizma	44
5.6	Zadovoljstvo anketirancev s študijskim programom gostinstva in turizma	46
5.7	Delovne izkušnje anketirancev na področju gostinstva in turizma	47
5.8	Karijerne priložnosti anketirancev	47
5.9	Omejitve raziskave	49
6	SKLEP	49
	LITERATURA IN VIRI	51
	PRILOGE	57

KAZALO TABEL

Tabela 1: Število vpisanih dijakov po izobraževalnih inštitucijah in po programih na sekundarni ravni, 2019/2020 – 2023/2024	18
Tabela 2: Število študentov terciarnega izobraževanja po tretji klasifikacijski ravni področij izobraževanja, 2018/19 – 2022/23.....	25
Tabela 3: Število vpisanih študentov po izobraževalnih inštitucijah in po programih na višješolski stopnji izobraževanja, 2019/2020 – 2023/2024	26
Tabela 4: Število vpisanih študentov po izobraževalnih inštitucijah in po programih na visokošolski stopnji izobraževanja, 2019/2020 – 2023/2024	28
Tabela 5: Število vpisanih študentov po izobraževalnih inštitucijah in po programih na univerzitetni stopnji izobraževanja, 2019/2020 – 2023/2024.....	29
Tabela 6: Število vpisanih študentov po izobraževalnih inštitucijah in po programih na magistrski stopnji izobraževanja, 2019/2020 – 2023/2024	30
Tabela 7: Število vpisanih študentov po izobraževalnih inštitucijah in po programih na doktorski stopnji izobraževanja, 2019/2020 – 2023/2024.....	31
Tabela 8: Število maturantov sekundarnega izobraževanja po vrsti izobraževanja, 2018/2019 – 2022/2023.....	32
Tabela 9: Število diplomantov terciarnega izobraževanja po področju izobraževanja, 2018 – 2022	33
Tabela 10: Število diplomantov po izobraževalnih inštitucijah in po programih na višješolski stopnji izobraževanja, 2019 – 2023	33
Tabela 11: Število diplomantov po izobraževalnih inštitucijah in po programih na visokošolski stopnji izobraževanja, 2019 – 2023	34
Tabela 12: Število diplomantov po izobraževalnih inštitucijah in po programih na univerzitetni stopnji izobraževanja, 2019 – 2023	35
Tabela 13: Število diplomantov po izobraževalnih inštitucijah in po programih na magistrski stopnji izobraževanja, 2019 – 2023.....	36
Tabela 14: Notranji dejavniki, ki so vplivali na izbor študija gostinstva in turizma.....	43
Tabela 15: Notranji dejavniki, ki so imeli bistveno vlogo pri odločanju za študij gostinstva in turizma	44
Tabela 16: Zunanji dejavniki, ki so vplivali na izbor študija gostinstva in turizma	45
Tabela 17: Zunanji dejavniki, ki so imeli bistveno vlogo pri odločanju za študij gostinstva in turizma	46

KAZALO SLIK

Slika 1: Število študentov višjega strokovnega izobraževanja po drugi klasifikacijski ravni področij izobraževanja, 2018/2019 – 2023/2024.....	21
Slika 2: Število študentov visokošolskega strokovnega izobraževanja po drugi klasifikacijski ravni področij izobraževanja, 2018/2019 – 2023/2024	22

Slika 3: Število študentov visokošolskega univerzitetnega izobraževanja po drugi klasifikacijski ravni področij izobraževanja, 2018/2019 – 2023/2024.....	22
Slika 4: Število študentov magistrskega izobraževanja po drugi klasifikacijski ravni področij izobraževanja, 2018/2019 – 2023/2024	23
Slika 5: Število študentov doktorskega izobraževanja po drugi klasifikacijski ravni področij izobraževanja, 2018/2019 – 2023/2024	24
Slika 6: Število zaposlenih glede na raven izobrazbe v gostinski dejavnosti, 2019 – 2023	37
Slika 7: Starostna struktura anketirancev, v odstotkih	39
Slika 8: Stalno prebivališče anketirancev, v odstotkih.....	40
Slika 9: Izobraževalna ustanova anketirancev, v odstotkih	41
Slika 10: Študijska usmeritev anketirancev, v odstotkih.....	41
Slika 11: Letnik študija anketirancev, v odstotkih.....	42
Slika 12: Zadovoljstvo anketirancev z izborom študija, v odstotkih	46
Slika 13: Delovne izkušnje anketirancev, v odstotkih	47
Slika 14: Vzorec anketiranih glede na trenutne in prihodnje karijerne priložnosti v gostinstvu in turizmu.....	48

KAZALO PRILOG

Priloga 1: Anketni vprašalnik	1
Priloga 2: Opis izobraževalnih programov po izobraževalnih inštitucijah.....	8
Priloga 3: Število prostih mest po izobraževalnih inštitucijah in po programih na sekundarni ravni, 2019/2020 – 2023/2024	15
Priloga 4: Število prostih mest po izobraževalnih inštitucijah in po programih na višješolski stopnji izobraževanja, 2019/2020 – 2023/2024.....	17
Priloga 5: Število prostih mest po izobraževalnih inštitucijah in po programih na visokošolski stopnji izobraževanja, 2019/2020 – 2023/2024.....	18
Priloga 6: Število prostih mest po izobraževalnih inštitucijah in po programih na univerzitetni stopnji izobraževanja, 2019/2020 – 2023/2024.....	19
Priloga 7: Število prostih mest po izobraževalnih inštitucijah in po programih na magistrski stopnji izobraževanja, 2019/2020 – 2023/2024	20
Priloga 8: Število prostih mest po izobraževalnih inštitucijah in po programih na doktorski stopnji izobraževanja, 2019/2020 – 2023/2024.....	20

SEZNAM KRATIC

DR – doktorski študij

EU – Evropska unija

eVŠ – Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in inovacije

MAG – magistrski študij

MGRT – Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo

MVI – Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje

SURS – Statistični urad Republike Slovenije

UN – univerzitetno izobraževanje

VIS – visokošolsko izobraževanje

VŠ – višješolsko izobraževanje

1 UVOD

V slovenskem turizmu in s turizmom povezanimi dejavnostmi je bilo v letu 2023 zaposlenih 56.000 ljudi (UNWTO, 2021). Izzivi s katerimi se sooča slovenska turistična dejavnost so nekakovosten strokovni kader, omejeno vlaganje v izobraževanje zaposlenih v turistični dejavnosti, nezadostne nagrade, napredovanja in druge oblike spodbud v gostinstvu in turizmu. Na ravni terciarnega izobraževanja prihaja do pomanjkanja programa iz hotelskega vodenja, na ravni poklicnega izobraževanja pa prihaja do neskladja med potrebami gospodarstva in učnimi načrti šol (MGRT, 2017). Za države, za katere je turizem pomembna panoga, je bistveno, da imajo na voljo izobraževalne ustanove s poudarkom na gostinstvu in turizmu, ki dijake in študente uspešno pripravijo na poklicno pot na tem področju (Lee in drugi, 2018).

V Evropski Uniji (v nadaljevanju EU) študij gostinstva in turizma (angl. hospitality and leisure management) na dodiplomski ravni ponuja 66 univerz s 551 programi ter na podiplomski ravni 87 univerz z 265 programi (QS International, 2024). V EU je 20 doktorskih programov študija gostinstva in turizma. Najboljše tri univerze v EU za študij gostinstva in turizma so po QS World University Ranking 2024 v Švici. Na prvem mestu je EHL Hospitality Business School, na drugem mestu je Swiss Hotel Management School in na tretjem mestu Les Roches Global Hospitality Management Education (QS International, 2024). Univerza v Ljubljani je glede na QS World University Ranking 2024 (študij poslovnih ved in managementa), med katere sodi tudi študij turizma na 621. mestu. Univerza v Mariboru je na 851. mestu, Univerza na Primorskem pa na 1001. mestu (QS International, 2024).

Trenutni priliv kadrov iz izobraževalnih programov gostinstva in turizma v Sloveniji na letni ravni znaša od 1.000 do 1.500 oseb, kar zadošča za 10 do 20 odstotkov potreb trga dela (MGRT, 2022). Ključni izziv slovenskega turizma je pomanjkanje usposobljenega in kompetentnega kadra na področju gostinstva in turizma. Po podatkih MGRT so glavni vzroki za nizek vpis v poklicne in strokovne izobraževalne programe gostinstva in turizma pomanjkanje praktičnih usposabljanj, neustrezni učni načrti, struktura programov in nezadostno poudarjanje pomena turizma.

Izbira poklica in z njim povezanega študija je za mnoge zahtevna izbira. Pri izbiri področja, ki bi jim v prihodnosti omogočil pravo poklicno pot, morajo upoštevati veliko stvari. Dijake in študente pri izbiri področja vodi njihov interes, spretnosti ali strokovno znanje. Dijak ali študent se na primer raje vpiše na določeno področje zaradi svojih osebnih interesov, spretnosti in znanja, vendar je lahko zaradi družbenih zahtev in trendov včasih prisiljen prilagoditi svojo izbor. Nekateri se odločijo za diplomo ali tečaj, ki je v tistem času popularen, druge ovira njihov socialno ekonomski položaj, ki jim preprečuje, da bi izbrali svojo zeleno smer (Sadjail in drugi, 2024).

Pomembno vlogo pri odločitvi, katero in kakšno pot bodo dijaki in študentje izbrali ima vpliv družine. Družina je eden glavnih dejavnikov, ki jim lahko pomaga ali jih ovira pri njihovi poklicni poti (De Almeida in De Pinho, 2008). Pomemben je tudi vpliv vrstnikov, saj je za dijake kot najstnike pomembno, da se počutijo sprejeti v družbi. Včasih lahko prijatelji ali vrstniki vplivajo na posameznikovo odločitev (Sadjail in drugi, 2024).

Na večino dijakov in študentov vplivajo okoljski dejavniki in njihove osebne lastnosti. Človek je kot individualno bitje ustvarjen z lastno sposobnostjo razmišljanja in samostojnega odločanja. Vendar pa na njegove odločitve pogosto vplivajo številni zunanji dejavniki. Dijakova ali študentova izbira srednje šole ali fakultete je ključnega pomena, saj bo količina truda, ki ga bo vložil v svoje izobraževanje, oblikovala njegovo prihodnost. Dejstvo je, da lahko odločitev, sprejeta v preteklosti, močno vpliva na njegovo življenje danes in v prihodnje (Kaneez in Medha, 2018).

Namen magistrskega dela je raziskati in preučiti notranje in zunanje dejavnike, ki vplivajo na dijakov in študentov izbor za študij gostinstva in turizma. Vpogled v odločitveni proces in dejavnike, ki vplivajo na odločitev o izboru študija, bo lahko v pomoč poklicnim svetovalcem in univerzam pri razvoju izobraževalnih programov za poklicno svetovanje in usmerjanje dijakov in študentov, da bi jim olajšali izbor študija.

Cilj magistrskega dela je ugotoviti dejavnike, ki vplivajo na odločitev dijakov in študentov za študij gostinstva in turizma. Hkrati pa v Sloveniji trenutno še ne obstaja seznam izobraževalnih ustanov, ki ponujajo študij gostinstva in turizma. Magistrsko delo je osredotočeno na naslednje ključne podcilje:

- pripraviti pregled srednješolskih poklicnih, visokošolskih in višješolskih izobraževalnih ustanov, ki ponujajo študij gostinstva in turizma v Sloveniji;
- pripraviti pregled vpisa na študij gostinstva in turizma in števila maturantov in diplomantov po letih;
- izvesti analizo dejavnikov, ki vplivajo na odločitev za študij gostinstva in turizma.

V magistrskem delu želim odgovoriti na naslednja raziskovalna vprašanja:

1. Katere so srednješolske, visokošolske in višješolske izobraževalne ustanove, ki ponujajo študij gostinstva in turizma v Sloveniji?
2. Kakšen je vpis dijakov in študentov v izobraževalne ustanove, ki ponujajo študij gostinstva in turizma v Sloveniji?
3. Kakšno je število maturantov in diplomantov študija gostinstva in turizma?
4. Kateri dejavniki vplivajo na izbor študija gostinstva in turizma?
5. Kateri dejavniki najpomembneje vplivajo na izbor študija gostinstva in turizma?

Za prva tri raziskovalna vprašanja o srednješolskih, visokošolskih in višješolskih izobraževalnih ustanovah, ki ponujajo študij gostinstva in turizma v Sloveniji, in za pregled vpisa na študij gostinstva in turizma in števila maturantov in diplomantov po letih

sem uporabila sekundarne statistične podatke, pridobljene iz Statističnega Urada Republike Slovenije (v nadaljevanju SURS), Ministrstva za vzgojo in izobraževanje Republike Slovenije (v nadaljevanju MVI), Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in inovacije (v nadaljevanju eVŠ) in spletnih strani izobraževalnih ustanov v Sloveniji, ki ponujajo program gostinstva in turizma.

Za zadnji dve raziskovalni vprašanji sem izvedla empirično raziskavo. Osredotočala sem se na ugotavljanje dejavnikov, ki vplivajo na izbor študija gostinstva in turizma. Študente visokošolskih, višješolskih in univerzitetnih šol sem spraševala o dejavnikih, ki so bili po njihovem mnenju ključni za izbor njihovega študija. Raziskavo sem izvedla izključno med študenti, saj bi bila vključitev dijakov zaradi velikega števila izobraževalnih ustanov, ki ponujajo smer gostinstvo in turizem, preobsežna in težko izvedljiva. Oblikovala sem spletni anketni vprašalnik (1KA), ki sem ga delila med študente, vpisane v višješolske, visokošolske in univerzitetne programe gostinstva in turizma.

Pri analizi odgovorov sem uporabila kvantitativne metode in odgovore obdelala s statističnimi analizami, kot so deskriptivna statistika za pregled osnovnih trendov in pogostosti ter t-test za preverjanje razlik med povprečji različnih skupin anketirancev. To mi je omogočilo ugotoviti, ali obstajajo opazne razlike v mnenjih glede dejavnikov izbire študija. Pri analizi najpogostejših dejavnikov sem uporabila frekvenčno analizo.

2 DEJAVNIKI ZA IZBOR ŠTUDIJA

V procesu odločanja so ljudje pod številnimi vplivi, ki prihajajo iz različnih smeri. Dejavniki delujejo medsebojno, vplivajo drug na drugega ter na koncu vplivajo na posameznika. Literatura deli te dejavnike na notranje in zunanje, pri čemer loči tri osnovna področja: družbeni, osebni ali demografski in psihološki dejavniki (Ćemalović, 2019). Kot samostojno področje dodaja literatura tudi kulturne dejavnike. Številne študije se osredotočajo na ugotavljanje, kakšni so motivi ljudi za zavestno odločitev, da vložijo fizično in psihološko energijo v določeno dejanje, ki bo vodilo do njihovega cilja. Motiv lahko definiramo kot notranjo spodbudno silo, ki usmerja človekove dejavnosti k zadovoljevanju potreb (Ćemalović, 2019).

Motivi in dejavniki, ki vplivajo na izbor študija, se lahko med seboj prepletajo, vendar imajo tudi pomembne razlike. Razumevanje teh pojmov je ključnega pomena za boljšo analizo odločitev posameznikov glede izbora izobraževalne poti (Deci in Ryan, 2000). Tako motivi kot dejavniki igrajo ključno vlogo pri odločitvah glede izbora študija. Oboji usmerjajo posameznike pri izboru področja, univerze ali specifičnega programa. Pogosto se motivi in dejavniki med seboj prepletajo. Na primer, osebni interes (motiv) lahko izhaja iz družinskega vpliva (dejavnik). Oboji lahko vplivajo na kratkoročne in dolgoročne odločitve glede študija. Motivacija za določeno kariero lahko izhaja iz dolgoročnega cilja, medtem ko lahko dejavnik, kot je finančna podpora, vpliva na kratkoročne odločitve (Eccles, 2009).

Motivi so notranje spodbude, ki posameznika vodijo k določenim odločitvam in dejanjem. So povezani z osebnimi cilji, interesi, vrednotami in strastmi. Dejavniki so zunanje okoliščine ali vplivi, ki vplivajo na posameznikove odločitve. Vključujejo družbene, ekonomske, kulturne in inštitucionalne vplive. Motivi so pretežno notranji in subjektivni. Na primer, želja po osebnem razvoju, zanimanje do določenega področja ali želja po specifični karieri. Dejavniki so pretežno zunanji in objektivni. Na primer, družinski pritiski, finančne možnosti, dostopnost študijskih programov, vpliv prijateljev in učiteljev. Motivi izhajajo iz posameznika in njegovih notranjih vzgibov. Dejavniki pa pritiskajo na posameznika iz njegovega okolja in širše družbe. Motivi so pogosto bolj specifični in osebni. Na primer, posameznik je lahko motiviran za študij medicine zaradi osebne izkušnje z zdravnikom v otroštvu. Dejavniki so lahko bolj splošni in raznoliki. Na primer, ekonomska stabilnost družine lahko vpliva na možnost študija v tujini. Motivi so pod večjo kontrolo posameznika. Osebnostne interese in strasti lahko posameznik razvija in spreminja. Dejavniki so pogosto izven nadzora posameznika. Na primer, razpoložljivost štipendij ali univerzitetnih programov (Wang in Degol, 2013). Primeri motivov so osebni interes za določeno področje, želja po osebnem izpopolnjevanju, karierni cilji in ambicije ter strast do specifične teme ali dejavnosti. Primeri dejavnikov so družinski vplivi in pričakovanja, finančne zmožnosti, geografska dostopnost izobraževalnih ustanov in družbeni in kulturni pritiski (Eccles, 2009).

2.1 Notranji dejavniki

Notranji dejavniki, ki vplivajo na izbor študija so po raziskavah domačih in tujih raziskovalcev osebnost, starost in spol, strast do panoge, priložnost za učenje novih stvari, karierne priložnosti, močne spretnosti na področju ter želja po osebnostni rasti in učenju (Poropat, 2009; Kotler, 2000; Ćemalović, 2019; Lee in drugi, 2019).

Osebnost je notranji dejavnik, zaradi katere je oseba edinstvena, nanjo pa vplivajo osebne izkušnje in dednost. Poleg tega je osebnost skupek različnih vedenjskih nagnjenj, ki povzročajo podobne vedenjske vzorce v določenih situacijah. V prejšnjih raziskavah je bil poudarjen pomen osebnostnih lastnosti in motivacije pri izboru izobraževanja. Model velikih petih osebnostnih lastnosti (McCrae in Costa, 1997) razvršča osebnost v pet širokih razsežnosti: odprtost, vestnost, ekstravertiranost, prijetnost in nevroticizem. Dijaki in študentje, ki imajo visoko stopnjo odprtosti, so bolj nagnjeni k humanističnim in družboslovnim študijskim programom. Ti posamezniki kažejo veliko naklonjenost intelektualni radovednosti, ustvarjalnosti in širokemu spektru izkušenj. Visoka vestnost je povezana z naklonjenostjo poslovnim in pravnim študijem. Dijaki in študentje na teh področjih so običajno organizirani, ciljno usmerjeni in marljivi, kar so lastnosti, ki se dobro ujemajo z zahtevami teh disciplin. Ekstrovertirani dijaki in študentje imajo raje poslovne in pravne študije, kar odraža njihovo družabno in energično naravo. Te diplome pogosto vodijo do poklicev, ki zahtevajo dobre medosebne spretnosti in povezovanje v mreže. Dijaki in študentje, ki imajo visoko stopnjo prijetnosti, se običajno odločajo za študijske programe, ki vključujejo pomoč drugim, kot sta izobraževanje in zdravstvo.

Njihova sočutna in sodelovalna narava jih spodbuja k poklicem, ki so osredotočeni na storitve in podporo. Čeprav nevroticizem ni dosledno povezan z izborom določene stopnje izobrazbe, vpliva na splošno raven stresa in tesnobe, ki jo dijaki in študentje doživljajo v zvezi s študijem in poklicnimi možnostmi (Skatova in Ferguson, 2014).

Dijaki in študentje z visoko sprejemljivostjo pogosto izbirajo študije v področjih, kjer lahko pomagajo drugim, kot so medicina, socialno delo in psihologija. Sprejemljivi posamezniki so nagnjeni k sodelovanju in altruizmu, kar se odraža v njihovem izboru študija (Larson in drugi, 2009). Visoko vestni dijaki in študenti so pogosto usmerjeni v študijske programe, ki zahtevajo organizacijo in odgovornost, kot so pravo, farmacija in inženirstvo. Vestni posamezniki imajo višjo stopnjo akademske uspešnosti in so bolj osredotočeni na dosežke (Poropat, 2009). Dijaki in študentje z visoko čustveno stabilnostjo so bolj samozavestni pri izboru študijev, ki vključujejo visoke ravni stresa, kot so medicina, pravo in podjetništvo. Čustveno stabilni posamezniki bolje obvladujejo stres in so uspešnejši v zahtevnih študijskih okoljih (Komarraju in drugi, 2011). Dijaki in študentje z visoko odprtostjo za izkušnje pogosto izbirajo ustvarjalne in intelektualno zahtevne študije, kot so umetnost, humanistika in naravoslovje. Odprti posamezniki iščejo nove izkušnje in intelektualne izzive, kar vpliva na njihov izbor študija (Larson in drugi, 2009).

Starost in spol sta najbolj prevladujoča osebna dejavnika, ki vplivata na izbor študija. Različni dejavniki, kot so življenjske izkušnje, socialne norme in biološke razlike, oblikujejo izbore študijskih programov glede na starost in spol (Kotler, 2000). Starejši študentje pogosto izbirajo študijske programe, ki so bolj usmerjeni k praktičnim in kariernim ciljem. Raziskave kažejo, da starejši študenti, zlasti tisti, ki se vrnejo v izobraževalni sistem po določenem obdobju delovne aktivnosti, pogosto iščejo programe, ki ponujajo takojšnje poklicne priložnosti in so manj nagnjeni do programov, ki zahtevajo daljše obdobje študija (Janine in Anne, 2016). Starejši študentje so tudi bolj osredotočeni na fleksibilne oblike študija, kot so večerni ali spletni programi, kar jim omogoča boljše usklajevanje študijskih in delovnih obveznosti (Kotler, 2000).

Razlike med spoloma igrajo ključno vlogo pri izboru študijskih področij. Tradicionalno so ženske bolj zastopane v družboslovnih in humanističnih znanostih, kot so psihologija, pedagogika in socialno delo, medtem ko so moški pogosteje zastopani v naravoslovju, tehnologiji, inženirstvu in matematiki. Ta razlika je pogosto povezana s socializacijskimi procesi in stereotipi o spolnih vlogah, ki se oblikujejo že v zgodnjem otroštvu (Vantieghem in Van Houtte, 2015). Raziskave kažejo, da ženske v večji meri izbirajo študije, pri katerih je poudarek na sodelovanju, komunikaciji in socialni interakciji, medtem ko moški pogosteje izbirajo področja, pri katerih je poudarek na analitičnih in tehničnih veščinah. Poleg tega so ženske pogosto bolj motivirane za izbor študijev, ki omogočajo neposreden vpliv na skupnost in pomoč drugim, kar vpliva na njihovo večjo prisotnost v zdravstvu in izobraževanju (Su in Rounds, 2015).

Dijaki in študentje, ki so motivirani za učenje in raziskovanje, so pogosto usmerjeni k akademskemu področju, ki jim ponujajo nove izzive in možnosti za intelektualni razvoj. Priložnost za učenje novih stvari pogosto privablja študente k disciplinam, ki so inovativne in raziskovalno usmerjene. Dijaki in študentje, ki cenijo intelektualno stimulacijo in imajo visoko stopnjo akademske radovednosti, pogosto izbirajo področja, kot so naravoslovje, tehnologija, inženirstvo in matematika, na katerih lahko nenehno raziskujejo in usvajajo novih konceptov. Takšne študije ponujajo bogato okolje za eksperimentiranje in odkrivanje, kar je zelo privlačno za radovedne in ambiciozne posameznike (Harackiewicz in drugi, 2015). Dijaki in študentje, ki jih vodi notranja motivacija, bodo verjetno izbrali študij na področju umetnosti in naravoslovja. Njihov izbor je pogojen z resničnim zanimanjem in strastjo do področja, kar vodi do visoke stopnje osebnega zadovoljstva in zavzetosti. Tisti, ki jih motivirajo zunanje koristi, se pogosto odločajo za diplome iz poslovnih in pravnih ved, saj jim obljublajo visoke plače, varnost zaposlitve in družbeni prestiž. Družbeni vplivi, vključno s pričakovanji staršev in družbenimi normami, te študente prav tako usmerjajo k področjem, ki imajo domnevno visok status (Skatova in Ferguson, 2014).

Raziskave kažejo, da študenti, ki imajo močno notranjo motivacijo za učenje, dosegajo boljše akademske rezultate in so bolj zadovoljni s svojim študijskim izborom. Notranja motivacija, ki izhaja iz želje po znanju in razumevanju, vodi študente k iskanju študijskih programov, ki ponujajo široke možnosti za intelektualni razvoj in raziskovanje. Takšna motivacija je povezana z višjo stopnjo angažiranosti in vztrajnosti, kar posledično vodi k boljšim akademskim dosežkom (Deci in Ryan, 2000). Poleg tega, priložnost za učenje novih stvari spodbuja študente k interdisciplinarnim študijem, pri katerih lahko raziskujejo povezave med različnimi področji. Interdisciplinarni pristopi omogočajo celostno razumevanje kompleksnih problemov in spodbujajo kritično mišljenje, kar je zelo privlačno za študente, ki želijo pridobiti široko paleto znanj in veščin (Brint in drugi, 2008).

Karijerne priložnosti panoge so ključni dejavnik, ki vpliva na izbor študija. Študenti pogosto izbirajo študijske programe na podlagi ocenjenih zaposlitvenih možnosti in obetov za kariero v določenih panogah. Dijaki in študentje se pogosto odločajo za študijske programe, ki jim ponujajo dobre karijerne možnosti in stabilno zaposlitev po zaključku študija. Raziskave kažejo, da so področja, kot so zdravstvo, tehnologija, inženirstvo in poslovne vede, priljubljena zaradi visokega povpraševanja po strokovnjakih in višjih plač (Tomlinson, 2017). Dijaki in študentje se zavedajo, da študijski programi, povezani s temi panogami, ponujajo široke možnosti za zaposlitev in napredovanje v karieri. Karijerne priložnosti vplivajo tudi na izbor študija preko zaznave stabilnosti in varnosti zaposlitve. Dijaki in študentje so bolj nagnjeni k izbiranju področij, kjer zaznavajo manjšo tveganost glede brezposelnosti in večjo stabilnost delovnih mest. To je še posebej pomembno v obdobjih gospodarske negotovosti, ko je varnost zaposlitve ena izmed glavnih skrbi študentov in njihovih družin (Tomlinson, 2017).

Kompetence so skupek opredeljenih vedenj, ki so strukturirano vodilo, ki omogoča prepoznavanje, vrednotenje in razvoj posameznih študentov. Harb in El-Shaarwi (2006) v svoji študiji navajata, da je za študente iz Združenih arabskih emiratov znanje angleškega jezika ključni dejavnik, ki pozitivno vpliva na njihove komunikacijske sposobnosti in učni uspeh. Kompetence študentov, kot so akademske veščine, spretnosti in interesi, pomembno vplivajo na izbor študija (Luesia in drugi, 2023). Dijaki in študentje običajno izbirajo študijske programe, ki so v skladu z njihovimi že obstoječimi kompetencami ali pa želijo razvijati nove spretnosti, ki jih vidijo kot ključne za svojo prihodnjo kariero. Dijaki in študentje pogosto izbirajo študijske programe, kjer se lahko izkažejo na podlagi svojih močnih strani in kompetenc. Akademske veščine, kot so matematične sposobnosti, jezikovne spretnosti ali računalniško znanje, pogosto usmerjajo študente k specifičnim študijskim področjem, na katerem lahko te spretnosti nadgradijo ali uporabijo na najboljši način. Dijaki in študentje, ki že imajo določene kompetence, se pogosto odločajo za nadaljnje izobraževanje na področjih, kjer lahko te kompetence še dodatno razvijejo in izkoristijo (Luesia in drugi, 2023).

Poleg tega, dijaki in študentje izbirajo študijske programe glede na svoje interese in strasti. Raziskave kažejo, da so študenti bolj motivirani in uspešni, ko študirajo na področjih, ki jih dejansko zanimajo in kadar vidijo smisel svojega dela (Hartung in Taber, 2007). Interesi študentov pogosto vplivajo na izbor specifičnih študijskih disciplin, kjer se lahko bolj vključijo in so bolj angažirani. Dodatno, spretnosti, kot so vodstvene sposobnosti, komunikacijske veščine ali sposobnost reševanja problemov, lahko vplivajo na izbor študija v smislu izbiranja študijskih programov, ki ponujajo priložnosti za razvoj teh specifičnih spretnosti. Dijaki in študentje se vse bolj zavedajo pomembnosti mehkih veščin v sodobnem delovnem okolju, zato izbirajo programe, ki ponujajo ustrezne priložnosti za njihov razvoj (Edwards in drugi, 2009).

Dijaki in študentje, ki imajo izrazito željo po osebni rasti in učenju, pogosto izbirajo študijske programe, ki jim omogočajo razvoj novih veščin, pridobivanje znanj in poglobljeno raziskovanje. Raziskave kažejo, da je motivacija za osebno rast in učenje povezana z večjo angažiranostjo in uspešnostjo v študiju. Dijaki in študentje, ki cenijo kontinuirano učenje in razvoj, so bolj nagnjeni k izbiranju programov, ki ponujajo priložnosti za intelektualni izziv in osebno rast. Poleg tega, želja po osebni rasti lahko vodi študente k izbiranju interdisciplinarnih programov ali programov, ki združujejo različna področja znanja. Dijaki in študentje, ki si želijo razširiti svoje razumevanje sveta in svojih sposobnosti, pogosteje izbirajo programe, ki jim omogočajo pridobivanje raznolikih kompetenc in perspektiv (Milana, 2018). To vključuje študijske programe, ki spodbujajo kritično mišljenje, ustvarjalnost in reševanje kompleksnih problemov. Dodatno, dijaki in študentje, ki si prizadevajo za osebno rast, so pogosto bolj odprti za učenje izven učilnice, kot so prakse, projekti v sodelovanju s panogo in študijske izmenjave. To širše razumevanje in izkušnje lahko študentom pomagajo bolje razumeti

svoje poklicne cilje in razviti specifične veščine, ki so pomembne za njihovo prihodnjo kariero (Lam in drugi, 2011).

2.2 Zunanji dejavniki

Zunanji dejavniki, ki vplivajo na izbor študija so razdeljeni na družbene dejavnike (družina, referenčne skupine, družbeni razred in kultura), praktične izkušnje iz panoge, družbene medije, standarde poučevanja, strukture programov in učne načrte (Ćemalović, 2019; Kotler, 2000; Callanan, 2004; Smimou in Dahl, 2011).

Družbeni dejavniki se delijo na družino, referenčne skupine, družbeni razred ali status in kulturo. Družina ima najmočnejši vpliv v zgodnjih letih razvoja, ki oblikuje vedenje osebe. Temeljne vrednote in prepričanja pridobljene v družini bolj ali manj usmerjajo vedenje posameznikov ter na njihov proces odločanja (Ćemalović, 2019). Vpliv družine na izbor študija je kompleksen in sega preko ekonomske podpore do kulturnih pričakovanj in družinskega vpliva na odločitve mladih. Družinska podpora in kulturne norme igrajo ključno vlogo pri izboru študija. Dijaki in študentje, katerih družine spodbujajo visoko izobraževanje in akademski uspeh, se bolj verjetno odločijo za študij na univerzitetni ravni in izberejo študijske programe, ki so v skladu s pričakovanji družine. Družinska pričakovanja in podpora lahko pomagajo študentom pri navigaciji skozi kompleksen izbor študijskih programov ter jih motivirajo k doseganju višjih šolskih standardov (Goyette in Mullen, 2006). Kulturne in etnične norme v družini prav tako oblikujejo izbor študija. Dijaki in študentje iz manjšinskih skupnosti ali z različnimi kulturnimi ozadjem se pogosto soočajo s posebnimi izzivi in pričakovanji glede študijskih odločitev. Raziskave kažejo, da lahko kulturne vrednote in pričakovanja družine vplivajo na izbor študija in poklicne poti, ki jih dijaki in študentje izberejo (Zhu, 2023).

Referenčne skupine so skupine, s katerimi se posameznik družni. Lahko so primarne ali sekundarne skupine ter formalne ali neformalne. Te skupine na nek način opredeljujejo vlogo posameznika v družbi, ki ji pripada. Družbeni status ali razred je skupina ljudi, ki si delijo podobne vrednote, interese in vedenja. Razlikujejo se po socialno ekonomskem statusu. Glede na to, kateremu družbenemu razredu pripada oseba, se bo razlikoval postopek odločanja. Kultura prav tako pomembno vpliva na posameznikovo odločanje. Kulturo sestavljajo različne subkulture oziroma posameznikove komponente kot so vera, narodnost, rasa itd. (Ćemalović, 2019).

Dijaki in študentje se pogosto primerjajo z referenčnimi skupinami, kot so prijatelji, družinski člani, sošolci in celo javne osebnosti, da bi oblikovali svoje študijske odločitve. Raziskave kažejo, da je socialno primerjanje z referenčnimi skupinami pomemben dejavnik pri izboru študijskega programa in kariernih poti (Brown in Lent, 2013). Dijaki in študentje lahko izbirajo študijske programe, ki so družbeno sprejemljivi in cenjeni v njihovi referenčni skupini, da bi se izognili občutku izključenosti ali nizkega statusa. Referenčne skupine lahko vplivajo na izbor študija tudi preko socialnega vpliva in

pričakovanj. Dijaki in študentje se lahko odločijo za študijske programe, ki so priljubljeni med njihovimi vrstniki ali ki obljublajo visoko družbeno prestižnost in status (Ćemalović, 2019). Zaznana družbena odobravanja ali pričakovanja referenčnih skupin lahko močno vplivajo na študijske odločitve, še posebej med mladimi, ki so bolj občutljivi na socialno prilagajanje in sprejemanje.

Dohodek je ena od spremenljivk, ki se uporablja za identifikacijo statusa osebe in je ena najpomembnejših socialno ekonomskih spremenljivk. Ljudje z višjim dohodkom se nagibajo k vodstvenim in višjim položajem, kar pomeni, da za to potrebujejo višjo izobrazbo (Kotler, 2000). Dijaki in študentje iz gospodinjestev z nižjimi dohodki se lahko odločijo za študij, ki je finančno bolj dostopen ali prinaša možnosti za zaslužek takoj po diplomi. Finančne omejitve lahko vplivajo na izbor študija na tiste programe, ki so bolj praktični ali vodijo do hitrejšega povračila investicije v izobraževanje (Rubenson in Desjardins, 2009).

Praktične izkušnje so ključen dejavnik pri izboru študija, saj dijaki in študentje, ki že imajo predhodne izkušnje ali delovne izkušnje v določeni panogi, pogosto kažejo večjo usmerjenost k študiju na tem področju. Dijaki in študentje, ki so že delali v določeni panogi ali podjetju, pogosteje izberejo študijske programe, ki jim omogočajo nadaljnji razvoj in napredovanje v tej panogi (Ma, 2022). Izkušnje iz prakse ne le, da študentom pomagajo bolje razumeti specifične zahteve dela in pridobiti praktične veščine, ki so ključne za uspeh v določeni karieri, temveč tudi vplivajo na njihovo motivacijo. Pozitivne izkušnje lahko študente še dodatno motivirajo k nadaljnemu poglobljenemu raziskovanju in specializaciji na tem področju (Borrego in drugi, 2021). Dijaki in študentje, ki že imajo izkušnje s panogo, imajo tudi boljše zavedanje svojih interesov in kompetenc, kar jim omogoča bolj premišljen izbor študijskih programov, skladnih z njihovimi poklicnimi cilji. To lahko vodi k boljši prilagoditvi med študijem in prihodnjo kariero ter posledično k večjemu zadovoljstvu študentov in uspehu na trgu dela (Callanan, 2004).

Trženjske aktivnosti šol, vključujejo dejavnosti v družbenih medijih, ki so v zadnjem času postale priljubljen način oglaševanja z namenom pridobivanja potencialnih strank. Družbeni mediji so stroškovno učinkovito trženjsko orodje in pogosto uporabljena oblika komuniciranja blagovne znamke, zaradi česar organizaciji, kot je visoka šola ali univerza, prihrani denar v proračunu za trženje. Ker je tehnologija postala lažje dostopna, se dijaki in študentje vse bolj zanašajo na uporabo interneta kot informativnega vira pri iskanju študija. Dijaki in študentje imajo raje internet, ker imajo tam manj stika z ljudmi in lahko hitreje poiščejo odgovore na svoja vprašanja (Mason, 2019). Spletna stran srednje šole ali univerze z informacijami o vstopnih pogojih, vključno s slikami inštitucije in seznamom ponujenih področij je za dijake in študente prvi stik z inštitucijo. Družbeni mediji so oblika komunikacije, ki uporablja vsebine, ki temeljijo na uporabnikih za interakcijo in povezovanje z drugimi. Večina univerz uporablja spletne strani, bloge, Facebook, Instagram, nekatere tudi TikTok za povezovanje z njihovimi potencialnimi strankami. Te kanale uporabljajo za izmenjavo izkušenj in izražanja zvestobe univerzi, to

pa lahko v bodočih študentih vzbudi večji občutek povezanosti z univerzo (Fang, 2023). Referenčne skupine lahko prav tako posredno vplivajo na izbor študija preko informacij, ki jih dijaki in študentje pridobijo iz svojega socialnega omrežja. Priporočila in izkušnje drugih lahko vplivajo na percepcijo študijskih programov in ponudbo, kar vodi k bolj informiranim odločitvam (Pratt in drugi, 2006).

Standardi poučevanja na inštituciji, kot so kakovost profesorjev, pedagoške metode, raziskovalna dejavnost in infrastruktura, igrajo ključno vlogo pri privabljanju študentov v določene študijske programe. Dijaki in študentje so bolj nagnjeni k izboru inštitucij, ki ponujajo visoko kakovostno izobraževanje in učno okolje, kar jim omogoča razvoj njihovih akademskih sposobnosti in kariernih perspektiv. Inštitucije z dobro uveljavljenimi standardi poučevanja lahko privabljajo bolj motivirane študente, ki si želijo kakovostne izobrazbe (Smimou in Dahl, 2011).

Struktura študijskega programa, kot so ponujene specializacije, možnosti mednarodne izmenjave, prakse in raziskovalne možnosti, prav tako vpliva na izbor študija študentov. Raznolika ponudba programov omogoča študentom izbirati med različnimi možnostmi, ki bolje ustrezajo njihovim interesom in poklicnim ciljem (Molecke in drugi, 2019). Poleg tega lahko, prilagodljiva struktura študijskega programa spodbuja inovacije v pedagoških pristopih ter omogoča študentom, da pridobijo širok spekter veščin, ki so potrebne za sodobne trge dela. Dijaki in študentje iščejo programe, ki jim omogočajo prilagodljivost in dostop do naprednih znanj, ki jih lahko uporabijo v svoji prihodnji karieri (Major in drugi, 2020).

2.3 Notranji dejavniki za izbor študija gostinstva in turizma

Notranja motivacija, kot je želja, zadovoljstvo, užitek in interes, igra ključno vlogo pri odločanju študentov za izbor študija gostinstva in turizma iz več razlogov. Dijaki in študentje, ki imajo notranjo motivacijo, so bolj nagnjeni k izboru študija gostinstva in turizma, če jih to področje resnično zanima in navdušuje. Študij gostinstva in turizma zahteva veliko predanosti in trdega dela, zato je notranja motivacija ključnega pomena za vztrajanje in uspeh v tem študijskem področju (Ramakrishnan in Macaveiu, 2019). Dijaki in študentje, ki se odločijo za študij turizma zaradi notranje motivacije, imajo večjo verjetnost, da bodo zadovoljni s svojim izborom kariere in delovnega življenja v prihodnosti. Ko opravljajo delo, ki jih zanima in navdušuje, so bolj motivirani in učinkoviti. Raziskave kažejo, da imajo dijaki in študentje, ki so notranje motivirani za študij, pogosto boljše študijske rezultate. Ker se študij turizma lahko včasih pokaže kot zahteven, sta notranja motivacija in interes ključna dejavnika za uspeh v študijskem procesu. Prav tako imajo dijaki in študentje, ki izberejo študij gostinstva in turizma zaradi notranje motivacije, večjo verjetnost, da bodo ostali zadovoljni s svojo kariero v gostinstvu in turizmu, saj so se odločili na podlagi lastnih interesov in strasti (Hagger in Chatzisarantis 2015).

Osebnostne vrednote in interesi so notranji dejavniki, ki vplivajo na motivacijo dijakov in študentov za študij gostinstva in turizma. Želja po opravljanju storitev, pomoč drugim in prispevek k družbi so prepoznani kot pomembni dejavniki, ki študente spodbudijo k izboru programov gostinstva in turizma (Jamnia in Pan, 2017). Dijaki in študentje, ki cenijo vidike, kot so storitve za stranke, kulturna izmenjava ali trajnostni razvoj, bodo verjetno bolj motivirani za študij gostinstva in turizma zaradi skladnosti med njihovimi vrednotami in panogo. Dijaki in študentje se pogosteje odločijo za študij v gostinstvu in turizmu, če menijo, da jim panoga nudi priložnost učenja novih stvari, spoznavanja novih ljudi iz drugih kultur in potovanja v nove kraje (Lee in drugi, 2018).

Osebnost in karakter študenta lahko igrata ključno vlogo pri odločanju za izbor študija gostinstva in turizma iz več razlogov. Različna področja turizma zahtevajo različne kompetence in lastnosti osebnosti. Na primer, vodenje, komunikacijske veščine, sposobnost dela v stresnih situacijah, empatija in prilagodljivost so lahko ključne lastnosti za uspeh v hotelirstvu, destinacijskem managementu ali turističnem vodenju (Harb in drugi, 2023). Dijaki in študentje, ki imajo osebnostne lastnosti, ki so skladne s poklicnimi zahtevami v gostinstvu in turizmu, so lahko bolj prikladni za študij na tem področju. Osebnostne lastnosti, kot so samozavest, samodisciplina, odločnost in motivacija, lahko vplivajo na uspeh študentov v študiju gostinstva in turizma. Dijaki in študentje s trdno in vztrajno osebnostjo so bolj nagnjeni k premagovanju izzivov in doseganju svojih ciljev v študijskem procesu. Osebnost študenta lahko vpliva tudi na njihove interese in strasti. Na primer, študent z odprto in raziskovalno naravnostjo se lahko bolj navdušuje nad raziskovanjem novih destinacij in kultur, medtem ko lahko študenta z močno organizacijsko osebnostjo bolj privlači organizacijsko delo v gostinstvu in turizmu. V globalni panogi gostinstva in turizma so prilagodljivost, medkulturna občutljivost in sposobnost dela v raznolikih okoljih zelo pomembne. Dijaki in študentje s prilagodljivo in strpno osebnostjo se lahko lažje prilagodijo različnim kulturam, situacijam in okoljem, kar jim omogoča boljše uspešnost v turistični panogi (Harb in drugi, 2023).

Dijaki in študentje z močnimi spretnostmi na področju storitev za stranke, komunikacije in organizacije so bolj verjetno motivirani za izobraževanje na področju gostinstva in turizma zaradi usklajenosti njegovih spretnosti z zahtevami panoge (Chuang in drugi, 2007). Strast do storitev, prilagodljivost in sposobnost reševanja konfliktov so pomembni dejavniki, ki študente motivirajo za izbor poklica v gostinstvu in turizmu (Chuang, 2022). Dijaki in študentje, ki imajo posebna znanja, kot so znanja jezikov, kulturna zavest in vodstvene sposobnosti so pogosto motivirani za izobraževanje na področju gostinstva in turizma, da bi te spretnosti dodatno razvili in jih uporabili v panogi (Ho in Law, 2020). Gostinstvo in turizem ponujata dinamično in razvijajočo se panogo, v kateri lahko dijaki in študentje nenehno razvijajo svoje kompetence, kar pritegne njihovo željo po osebni rasti in učenju (Bae in drugi, 2022). Gostinstvo in turizem študentom ponujata platformo za širjenje obzorij, raziskovanje novih področij ter osebni in profesionalni razvoj (Kim in drugi, 2010).

Strast do panoge je pomemben notranji dejavnik, ki dijake in študente spodbuja k študiju gostinstva in turizma (Chuang, 2022). Strast lahko razdelimo na harmonično in obsesivno obliko (Vallerand in drugi, 2003). Dijaki in študentje, ki razvijejo harmonično strast imajo notranjo željo, da bi se ukvarjali s študijem gostinstva in turizma, ker se jim zdi študij prijeten in skladen z njihovo identiteto (Chuang, 2022).

Možnosti za raznolike in koristne poklicne poti v panogi, razpoložljivost delovnih mest in mednarodne karijerne priložnosti so bile prepoznane kot močni motivi za izbor programov gostinstva in turizma za dijake in študente (Schoffstall in drugi, 2017). Ugled panoge je pomemben dejavnik, ki vpliva na izbor poklica v gostinstvu in turizmu, saj zagotavlja široko paleto možnosti za poklicno napredovanje tako na nacionalni kot na mednarodni ravni (Siow in drugi, 2021) Družbeni vidiki gostinstva in turizma, kot je interakcija z različnimi posamezniki in kulturami, so bili opredeljeni kot pomembna motivacija dijakov in študentov za študij na tem področju. Dijaki in študentje vidijo panogo kot družbeno dinamično panogo, ki ponuja priložnosti za povezovanje z ljudmi iz različnih okolij, kar ustvarja spodbudno in izpolnjujočo poklicno pot (Jamnia in Pan, 2017). Osebnе spretnosti in veščine imajo ključno vlogo notranjih dejavnikov motivacije dijakov in študentov za študij gostinstva in turizma. Dijake in študente pogosto privlači ta panoga, ker jim omogoča, da uporabijo svoje osebnе spretnosti in veščine, kot so komunikacija, reševanje problemov, vodenje in medosebne spretnosti (Schmidt, 2002). Dijaki in študentje prepoznavajo gostinstvo in turizem kot panogo, v kateri lahko uporabijo in izboljšajo svoje obstoječe sposobnosti, kar jih motivira za izobraževanje na tem področju.

Pozitivne izkušnje povezane s potovanji, gostinstvom in turizmom ustvarjajo željo, da bi se o tej panogi naučili več in prispevali k njenemu pozitivnemu vplivu. Pozitivne izkušnje prav tako ustvarjajo občutek radovednosti, spoštovanja in motivacije med dijaki in študenti ter jih spodbujajo k raziskovanju in vključevanju v izobraževanje na področju gostinstva in turizma (Kim in drugi, 2010).

Večina študentov se odloča za daljše izobraževalne programe, saj si želijo izkoristiti čim več ugodnosti, ki jih ponuja študentski status. Med ključne ugodnosti sodijo subvencionirana prehrana, brezplačno zdravstveno zavarovanje, popusti pri prevozu ter možnost dela prek študentskih servisov, kar jim omogoča večjo finančno stabilnost med študijem. Raziskave kažejo, da študenti pogosto nadaljujejo študij na magistrski ravni ne le zaradi akademskih ambicij, temveč tudi zaradi koristi, ki jih prinaša podaljšanje študentskega statusa (Ćemalović, 2019).

Dijaki in študentje z močnimi okoljskimi ali družbenimi vrednotami so bolj verjetno motivirani za študij gostinstva in turizma, če ta vključuje načela in prakse trajnostnega turizma (Cini in drugi, 2015). Na ugled inštitucije in dijakovo ali študentovo odločitev za študij gostinstva in turizma vpliva tudi izobraževanje o trajnosti (Farsari, 2021). Trajnost postaja vse pomembnejši dejavnik v panogi turizma. Ker se panoga še naprej razvija, je

pomembno, da se to dogaja na trajnosten način, ki vključuje okoljske, družbene in gospodarske vplive turizma (Martins in Guerra, 2022). Izobraževanje o trajnosti pripravi dijake in študente na karierno pot v gostinstvu in turizmu, ti se naučijo razviti spretnosti potrebne za uspešno opravljanje poklica (Ivanova, 2023). Kakovost turističnega programa je višja, če vključuje izobraževanje o trajnostnem razvoju (Sardar, 2023). Prav tako lahko profesorji, ki imajo ustrezno strokovno znanje s področja trajnostnega turizma, prispevajo k ugledu inštitucije kot celote (Roberts, 2022).

2.4 Zunanji dejavniki za izbor študija gostinstva in turizma

Raziskava, izvedena pri študentih iz Združenih arabskih emiratov, je pokazala, da so priporočila ključnih oseb pomemben dejavnik, ki lahko dijake in študente prepriča pri izbiri študija gostinstva in turizma. Vpliv staršev velja za enega najpomembnejših dejavnikov pri raziskovanju študijskih in poklicnih odločitev, saj v družbi Združenih arabskih emiratov družina pogosto igra osrednjo vlogo pri usmerjanju mladih v njihovo izobraževalno in karierno pot (El-Dief in El-Dief, 2019). Veliko število dijakov in študentov se je vpisalo na področja, ki so jih njihovi starši predlagali. Za določeno področje so se odločili zaradi njihovih želja ali v nasprotju z lastnimi interesi. Starši, ki jih preperečujejo sedanji družbeni trendi, so močno prepričani v izboru področij za svoje otroke, ne da bi upoštevali njihovo strokovno znanje in interese. Na dijakovo in študentovo odločitev o izboru študija v turizmu vplivajo starševske vrednote v povezavi s panogo, njihovi poklici, pričakovanja in spodbude ter njihov način vzgoje (Jamnia in Pan, 2017). To je eden od dejavnikov, ki ovira interes dijakov in študentov, da bi v šoli dosegali dobre rezultate. Nasprotno pa so nekateri med njimi izkoristili priložnost in se naučili sprejeti področje (Sadjail in drugi 2024). Znanje pedagogov o turizmu, njihovo dožemanje in pogledi na panogo so pomembni dejavnik odločitve dijakov in študentov za študij v turizmu (Richardson, 2008). Profesorji poučujejo področje in posredujejo informacije dijakom in študentom o trendih v turizmu, razvoju panoge, podrobnosti o trgu dela in delovnih zahtevah (Lee in drugi, 2018). Smernice in priporočila svetovalcev dijakom in študentom glede akademskih in poklicnih vprašanj ima koristno vlogo pri akademskih prehodih. Svetovalci vedo kaj panoga potrebuje, kakšni so trendi in kako lahko dijaki in študentje izpolnijo potrebe trga dela (Lee in drugi, 2018). Tudi vplivi vrstnikov in prijateljev, so bili med pogostimi dejavniki, zaradi katerih so se dijaki in študentje odločili za določeno področje. Predvsem pri tistih, ki pri izboru študija niso trdno prepričani, imajo vrstniki in prijatelji velik vpliv.

Študij gostinstva in turizma vključuje številne stroške, kot so šolnina, nastanitev, potovanja in študijski materiali. Dijaki in študentje iz višjih družbenih razredov lažje dostopajo do virov, ki omogočajo kritje teh stroškov, prav tako imajo boljše možnosti za pridobivanje praks v uglednih podjetjih ali destinacijah. Nekateri dijaki in študentje iz višjih družbenih razredov morda že imajo bogate izkušnje s potovanji in raziskovanjem različnih destinacij. To lahko vpliva na njihovo zanimanje za študij turizma in njihovo razumevanje panoge. Takšni dijaki in študentje imajo dostop do več socialnega kapitala,

kot so družinske povezave v turistični panogi ali mentorstvo uspešnih posameznikov v panogi. To jim lahko pomaga pri navigaciji skozi študijsko pot in pri vstopu na trg dela (Janine in Anne, 2016).

Kultura je pomemben dejavnik pri odločanju študentov za študij turizma iz več razlogov. Dijaki in študentje, ki jih zanima kultura in umetnost, se pogosto odločijo za študij turizma zaradi možnosti specializacije v kulturnem turizmu. Študij turizma lahko omogoča študentom vpogled v različne kulturne prakse, dediščino in umetnost, kar je privlačno za tiste, ki jih zanima ohranjanje in promocija kulturne dediščine. Turizem je mednarodna dejavnost, ki vključuje srečevanje ljudi iz različnih kultur. Študij gostinstva in turizma lahko študentom omogoči pridobivanje medkulturnih kompetenc in razumevanje ter spoštovanje različnih kultur, kar je ključno za uspešno delo v turistični panogi. Študij turizma lahko študentom omogoči raziskovanje različnih kultur in etničnih skupin tako doma kot v tujini. To lahko študentom omogoča razširitev njihovega obzorja in razumevanje kompleksnosti svetovne kulturne raznolikosti. Razumevanje kulture je ključno tudi pri trženju turističnih destinacij. Dijaki in študentje turizma se lahko naučijo, kako kulturna identiteta destinacije vpliva na turistično ponudbo in privabljanje obiskovalcev (Jawabreh, 2014).

Družbeni mediji dijakom in študentom omogočajo enostaven dostop do različnih vsebin s področja gostinstva in turizma, vključno z objavami, videoposnetki in članki, v katerih so predstavljene zanimivosti, zgodbe o uspehu in karijerne priložnosti v tej panogi. Ta izpostavljenost lahko med dijaki in študenti vzbudi zanimanje in radovednost, kar lahko vpliva na njihovo odločitev za študij gostinstva in turizma (Lee in drugi, 2018).

Finančna sredstva staršev ali nizek družbeni status pogosto postane pomemben dejavnik, ki vpliva na večino dijakov in študentov, da se odločijo za cenovno dostopne programe. Veliko dijakov in študentov se zaradi svojih socialno ekonomskih težav preusmeri od svojih ciljnih področij. Ti se potem raje vpišejo na izobraževalne tečaje, ki se jim zdijo cenovno dostopnejši. Čeprav imajo dijaki in študentje svoje lastne želje, jih njihova finančna nestabilnost spodbuja, da se odločijo za izobraževalne tečaje (Sadjail in drugi, 2024).

Raziskava, izvedena pri študentih iz Združenih arabskih emiratov, je pokazala, da so praktične izkušnje, kot so praksa, možnost študija v tujini in praktična usposabljanja, ključne pri krepitvi samozaupanja v posameznikove sposobnosti. V kontekstu Združenih arabskih emiratov, kjer ima turizem pomembno vlogo v gospodarstvu, so delovne izkušnje še posebej dragocene, saj študentom pomagajo pri oblikovanju realističnih pričakovanj o tej panogi. Poleg tega jim omogočajo vzpostavitev stikov s potencialnimi delodajalci, kar je bistveno za uspešen prehod na trg dela, kjer so praktična znanja in povezave pogosto odločilni dejavniki zaposlitvenih priložnosti (El-Dief in El-Dief, 2019).

Komentarji, mnenja in izkušnje drugih ljudi vplivajo na posameznikova pričakovanja na izbor študija (Ho in Law, 2020). Srednješolske in visokošolske ustanove za komuniciranje z obstoječimi in bodočimi dijaki in študenti uporabljajo svoje spletne strani. Na spletnih straneh teh ustanov so na voljo različne informacije ter opisi programov, ki jih ponujajo srednje šole in fakultete. Izobraževalne ustanove in programi pogosto uporabljajo platforme družbenih medijev za virtualne ogledе kampusov, pričevanja sedanjih dijakov, študentov ali diplomantov in vpogled v izobraževalne izkušnje. Ti vizualni prikazi in osebne zgodbe, ki se delijo na družbenih medijih, lahko dijaku in študentom omogočijo vpogled v to, kako je študirati v gostinstvu in turizmu, kar jim pomaga pri sprejemanju bolj informiranih odločitev (Lee in drugi, 2018).

Struktura programa in učnega načrta sta ključna dejavnika pri izboru študija turizma iz več razlogov. Dijaki in študentje si želijo izbrati program, ki pokriva različna področja turizma, kot so hotelski management, destinacijski management, turistično trženje, kulturni turizem itd. Pomembno je, da učni načrt zagotavlja celovit pregled vseh ključnih področij in omogoča študentom pridobivanje specializiranega znanja. Zaradi globalne narave turizma je pomembno, da programi ponujajo mednarodno usmerjenost, ki vključuje mednarodne študijske programe, izmenjave študentov ali možnosti za pridobivanje mednarodnih izkušenj. Ker se turizem hitro razvija in spreminja, je ključno, da programi vključujejo sodobne trende in tehnologijo, kot so digitalni marketing, upravljanje s podatki, trajnostni turizem itd. (Farsari, 2021). Študenti so prav tako bolj nagnjeni k izboru programov in inštitucij, ki imajo ustrezne akreditacije in dober ugled v panogi turizma (Roberts, 2022). Inštitucija ima tudi večji ugled, če ima izkušene člane ustanove, ki zagotavljajo visokokakovostno izobraževanje (Ho in Law, 2020).

3 PREGLED VPISA, MATURANTOV IN DIPLOMANTOV GOSTINSTVA IN TURIZMA V SLOVENIJI

3.1 Opredelitev področja in ravni izobraževanja

Gostinstvo in turizem sta v Sloveniji pomembni področji izobraževanja, ki ponujata širok spekter programov, od srednješolske ravni do doktorskega študija. Izobraževanje na tem področju je zasnovano tako, da študentom omogoča pridobitev teoretičnih znanj in praktičnih veščin, ki so potrebne za uspešno kariero v gostinski in turistični panogi (MGRT, 2022). V Sloveniji se izobraževanje na področju gostinstva in turizma začne že na srednješolski ravni, na kateri so na voljo različni programi, kot so srednje poklicne šole, ki ponujajo programe, kot so gostinski tehnik, kuhar, natakar, slaščičar ipd. Ti programi so osredotočeni na praktične spretnosti in pripravijo dijake za takojšnjo zaposlitev v gostinskih in turističnih podjetjih. Srednje strokovne šole ponujajo programe, kot je tehnik turizma, ki združujejo teoretična znanja in praktične izkušnje. Programi vključujejo tudi praktično usposabljanje v realnem delovnem okolju. Po zaključku srednješolskega izobraževanja imajo dijaki možnost nadaljevati študij na višješolskih in visokošolskih ustanovah, kot so višje strokovne šole, ki ponujajo programe, kot je višji

strokovni sodelavec v turizmu ali gostinstvu. Ti programi običajno trajajo dve leti in vključujejo veliko praktičnega dela ter prakse v podjetjih (MGRT, 2022).

Visokošolski zavodi in fakultete ponujajo dodiplomske programe, kot so dodiplomski študij turizma, ki pokriva teme, kot so turistični management, trženje v turizmu, kulturni turizem, trajnostni turizem itd. ter dodiplomski študij gostinstva, s poudarkom na upravljanju gostinskih obratov, kulinariki, prehranskih tehnologijah ipd. Za tiste, ki želijo nadaljevati izobraževanje na višji ravni, so na voljo magistrski in doktorski programi. Programi, kot je magistrski študij turizma ali gostinstva, omogočajo poglobljeno razumevanje specifičnih področij, kot so strateški management v turizmu, raziskave v gostinstvu, inovacije v turizmu ipd. Študij običajno traja dve leti in vključuje pisanje magistrske naloge. Doktorski študij ponuja možnosti za raziskovanje in razvoj novih znanj na področju gostinstva in turizma. Doktorski študij omogoča specializacijo na določenih področjih, kot so vpliv turizma na okolje, turistični tokovi, inovacije v gostinstvu itd. Študij običajno traja tri do štiri leta in zahteva pisanje in obrambo doktorske disertacije (MGRT, 2022).

KLASIUS-P-16 je klasifikacija, ki omogoča razvrščanje aktivnosti ali rezultatov izobraževanja in usposabljanja v različne kategorije glede na področja, na katera se nanašajo. Tako se vsebine razvrščajo v kategorije glede na podobnost specifičnih značilnosti njihove vsebine. Primeri področij izobraževanja in usposabljanja so: tehnika, proizvodne tehnologije in gradbeništvo, zdravstvo in socialna varnost (SURs, brez datuma c). KLASIUS-P-16 vključuje hierarhično organizirane klasifikacijske skupine, imenovane široka področja, ožja področja in podrobna področja. KLASIUS-P-16, podobno kot ISCED-F 2013, vključuje tri hierarhične klasifikacijske ravni, kar je razlika od prejšnje različice KLASIUS-P, ki je imela dodatno, četrto raven z nacionalno specifičnimi področji (SURs, brez datuma c).

Področje gostinstva in turizma po KLASIUS-P-16 ni enoznačno določeno. Lahko na prvi ravni spada pod področje storitev (10), na drugi ravni pod področje osebnih storitev (101). Področje gostinstva spada pod področje hoteli, restavracije in gostinstvo (1013), turizem pa pod potovanje, turizem in prosti čas (1015). Natančneje KLASIUS-P-16 še navaja, da je področje potovanje in turizem, študij trženja in oglaševanja turističnih destinacij in dogodkov. Prosti čas je študij rekreacije in pristočasnih dejavnosti za posameznike in skupine. Sem uvrščamo programe in kvalifikacije iz področij kot so plezanje po vrvi, pustolovske dejavnosti, usposabljanje letalskega osebja, turistično vodenje, rekreacija in prosti čas, storitve potovalnih agencij, potovanja in turizem in osnovna usposabljanja o ravnanju s turisti (SURs, brez datuma c). Na drugi strani pa lahko (predvsem na visokošolski ravni) spada turizem pod področje poslovanja in upravljanja, management (0413). V to področje spadajo izobraževanja in usposabljanja iz managementa, ki obsegajo upravljanje, ekonomijo, finance, vodenja v povezavi z managementom, projektni management, poslovna logistika ter ekonomika logističnih sistemov. Na področju doktorskega izobraževanja spada turizem pod področje interdisciplinarnih

izobraževalnih aktivnosti/izidov, pretežno poslovne in upravne vede, pravo (0488) ter področje potovanja, turizem in prosti čas (1015) (SURs, brez datuma c).

Gostinstvo in hotelirstvo se ukvarjata z nudenjem hrane, pijače, nastanitve in z njimi povezanih storitev v hotelih in restavracijah. Sem se uvrščajo programi in kvalifikacije z vsebino gostinstva, kuhanja v restavracijah in hotelih, priprava hitre hrane, postrežba hrane, študij hotelirstva in gostinstva, hotelske storitve in strežbe v baru (UNESCO, 2015).

Gostinstvo in turizem kot študijski program zajema različne ravni izobraževanja, od višješolskih do univerzitetnih programov, pri čemer terciarno izobraževanje vključuje tako višje strokovne šole kot visokošolske programe. Terciarno izobraževanje obsega vse oblike izobraževanja po srednji šoli, kar vključuje tako visokošolske programe (prva in druga bolonjska stopnja ter doktorske študije) kot višje strokovne šole, ki ponujajo praktično usmerjena znanja za določene poklicne poti. V gostinstvu in turizmu se mnogi študentje odločijo za terciarno izobraževanje zaradi specifičnih kompetenc, ki so potrebne za uspešno kariero v tem sektorju (SURs, brez datuma c).

3.2 Izobraževalne inštitucije za študij gostinstva in turizma na sekundarni ravni

Na sekundarni stopnji poznamo različna srednješolska izobraževanja: poklicne tečaje, poklicno-tehniško izobraževanje, srednje poklicno izobraževanje in srednje strokovno izobraževanje. S področja gostinstva in turizma obstaja poklicni tečaj gastronomija in turizem in traja eno leto ter je ovrednoten s 60 kreditnimi točkami. V program se lahko vpišejo osebe, ki so uspešno zaključile četrti letnik gimnazije, letnik izobraževalnega programa za pridobitev srednje strokovne izobrazbe ali poklicno izobraževanje. Po končani izobrazbi ima oseba naziv gastronomsko-turistični tehnik/gastronomsko-turistična tehničarica (MVI, brez datuma a).

Poklicno-tehniško izobraževanje gastronomija traja dve leti in je ovrednoteno s 120 kreditnimi točkami. V program se lahko vpišejo osebe, ki so uspešno zaključile srednje poklicno izobraževanje in si pridobili enega od nazivov srednje poklicne izobrazbe – gastronom hotelir, kuhar-natakar, oskrbnik, kmetovalka-gospodinja, pek, slaščičar, slaščičar-konditor ali so pridobili enakovredno izobrazbo po prejšnjih predpisih. Po končani izobrazbi ima oseba naziv gastronomski tehnik/gastronomska tehničarica (MVI, brez datuma a).

Srednje poklicno izobraževanje gastronomske in hotelske storitve traja tri leta in je ovrednoteno s 180 kreditnimi točkami. V program se lahko vpišejo osebe, ki so uspešno zaključile osnovnošolsko izobraževanje ali nižje poklicno izobraževanje ali enakovredno izobraževanje po prejšnjih predpisih. Po končani izobrazbi ima oseba naziv gastronom hotelir/gastronomka hotelirka (MVI, brez datuma a).

Srednje strokovno izobraževanje gastronomija in turizem traja štiri leta in je ovrednoteno z 240 kreditnimi točkami. V program se lahko vpišejo osebe, ki so uspešno zaključile osnovnošolsko izobraževanje ali nižje poklicno izobraževanje ali enakovredno izobraževanje po prejšnjih predpisih. Po končani izobrazbi ima oseba naziv gastronomsko-turistični tehnik/gastronomsko-turistična tehničarica (MVI, brez datuma a).

Vse skupaj imamo v Sloveniji 18 izobraževalnih inštitucij, ki ponujajo 39 študijskih programov gostinstva in turizma na sekundarni ravni, vendar je bil študij v šolskem letu 2023/2024 razpisan na 14 izobraževalnih inštitucijah (MVI, brez datuma b). Opis izobraževalnih programov po izobraževalnih inštitucijah je podrobno opredeljen v prilogi 2.

V zadnjih petih letih je bilo na izobraževalnih ustanovah v Sloveniji, ki ponujajo programe s področja gostinstva in turizma, na voljo skupno 1.344 prostih mest letno (priloga 3). Največ prostih mest je bilo vsako leto v programu Gastronomija in turizem na Srednji šoli za gastronomijo in turizem Ljubljana, kjer je bilo na voljo kar 140 mest. Nasprotno pa sta Dvojezična srednja šola Lendava in Srednja šola Pietro Coppo Izola imeli konstantno nizek vpis v program Gastronomske in hotelske storitve, kar nakazuje na omejeno zanimanje za ta program. Nekatere šole, kot je Biotehniška šola v Šempetru pri Gorici, so ohranjale stabilno število prostih mest v programih Gastronomske in hotelske storitve in Gastronomija in turizem skozi celotno obdobje.

Tabela 1 prikazuje število vpisanih dijakov po izobraževalnih inštitucijah in po programih na sekundarni ravni. V zadnjih petih letih je bilo skupno število vpisanih na področje gastronomije in turizma v Sloveniji razmeroma stabilno, čeprav so bili opazni nekateri padci. Največ vpisa je bilo zabeleženega v šolskem letu 2019/20 s 586 dijaki, nato pa je vpis v letu 2021/22 nekoliko padel na 451, vendar se je do šolskega leta 2023/24 ponovno povečal na 537 vpisov (MVI, brez datuma a).

Tabela 1: Število vpisanih dijakov po izobraževalnih inštitucijah in po programih na sekundarni ravni, 2019/2020 – 2023/2024

Naziv izobraževalne ustanove	Program	Vpis 2019 /20	Vpis 2020 /21	Vpis 2021 /22	Vpis 2022 /23	Vpis 2023 /24
Biotehniška šola, Šempeter pri Gorici	Gastronomske in hotelske storitve	13	22	12	10	11
Biotehniška šola, Šempeter pri Gorici	Gastronomija in turizem	0	0	0	8	28
Center IRIS – Center za izobraževanje, rehabilitacijo, inkluzijo in svetovanje za slepe in slabovidne, Ljubljana	Gastronomija in turizem	0	0	2	0	1
Dvojezična srednja šola Lendava	Gastronomske in hotelske storitve	n. p.	n. p.	n. p.	n. p.	n. p.

se nadaljuje

Tabela 1: Število vpisanih dijakov po izobraževalnih inštitucijah in po programih na sekundarni ravni, 2019/2020 – 2023/2024 (nad.)

Naziv izobraževalne ustanove	Program	Vpis 2019 /20	Vpis 2020 /21	Vpis 2021 /22	Vpis 2022 /23	Vpis 2023 /24
Srednja gostinska in turistična šola Radovljica	Gastronomija	0	0	0	0	0
Srednja gostinska in turistična šola Radovljica	Gastronomske in hotelske storitve	32	27	23	17	28
Srednja gostinska in turistična šola Radovljica	Gastronomija in turizem	35	39	35	37	35
Srednja poklicna in strokovna šola Zreče	Gastronomija in turizem	4	4	0	0	0
Srednja šola Izola	Gastronomske in hotelske storitve	13	10	11	12	12
Srednja šola Izola	Gastronomija in turizem	27	38	23	19	31
Srednja šola Izola	Gastronomija	0	0	0	0	0
Srednja šola Pietro Coppo Izola	Gastronomske in hotelske storitve	1	3	0	5	2
Srednja šola Slovenj Gradec in Muta	Gastronomske in hotelske storitve	13	9	10	14	11
Srednja šola Slovenj Gradec in Muta	Gastronomija in turizem	21	7	14	7	15
Srednja šola Slovenj Gradec in Muta	Gastronomija	0	0	0	0	0
Srednja šola za gastronomijo in turizem Ljubljana	Gastronomske in hotelske storitve	42	41	28	35	33
Srednja šola za gastronomijo in turizem Ljubljana	Gastronomija	0	0	0	0	0
Srednja šola za gastronomijo in turizem Ljubljana	Gastronomija in turizem	87	54	55	76	88
Srednja šola za gostinstvo in turizem Celje	Gastronomske in hotelske storitve	26	31	34	35	30
Srednja šola za gostinstvo in turizem Celje	Gastronomija in turizem	68	54	42	32	51
Srednja šola za gostinstvo in turizem Celje	Gastronomija	0	0	0	0	0
Srednja šola za gostinstvo in turizem Maribor	Gastronomske in hotelske storitve	28	29	23	27	24
Srednja šola za gostinstvo in turizem Maribor	Srednje poklicno izobraževanje Gastronomija	0	0	0	0	0
Srednja šola za gostinstvo in turizem Maribor	Nižje poklicno izobraževanje Gastronomija	n. p.	n. p.	n. p.	n. p.	n. p.

se nadaljuje

Tabela 1: Število vpisanih dijakov po izobraževalnih inštitucijah in po programih na sekundarni ravni, 2019/2020 – 2023/2024 (nad.)

Naziv izobraževalne ustanove	Program	Vpis 2019 /20	Vpis 2020 /21	Vpis 2021 /22	Vpis 2022 /23	Vpis 2023 /24
Srednja šola za gostinstvo in turizem Maribor	Gastronomija in turizem	85	72	53	37	46
Srednja šola za gostinstvo in turizem Radenci	Gastronomijske in hotelske storitve	11	15	13	10	10
Srednja šola za gostinstvo in turizem Radenci	Gastronomija in turizem	11	11	8	8	6
Srednja šola za gostinstvo in turizem Radenci	Gastronomija	n. p.	n. p.	n. p.	n. p.	n. p.
Srednja šola za gostinstvo in turizem, Novo mesto	Gastronomijske in hotelske storitve	9	17	10	9	14
Srednja šola za gostinstvo in turizem, Novo mesto	Gastronomija in turizem	6	13	13	13	10
Srednja šola za gostinstvo in turizem, Novo mesto	Gastronomija	n. p.	n. p.	n. p.	n. p.	n. p.
Srednja šola Zagorje	Gastronomijske in hotelske storitve	13	12	8	12	12
Srednja šola Zagorje	Gastronomija	n. p.	n. p.	n. p.	n. p.	n. p.
Šola za ekonomijo, turizem in kmetijstvo Ptuj	Gastronomijske in hotelske storitve	7	11	13	8	12
Šola za storitvene dejavnosti Velenje	Gastronomija	n. p.	n. p.	n. p.	n. p.	n. p.
Šola za storitvene dejavnosti Velenje	Gastronomija in turizem	14	10	5	5	10
Šola za storitvene dejavnosti Velenje	Gastronomijske in hotelske storitve	20	21	16	10	17
Vzgojno-izobraževalni zavod Višnja Gora	Gastronomijske in hotelske storitve	n. p.	n. p.	n. p.	n. p.	n. p.
Zavod za gluhe in naglušne	Gastronomijske in hotelske storitve	n. p.	n. p.	n. p.	n. p.	n. p.
Skupaj*		586	550	451	446	537

Legenda: 0 (ni bilo vpisa) n. p. (podatki niso javno dostopni), * (na podlagi dostopnih podatkov).

Vir: MVI (brez datuma b).

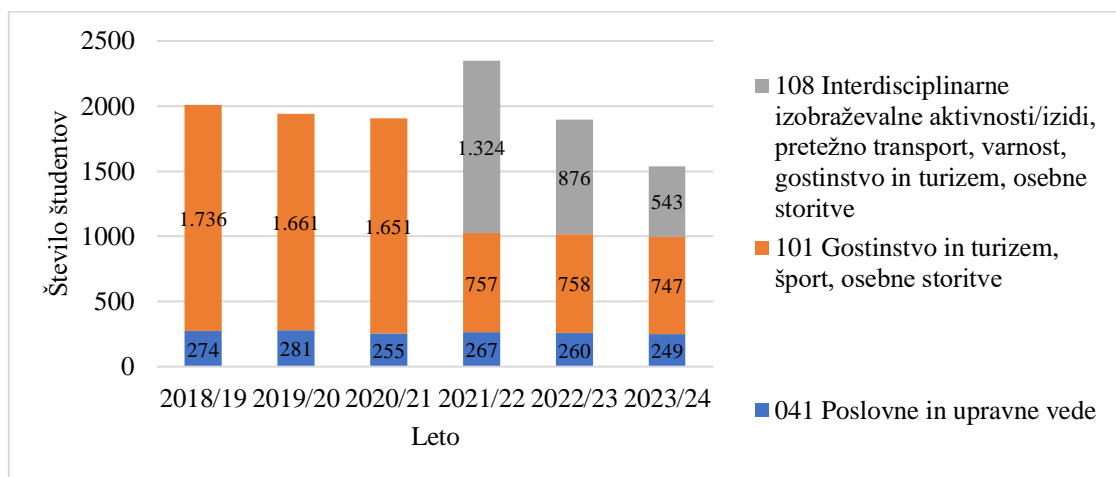
V tabeli 1 so med posameznimi šolami in področji opazne razlike. Na primer, največji vpis na program Gastronomija in turizem je imela Srednja šola za gastronomijo in turizem Ljubljana, kjer je vpis v šolskem letu 2023/24 dosegel 88 dijakov. Srednja šola za gostinstvo in turizem Maribor je na istem področju zabeležila znaten padec vpisov, ki je iz 85 dijakov v letu 2019/20 padel na 46 v šolskem letu 2023/24. Nekatere šole so imele stabilnejše vpise, kot na primer Srednja gostinska in turistična šola Radovljica, kjer je na programu Gastronomijske in hotelske storitve vpis v letu 2023/24 dosegel 28 dijakov, po nekaj manjših nihanjih v prejšnjih letih. Po drugi strani je Biotehniška šola v Šempetru pri Gorici v letu 2023/24 zabeležila občuten skok vpisa na področje Gastronomija in turizem, kjer je vpis narasel na 28 po treh letih brez vpisa. Nekatera področja, kot so tista

na Dvojezični srednji šoli Lendava in Srednji gostinski in turistični šoli Radovljica na področju Gastronomija, niso imela vpisa v celotnem petletnem obdobju (MVI, brez datuma a).

3.3 Izobraževalne inštitucije za študij gostinstva in turizma na terciarni ravni

Slika 1 prikazuje vpise na višješolske strokovne programe po drugi klasifikacijski ravni področij izobraževanja od študijskega leta 2018/19 do 2023/24. Na programu Poslovne in upravne vede se število vpisov postopoma zmanjšuje z 274 v letu 2018/19 na 249 v letu 2023/24. Na programu Gostinstvo in turizem, šport, osebne storitve se vpis prav tako zmanjšuje, in sicer s 1.736 v letu 2018/19 na 747 v letu 2023/24, pri čemer je opazen velik padec v letu 2021/22. Na interdisciplinarnem programu, ki vključuje transport, varnost, gostinstvo in turizem, podatki do leta 2021/22 niso na voljo, ko je bilo 1.324 vpisov, nato pa število vpisov upade na 543 v letu 2023/24.

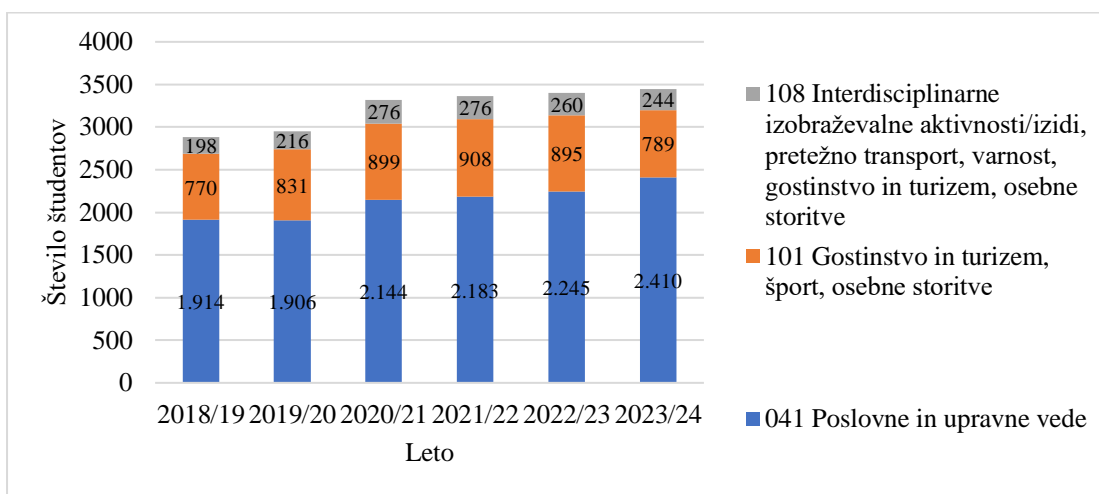
Slika 1: Število študentov višjega strokovnega izobraževanja po drugi klasifikacijski ravni področij izobraževanja, 2018/2019 – 2023/2024

Vir: SURS (brez datuma d).

Slika 2 prikazuje vpise na visokošolske strokovne programe prve bolonjske stopnje po drugi klasifikacijski ravni področij izobraževanja od študijskega leta 2018/19 do 2023/24. Na programu Poslovne in upravne vede se število vpisov povečuje s 1.914 v letu 2018/19 na 2.410 v letu 2023/24. Podatki na sliki 2 prikazujejo da so na programu Gostinstvo in turizem, šport, osebne storitve vpisi v prvih štirih letih večinoma naraščali, od 770 v letu 2018/19 do najvišje vrednosti 908 v letu 2021/22, nato pa so rahlo upadli na 789 v letu 2023/24. Na interdisciplinarnem programu, ki vključuje transport, varnost, gostinstvo in turizem, so vpisi večinoma stabilni, z manjšimi nihanji; začeli so pri 198 v letu 2018/19, najvišjo vrednost 276 dosegli v letih 2020/21 in 2021/22, nato pa upadli na 244 v letu 2023/24.

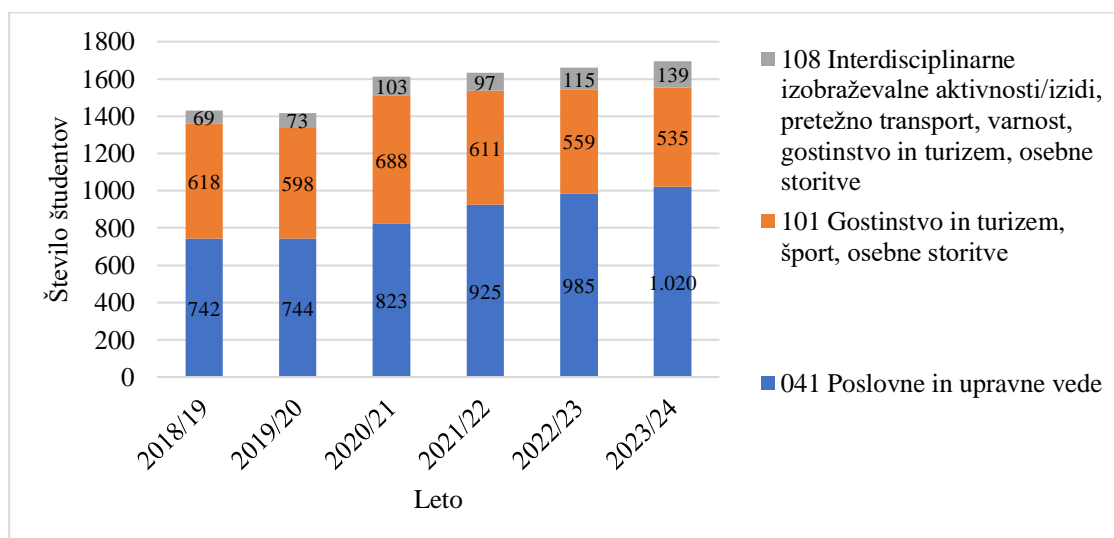
Slika 2: Število študentov visokošolskega strokovnega izobraževanja po drugi klasifikacijski ravni področij izobraževanja, 2018/2019 – 2023/2024

Vir: SURS (brez datuma d).

Slika 3 prikazuje vpise na visokošolske univerzitetne programe prve bolonjske stopnje po drugi klasifikacijski ravni področij izobraževanja od študijskega leta 2018/19 do 2023/24. Na programu Poslovne in upravne vede se število vpisov vsako leto povečuje, in sicer z 742 v letu 2018/19 na 1.020 v letu 2023/24. Pri programu Gostinstvo in turizem, šport, osebne storitve so vpisi nihali, vendar kažejo trend upadanja, s 618 v letu 2018/19 na 535 v letu 2023/24. Na interdisciplinarnem programu, ki vključuje transport, varnost, gostinstvo in turizem, je število vpisov večinoma raslo, in sicer od 69 v letu 2018/19 do 139 v letu 2023/24.

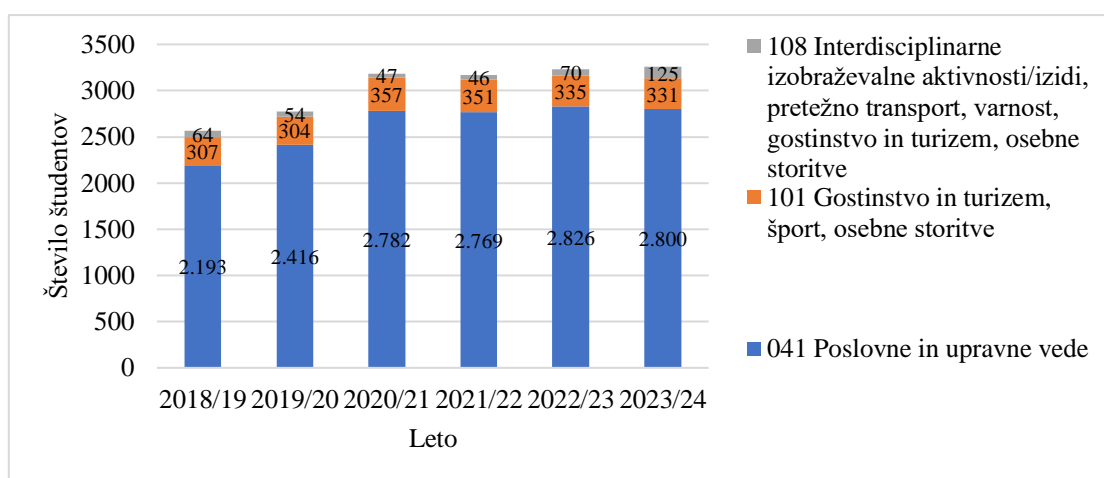
Slika 3: Število študentov visokošolskega univerzitetnega izobraževanja po drugi klasifikacijski ravni področij izobraževanja, 2018/2019 – 2023/2024

Vir: SURS (brez datuma d).

Slika 4 prikazuje vpise na magistrske programe druge bolonjske stopnje po končani prvi bolonjski stopnji po drugi klasifikacijski ravni področij izobraževanja od študijskega leta 2018/19 do 2023/24. Na programu Poslovne in upravne vede se število vpisov povečuje, z 2.193 v letu 2018/19 na najvišjo vrednost 2.826 v letu 2022/23, nato rahlo upade na 2.800 v letu 2023/24. Program Gostinstvo in turizem, šport, osebne storitve ohranja dokaj stabilno število vpisov, ki se giblje med 304 in 357, z rahlim upadom na 331 v letu 2023/24. Na interdisciplinarnem programu, ki vključuje transport, varnost, gostinstvo in turizem, je število vpisov sprva nihalo, vendar je s 47 v letu 2020/21 naraslo na 125 v letu 2023/24.

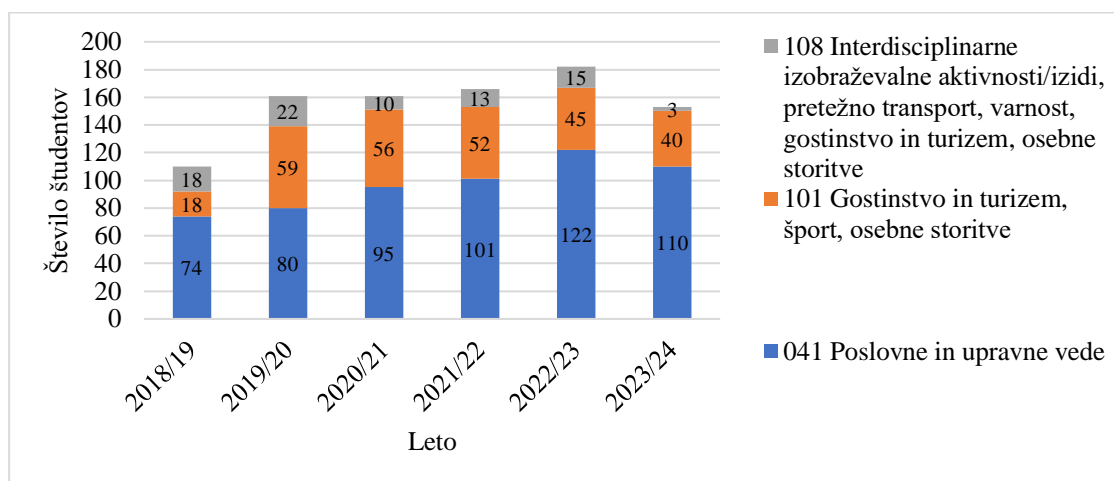
Slika 4: Število študentov magistrskega izobraževanja po drugi klasifikacijski ravni področij izobraževanja, 2018/2019 – 2023/2024

Vir: SURS (brez datuma d).

Slika 5 prikazuje vpise na doktorske programe tretje bolonjske stopnje po drugi klasifikacijski ravni področij izobraževanja od študijskega leta 2018/19 do 2023/24. Na programu Poslovne in upravne vede število vpisov narašča s 74 v letu 2018/19 do najvišje vrednosti 122 v letu 2022/23, nato pa rahlo upade na 110 v letu 2023/24. Na programu Gostinstvo in turizem, šport, osebne storitve so vpisi najštevilčnejši v letu 2019/20, ko dosežejo 59, nato pa postopno upadajo na 40 v letu 2023/24. Na interdisciplinarnem programu, ki vključuje transport, varnost, gostinstvo in turizem, so vpisi v večini šolskih let nizki, od 18 v letu 2018/19 do najnižjih 3 v letu 2023/24, pri čemer so opazna nihanja skozi leta.

Slika 5: Število študentov doktorskega izobraževanja po drugi klasifikacijski ravni področij izobraževanja, 2018/2019 – 2023/2024

Vir: SURS (brez datuma d).

V šolskem letu 2023/2024 so bili razpisani programi gostinstva in turizma na terciarni ravni na 16 izobraževalnih inštitucijah (MVI, brez datuma a). Opis izobraževalnih programov po izobraževalnih inštitucijah je podrobno opredeljen v prilogi 2.

Tabela 2 prikazuje število študentov terciarnega izobraževanja po tretji klasifikacijski ravni področij izobraževanja v obdobju od študijskega leta 2018/19 do 2022/23. Področje izobraževanja vključuje opredeljene študijske programe, ki se osredotočajo na gostinstvo, turizem, poslovanje in interdisciplinarne aktivnosti. Ti programi zajemajo širok spekter vsebin, vključno z upravljanjem hotelov, organizacijo potovanj, turizmom, managementom ter usposabljanjem v sektorjih, kot so transport in osebne storitve. Številke se razlikujejo od zgornjih tabel zaradi podrobnejše opredelitve področja izobraževanja. Opazen je splošen trend naraščanja števila študentov na tem področju, saj je skupno število študentov gostinstva in turizma z 6.955 v letu 2018/19 naraslo na 8.154 v letu 2022/23, kar pomeni tudi povečanje relativnega deleža v primerjavi z vsemi študenti terciarnega izobraževanja s 4,64 % na 5,43 %. Pomembno je poudariti, da je pri klasifikacijski ravni Hotelirstvo in gostinstvo (1013) v študijskem letu 2021/22 prišlo do spremembe klasifikacije, kar je razlog za nenaden padec števila študentov s 803 v letu 2020/21 na le 38 v letu 2021/22 in nato na 31 v letu 2022/23. Del teh študentov je bil verjetno prerazporejen v novo klasifikacijsko kategorijo Interdisciplinarne izobraževalne aktivnosti/izidi, pretežno transport, varnost, gostinstvo in turizem, osebne storitve (1088), ki se prvič pojavi v podatkih za leto 2021/22 z 1.756 študenti, v naslednjem letu pa upade na 1.336.

Kljub spremembi klasifikacije študentov v določenih kategorijah ostaja področje Potovanja, turizem in prosti čas (1015) relativno stabilno, z manjšimi nihanji med 1.529 in 1.598 študenti. Področje Poslovanje in upravljanje, management (0413), ki vključuje

tudi nekatere programe povezane s turizmom, kaže trend naraščanja, saj se je število študentov povečalo s 3.668 v letu 2018/19 na 4.259 v letu 2022/23. Spremembe v podatkih kažejo na reorganizacijo študijskih programov in morebitno prerazporeditev študentov med klasifikacijskimi kategorijami, pri čemer skupno zanimanje za področje gostinstva in turizma v Sloveniji ostaja visoko in celo narašča.

Tabela 2: Število študentov terciarnega izobraževanja po tretji klasifikacijski ravni področij izobraževanja, 2018/19 – 2022/23

Področje izobraževanja	Študijsko leto				
	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23
Hotelirstvo in gostinstvo (1013)	855	836	803	38	31
Potovanja, turizem in prosti čas (1015)	1.592	1.529	1.598	1.448	1.410
Interdisciplinarne izobraževalne aktivnosti/izidi, pretežno transport, varnost, gostinstvo in turizem, osebne storitve (1088)	n. p.	n. p.	n. p.	1.756	1.336
Poslovanje in upravljanje, management (0413)	3.668	3.754	4.309	4.143	4.259
Skupaj študentje gostinstva in turizma	6.955	7.239	7.842	8.015	8.154
Skupaj vsi študentje vpisani v terciarno izobraževanje	75.908	76.798	82.694	85.485	85.932
Relativni delež študentov gostinstva in turizma v primerjavi z vsemi študenti	4,64 %	4,78 %	5,12 %	5,25 %	5,43 %

Legenda: n. p. (podatki niso javno dostopni).

Vir: SURS (brez datuma d).

V prilogi 4, 5, 6, 7 in 8 so prikazana prosta mesta na programih s področja gostinstva in turizma na terciarni ravni v Sloveniji, razdeljena po stopnjah izobraževanja. Da bi pregled olajšali, je tabela razdeljena na štiri kategorije: višješolski programi (v nadaljevanju VŠ), visokošolski programi (v nadaljevanju VIS), univerzitetni programi (v nadaljevanju UN), magistrski programi (v nadaljevanju MAG) in doktorski programi (v nadaljevanju DR). V obdobju od leta 2019 do 2024 je bilo na področju gostinstva in turizma skupno na voljo 2.911 prostih mest vsako leto, porazdeljenih med različne izobraževalne ravni.

Na ravni VŠ je bilo skupno število prostih mest stabilno pri 1.073 mestih letno. To vključuje redne in izredne študije na različnih višjih šolah po Sloveniji. Glavna področja so gostinstvo in turizem, pri čemer je večji del prostih mest namenjen rednim programom (650 mest), preostanek pa izrednim (423 mest). Na ravni VIS je bilo skupno 1.195 prostih mest letno. Ta raven izobraževanja vključuje tako redne kot izredne študije, predvsem na fakultetah in šolah, kot sta Ekonomska fakulteta Univerze v Ljubljani ter Univerza v Mariboru. Večina mest je namenjena rednim programom (570 mest), in 625 prostih mest v izrednih programih. Za UN je bilo vsako leto na voljo skupno 775 prostih mest. Med njimi je večina mest namenjena rednim programom (580 mest), nekaj pa tudi izrednim

(195 mest). Na tej ravni izobraževanja so glavni nosilci Ekonomska fakulteta Univerze v Ljubljani ter Univerza v Mariboru. Na MAG je bilo na voljo 215 prostih mest na leto. Med temi programi so tako redni (145 mest) kot izredni (70 mest). Ti programi se izvajajo na več slovenskih fakultetah, pri čemer so teme osredotočene na turizem, turistični management in dediščinski turizem. Za DR je bilo vsako leto na voljo 28 mest, od katerih jih je 20 v rednem programu na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani in 8 v izrednem programu na Fakulteti za turistične študije Univerze na Primorskem.

V Sloveniji je skupno 9 izobraževalnih inštitucij z višješolsko stopnjo izobraževanja, ki ponujajo 15 študijskih programov s področja gostinstva in turizma. 7 inštitucij z visokošolsko stopnjo ponuja 11 študijskih programov, 3 univerze ponujajo 4 študijske programe z univerzitetno stopnjo izobraževanja, 5 inštitucij z magistrsko stopnjo ponuja 9 študijskih programov ter 3 inštitucije z doktorsko stopnjo, ki ponujajo 3 študijske programe (MVI, brez datuma a).

Tabela 3 prikazuje število vpisanih študentov po izobraževalnih inštitucijah in po programih na višješolski stopnji izobraževanja. Vpis je prikazan za obdobje od študijskega leta 2019/20 do 2023/24. Največji vpis na VŠ je bil zabeležen v programu Gostinstvo in turizem (red.) na Biotehniškem izobraževalnem centru Ljubljana v študijskem letu 2019/20, ko je bilo vpisanih 116 študentov, vendar je v naslednjih letih vpis precej nihal, z najnižjim vpisom 60 študentov v letu 2020/21. Največje odstopanje pa je opazno pri programu Gostinstvo in turizem (izred.) na Višji strokovni šoli za gostinstvo in turizem Bled, kjer se je število vpisanih v letu 2020/21 izjemno povečalo na 141, nato pa spet upadlo na le 2 študenta v letu 2023/24. Najmanj vpisa je konstantno zaznati pri več programih, kjer v posameznih letih sploh ni bilo študentov, na primer pri izrednem programu Gostinstvo in turizem na GRM Novo mesto in GEA College Ljubljana. Program Gostinstvo in turizem (red.) na Višji strokovni šoli za gostinstvo in turizem Maribor je pokazal stabilnost z vpisom okoli 54–84 študentov skozi leta. Skupno število vpisanih študentov je bilo najvišje v letu 2020/21 s 372 študenti, medtem ko je v zadnjem obravnavanem letu 2023/24 vpis upadel na 175.

Tabela 3: Število vpisanih študentov po izobraževalnih inštitucijah in po programih na višješolski stopnji izobraževanja, 2019/2020 – 2023/2024

Izobraževalna ustanova	Program	Vpis 2019/20	Vpis 2020/21	Vpis 2021/22	Vpis 2022/23	Vpis 2023/24
ABITURA, Višja strokovna šola Celje – Zagorje	Gostinstvo in turizem (izred.)	0	0	2	1	0
BIC Ljubljana	Gostinstvo in turizem (red.)	116	60	105	122	71
BIC Ljubljana	Gostinstvo in turizem (izred.)	3	2	3	13	7

se nadaljuje

Tabela 3: Število vpisanih študentov po izobraževalnih inštitucijah in po programih na višješolski stopnji izobraževanja, 2019/2020 – 2023/2024 (nad.)

GEA College, Ljubljana	Gostinstvo in turizem (izred.)	3	1	3	1	0
GRM Novo mesto – center biotehnike in turizma	Gostinstvo in turizem (red.)	10	4	10	21	10
GRM Novo mesto – center biotehnike in turizma	Gostinstvo in turizem (izred.)	0	0	0	2	0
Izobraževalni center ERUDIO Ljubljana	Gostinstvo in turizem (izred.)	1	2	2	17	5
Šolski center Šentjur	Gostinstvo in turizem (red.)	5	4	6	6	1
Šolski center Šentjur	Gostinstvo in turizem (izred.)	1	1	1	1	0
Šolski center Velenje	Gostinstvo in turizem (red.)	19	8	9	17	4
Šolski center Velenje	Gostinstvo in turizem (izred.)	0	0	2	1	0
Višja strokovna šola za gostinstvo in turizem Bled	Gostinstvo in turizem (red.)	50	62	52	27	19
Višja strokovna šola za gostinstvo in turizem Bled	Gostinstvo in turizem (izred.)	2	141	6	5	2
Višja strokovna šola za gostinstvo in turizem Maribor	Gostinstvo in turizem (red.)	78	84	76	54	54
Višja strokovna šola za gostinstvo in turizem Maribor	Gostinstvo in turizem (izred.)	6	3	5	0	2
Skupaj		294	372	282	288	175

Legenda: 0 (ni bilo vpisa).

Vir: MVI (brez datuma c).

Tabela 4 prikazuje število vpisanih študentov po izobraževalnih inštitucijah in po programih na visokošolski stopnji izobraževanja. Vpis je prikazan za obdobje od študijskega leta 2019/20 do 2023/24. Največji vpis na VIS v tem obdobju je zabeležil program Poslovanje in upravljanje v turizmu na DOBA visokošolski izredni v letu 2023/24, ko je bilo vpisanih 113 študentov, kar kaže na stabilnost programa skozi leta. Nasprotno pa programi, kot so Sodobne turistične prakse (izred.) na Univerzi v Mariboru in program Hotelirstvo in turizem na Visoki šoli za hotelirstvo in turizem Bled, v letu 2023/24 niso zabeležili nobenega vpisa. Največje odstopanje je opaziti pri programu Management turističnih podjetij (red.) na Univerzi na Primorskem, kjer se je število vpisov od najvišje točke v letu 2021/22 (131 študentov) znižalo na 70 v letu 2023/24. Podobno se je znatno zmanjšal vpis pri programu Management turističnih destinacij (izred.), na katerem je bil vpis v letu 2023/24 le 3, v primerjavi s 16 v letu 2021/22. Program Turizem na Fakulteti za komercialne in poslovne vede Celje kaže padec vpisa,

vendar za leto 2023/24 podatki niso na voljo. Skupni vpis se je z najvišje vrednosti 359 v letu 2021/22 zmanjšal na 215 v letu 2023/24.

Tabela 4: Število vpisanih študentov po izobraževalnih inštitucijah in po programih na visokošolski stopnji izobraževanja, 2019/2020 – 2023/2024

Izobraževalna ustanova	Program	Vpis 2019/20	Vpis 2020/21	Vpis 2021/22	Vpis 2022/23	Vpis 2023/24
DOBA visokošolski izredni	Poslovanje in upravljanje v turizmu	111	104	97	87	113
Fakulteta za komercialne in poslovne vede Celje	Turizem	65	66	51	37	n. p.
Izobraževalni center ERUDIO Ljubljana	Trajnostni turizem	3	5	9	9	n. p.
Univerza na Primorskem, Fakulteta za turistične študije – Turistica	Management turističnih podjetij (red.)	112	80	131	51	70
Univerza na Primorskem, Fakulteta za turistične študije – Turistica	Management turističnih podjetij (izred.)	2	2	5	1	3
Univerza na Primorskem, Fakulteta za turistične študije – Turistica	Management turističnih destinacij (izred.)	17	9	16	9	3
Univerza v Ljubljani, Ekonomska fakulteta	Visoka poslovna šola (red.)	10	11	8	9	3
Univerza v Mariboru, Fakulteta za turizem	Sodobne turistične prakse (red.)	26	28	30	14	23
Univerza v Mariboru, Fakulteta za turizem	Sodobne turistične prakse (izred.)	1	0	0	0	0
Visoka šola za hotelirstvo in turizem Bled	Zdravstveni turizem	2	5	2	0	0
Visoka šola za hotelirstvo in turizem Bled	Hotelirstvo in turizem	5	7	10	8	0
Skupaj		354	317	359	225	215

Legenda: 0 (ni bilo vpisa).

Vir: MVI (brez datuma c).

Tabela 5 prikazuje število vpisanih študentov po izobraževalnih inštitucijah in po programih na univerzitetni stopnji izobraževanja. Vpis je prikazan za obdobje od študijskega leta 2019/20 do 2023/24. Na UN je bil zabeležen največji vpis v študijskem letu 2021/22, ko je bilo skupaj vpisanih 124 študentov, od tega 88 na redni program

Turizem na Fakulteti za turistične študije – Turistica. Ta program izstopa z največjimi nihanji, saj je število vpisanih upadlo z 88 v letu 2021/22 na zgolj 19 v letu 2023/24, kar predstavlja največje odstopanje med vsemi programi. Podatki v tabeli 5 prikazujejo, da so najnižji vpisi značilni za izredni program Turizem: sodelovanje in razvoj na Fakulteti za turizem Univerze v Mariboru, na katerem je bil v celotnem obdobju vpisan le en študent, in sicer v letu 2021/22, medtem ko v ostalih letih vpisa ni bilo. V splošnem je skupno število vpisanih študentov močno upadlo, z 81 v letu 2019/20 na zgolj 27 v letu 2023/24.

Tabela 5: Število vpisanih študentov po izobraževalnih inštitucijah in po programih na univerzitetni stopnji izobraževanja, 2019/2020 – 2023/2024

Izobraževalna ustanova	Program	Vpis 2019/20	Vpis 2020/21	Vpis 2021/22	Vpis 2022/23	Vpis 2023/24
Univerza na Primorskem, Fakulteta za turistične študije – Turistica	Turizem (red.)	57	48	88	24	19
Univerza v Ljubljani, Ekonomska fakulteta	Univerzitetna poslovna in ekonomska šola (red.)	10	5	5	4	0
Univerza v Mariboru, Fakulteta za turizem	Turizem: sodelovanje in razvoj (red.)	14	13	30	2	8
Univerza v Mariboru, Fakulteta za turizem	Turizem: sodelovanje in razvoj (izred.)	0	0	1	0	0
Skupaj*		81	66	124	30	27

Legenda: 0 (ni bilo vpisa), n. p. (podatki niso javno dostopni), * (na podlagi dostopnih podatkov).

Vir: SURS (brez datuma d).

Tabela 6 prikazuje število vpisanih študentov po izobraževalnih inštitucijah in po programih na magistrski stopnji izobraževanja. Vpis je prikazan za obdobje od študijskega leta 2019/20 do 2023/24. Na MAG je bil največji vpis na Fakulteti za turistične študije Univerze na Primorskem, kjer je imel program turizma 64 študentov v letu 2023/24. Sledi ji Ekonomska fakulteta (program Turizem) Univerze v Ljubljani s 30 študenti. Nekatere magistrske programe, kot na primer Poslovanje v turizmu na Izobraževalnem centru ERUDIO Ljubljana, so zaznamovali nizki vpisi ali pa je bil vpis v določenih letih celo nič.

Tabela 6: Število vpisanih študentov po izobraževalnih inštitucijah in po programih na magistrski stopnji izobraževanja, 2019/2020 – 2023/2024

Izobraževalna ustanova	Program	Vpis 2019/20	Vpis 2020/21	Vpis 2021/22	Vpis 2022/23	Vpis 2023/24
Fakulteta za komercialne in poslovne vede Celje	Turizem (izred.)	0	6	0	0	0
Izobraževalni center ERUDIO Ljubljana	Poslovanje v turizmu (izred.)	4	5	11	7	0
Univerza na Primorskem, Fakulteta za turistične študije – Turistica	Turizem (red.)	67	67	62	56	64
Univerza na Primorskem, Fakulteta za turistične študije – Turistica	Dediščinski turizem (red.)	21	21	24	16	8
Univerza v Ljubljani, Ekonomska fakulteta	Turizem (red.)	48	38	43	42	30
Univerza v Ljubljani, Ekonomska fakulteta	Turistični management (red.)	33	26	21	15	12
Univerza v Mariboru, Fakulteta za turizem	Turistične destinacije in doživetja (red.)	29	25	32	40	0
Univerza v Mariboru, Fakulteta za turizem	Turistične destinacije in doživetja (izred.)	9	18	45	65	0
Univerza v Mariboru, Fakulteta za turizem	Turizem (izred.)	0	24	11	1	0
Skupaj		211	230	249	242	114

Legenda: 0 (ni bilo vpisa).

Vir: SURS (brez datuma d).

Tabela 7 prikazuje število vpisanih študentov po izobraževalnih inštitucijah in po programih na doktorski stopnji izobraževanja. Vpis je prikazan za obdobje od študijskega leta 2019/20 do 2023/24. Na DR je Fakulteta za turistične študije (program Inovativni turizem) Univerze na Primorskem redno beležila okoli 10–16 vpisov letno, kar je najvišje število med vsemi doktorskim programi. Fakulteta za turizem (program Sodobne turistične študije) Univerze v Mariboru je imela v letu 2022/23 zgolj 4 vpisane študente, kasneje pa nobenega.

Tabela 7: Število vpisanih študentov po izobraževalnih inštitucijah in po programih na doktorski stopnji izobraževanja, 2019/2020 – 2023/2024

Izobraževalna ustanova	Program	Vpis 2019/20	Vpis 2020/21	Vpis 2021/22	Vpis 2022/23	Vpis 2023/24
Univerza na Primorskem, Fakulteta za turistične študije – Turistica	Inovativni turizem (izred.)	15	15	16	10	10
Univerza v Ljubljani, Ekonomska fakulteta	Ekonomске in poslovne vede (red.)	0	0	0	0	0
Univerza v Mariboru, Fakulteta za turizem	Sodobne turistične študije (red.)	0	0	0	4	0
Skupaj		15	15	16	14	10

Legenda: 0 (ni bilo vpisa).

Vir: SURS (brez datuma d).

3.4 Število maturantov in diplomantov gostinstva in turizma v Sloveniji

Področje sekundarnega izobraževanja vključuje različne vrste srednješolskih programov, ki se osredotočajo na poklicne in tehnične veščine v sektorjih, kot so transport, varnost, gostinstvo, turizem ter osebne storitve. Programi obsegajo srednje poklicne in tehnične izobrazbe, ki pripravljajo študente na vstop na trg dela z ustreznimi praktičnimi znanji in veščinami.

Tabela 8 prikazuje, da se je skupno število maturantov na področju transporta, varnosti, gostinstva in turizma v zadnjih letih zmanjšalo, saj je v letu 2022/23 vpisanih le 4.392 maturantov, kar predstavlja upad v primerjavi z letom 2018/19, ko je bilo 5.336 maturantov. Znotraj teh kategorij je opaziti, da se je število maturantov v srednjem poklicnem izobraževanju zmanjšalo na 1.034, medtem ko so se maturanti v srednjem tehničnem in drugem strokovnem izobraževanju znižali na 1.680. Število maturantov v poklicnih tečajih je v zadnjih letih upadlo, saj so bili v letih 2021/22 in 2022/23 brez vpisa. Skupno število maturantov v vseh kategorijah se je v letu 2022/23 nekoliko povečalo na 12.594, kar pa kljub temu ne odraža enake rasti v sektorju gostinstva in turizma. Relativni delež maturantov iz gostinstva in turizma v primerjavi z vsemi maturanti se je zmanjšal na 34,87 odstotkov, kar kaže na naraščajočo konkurenco z drugih področij izobraževanja in morebitne spremembe v povpraševanju po teh poklicih. Ta trend opozarja na potrebo po prilagoditvi izobraževalnih programov, da bi bolje ustrezali potrebam trga dela, saj področje izobraževanja zajema ne le gostinstvo in turizem, temveč tudi transport in varnost ter druge sorodne panoge.

Področje izobraževanja terciarnega izobraževanja zajema različne smeri, ki vključujejo hotelirstvo, turizem ter poslovanje in upravljanje, s poudarkom na poklicnih veščinah in znanjih, potrebnih za uspešno delovanje v teh sektorjih. Vključuje tudi interdisciplinarne

aktivnosti, ki obravnavajo transport, varnost, gostinstvo in osebne storitve. Pomembno je omeniti, da področje transporta in varnosti vključuje širši spekter dejavnosti, ne le gostinstvo in turizem, prav tako področje poslovanja in upravljanja obsega širok nabor disciplin, ki niso nujno povezane s turizmom.

Tabela 8: Število maturantov sekundarnega izobraževanja po vrsti izobraževanja, 2018/2019 – 2022/2023

Vrsta izobraževanja	Študijsko leto				
	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23
Srednje poklicno	1.160	1.280	1.250	1.168	1.034
Srednje tehniško in drugo strokovno	2.088	1.908	1.904	1.726	1.680
Srednje tehniško in dr. strokovno (4-letni program)	1.770	1.524	1.620	1.414	1.414
Poklicno tehniško	308	366	282	312	264
Poklicni tečaj	10	18	n. p.	n. p.	n. p.
Skupaj maturanti področja Transport, varnost, gostinstvo in turizem, osebne storitve*	5.336	5.096	5.056	4.620	4.392
Skupaj vsi maturanti	12.892	12.534	12.404	12.314	12.594
Relativni delež maturantov gostinstva in turizma v primerjavi z vsemi maturanti	41,39 %	40,66 %	40,76 %	37,52 %	34,87 %

Legenda: n. p. (podatki niso javno dostopni), * (na podlagi dostopnih podatkov).

Vir: SURS (brez datuma a).

Tabela 9 prikazuje število diplomantov v zadnjih petih letih. V sektorju hotelirstva in gostinstva se je število diplomantov drastično zmanjšalo, z 158 diplomanti v letu 2020 na le 12 v letu 2022. Ta upad kaže na potencialne težave na tem področju izobraževanja in povpraševanja po kadrih. Program potovanja, turizma in prostega časa je v letu 2021 dosegel vrhunec s 333 diplomanti, vendar se je v letu 2022 število zmanjšalo na 267, kar še vedno predstavlja pomembno število diplomantov v primerjavi z drugimi področji. Interdisciplinarne izobraževalne aktivnosti so v letu 2021 prinesle 357 diplomantov, vendar se je število v letu 2022 znižalo na 326, kar nakazuje manjše zanimanje ali spremembe v obsegu vpisov. V programu poslovanja in upravljanja se je število diplomantov v letu 2022 znižalo na 686, kar je manj kot v prejšnjem letu. Skupno število diplomantov je v letu 2022 znašalo 1.291, kar je nižje od 1.547 diplomantov v letu 2021. Relativni delež študentov gostinstva in turizma v primerjavi z vsemi diplomanti je v letu 2022 znašal 8,01 odstotkov, kar pomeni rahel upad v primerjavi s prejšnjim letom, kar odraža splošne trende v izobraževanju in morda tudi spremembe v poklicnih potrebah na trgu dela.

Tabela 9: Število diplomantov terciarnega izobraževanja po področju izobraževanja, 2018 – 2022

Področje izobraževanja	Študijsko leto				
	2018	2019	2020	2021	2022
Hotelirstvo in gostinstvo (1013)	125	150	158	4	12
Potovanja, turizem in prosti čas (1015)	269	278	313	333	267
Interdisciplinarne izobraževalne aktivnosti/izidi, pretežno transport, varnost, gostinstvo in turizem, osebne storitve (1088)	n. p.	n. p.	n. p.	357	326
Poslovanje in upravljanje, management (0413)	991	753	773	853	686
Skupaj*	1.385	1.181	1.244	1.547	1.291
Skupaj vsi diplomanti	16.680	16.100	15.494	16.663	16.111
Relativni delež študentov gostinstva in turizma v primerjavi z vsemi študenti*	8,30 %	7,34 %	8,03 %	9,28 %	8,01 %

Legenda: n. p. (podatki niso javno dostopni), * (na podlagi dostopnih podatkov).

Vir: SURS (brez datuma b).

Tabela 10 prikazuje število diplomantov po izobraževalnih inštitucijah in po programih na višješolski stopnji izobraževanja. Število diplomantov zajema obdobje od leta 2019 do 2023. Višja strokovna šola za gostinstvo in turizem Maribor je imela daleč največje število diplomantov v višješolskih programih, še posebej v letu 2020, ko je bilo diplomantov kar 111, kar je močno izstopalo v primerjavi z drugimi leti. Višja strokovna šola za gostinstvo in turizem Bled je imela konstanten, vendar nižji vpis v primerjavi z Mariborom, medtem ko je Šolski center Velenje v letu 2020 in 2021 imel obdobja brez diplomantov. Prav tako je Šolski center Šentjur v letih 2022 in 2023 izstopal z izredno nizkim številom diplomantov. Skupaj se je število diplomantov na višješolskih programih zmanjšalo, od 147 v letu 2020 na 90 v letu 2023.

Tabela 10: Število diplomantov po izobraževalnih inštitucijah in po programih na višješolski stopnji izobraževanja, 2019 – 2023

Naziv izobraževalne ustanove	Program	Stopnja izobr.	Dipl. 2019	Dipl. 2020	Dipl. 2021	Dipl. 2022	Dipl. 2023
Višja strokovna šola za gostinstvo in turizem Bled	Gostinstvo in turizem	VŠ (red.)	28	32	34	25	n. p.
Višja strokovna šola za gostinstvo in turizem Bled	Gostinstvo in turizem	VŠ (red.)	28	32	34	25	n. p.
Višja strokovna šola za gostinstvo in turizem Maribor	Gostinstvo in turizem	VŠ (izred.)	0	111	108	58	74

se nadaljuje

Tabela 10: Število diplomantov po izobraževalnih inštitucijah in po programih na višješolski stopnji izobraževanja, 2019 – 2023 (nad.)

Naziv izobraževalne ustanove	Program	Stopnja izobr.	Dipl. 2019	Dipl. 2020	Dipl. 2021	Dipl. 2022	Dipl. 2023
Šolski center Šentjur	Gostinstvo in turizem	VŠ (red.)	3	4	8	2	0
Šolski center Velenje	Gostinstvo in turizem	VŠ (red.)	24	0	0	16	16
Skupaj			55	147	150	101	90

Legenda: 0 (ni bilo vpisa).

Vir: SURS (brez datuma b).

Tabela 11 prikazuje število diplomantov po izobraževalnih inštitucijah in po programih na visokošolski stopnji izobraževanja. Število diplomantov zajema obdobje od leta 2019 do 2023. Fakulteta za turistične študije Univerze na Primorskem, je dosegla najvišji vpis v letu 2020, ko je bilo 78 diplomantov programa Management turističnih podjetij.

Tabela 11: Število diplomantov po izobraževalnih inštitucijah in po programih na visokošolski stopnji izobraževanja, 2019 – 2023

Naziv izobraževalne ustanove	Program	Stopnja izobr.	Dipl. 2019	Dipl. 2020	Dipl. 2021	Dipl. 2022	Dipl. 2023
DOBA visokošolski izredni	Poslovanje in upravljanje v turizmu	VIS (izred.)	n. p.	34	27	22	38
Fakulteta za komercialne in poslovne vede Celje	Turizem	VIS (izred.)	38	37	22	25	15
Visoka šola za hotelirstvo in turizem Bled	Hotelirstvo in turizem	VIS	8	8	5	21	13
Univerza na Primorskem, Fakulteta za turistične študije – Turistica	Management turističnih podjetij	VIS (red.)	64	78	70	n. p.	n. p.
Univerza v Mariboru, Fakulteta za turizem	Sodobne turistične prakse	VIS (red.)	14	17	24	12	9
Univerza v Ljubljani, Ekonomska fakulteta	Visoka poslovna šola	VIS (red.)	9	4	16	10	2
Skupaj*			133	178	164	90	77

Legenda: 0 (ni bilo vpisa), n. p. (podatki niso javno dostopni), * (na podlagi dostopnih podatkov).

Vir: SURS (brez datuma b).

Podatki v tabeli 11 prikazujejo, da so imeli skupno visokošolski strokovni programi leta 2020 največ diplomantov. Številne druge inštitucije, kot je Fakulteta za komercialne in poslovne vede Celje in visokošolski program DOBA, so imeli stabilen, vendar nižji vpis. Na primer, DOBA je imela le 22 diplomantov leta 2022, vendar je nato število naraslo na 38 leta 2023. Skupaj so visokošolski strokovni programi leta 2020 dosegli najvišje število diplomantov (178), nato pa je število nekoliko nihalo in leta 2023 znašalo 89. Stabilnost

določenih programov, kot je Poslovanje in upravljanje v turizmu na DOBA, je pozitivna, a skupno število diplomantov se zmanjšuje.

Tabela 12 prikazuje število diplomantov po izobraževalnih inštitucijah in po programih na univerzitetni stopnji izobraževanja. Število diplomantov zajema obdobje od leta 2019 do 2023. Fakulteta za turistične študije Univerze na Primorskem, je leta 2021 imela 37 diplomantov programa Turizem, kar je največ v tem obdobju. Program Turizem: sodelovanje in razvoj na Univerzi v Mariboru je v letu 2019 beležil le 2 diplomanta, vendar se je nato število nekoliko povečalo. Skupaj se je število diplomantov v univerzitetnih programih z leti zmanjšalo, s 46 leta 2021 na 14 leta 2023.

Tabela 12: Število diplomantov po izobraževalnih inštitucijah in po programih na univerzitetni stopnji izobraževanja, 2019 – 2023

Naziv izobraževalne ustanove	Program	Stopnja izobr.	Dipl. 2019	Dipl. 2020	Dipl. 2021	Dipl. 2022	Dipl. 2023
Univerza na Primorskem, Fakulteta za turistične študije – Turistica	Turizem	UN (red.)	28	26	37	n. p.	n. p.
Univerza v Mariboru, Fakulteta za turizem	Turizem: sodelovanje in razvoj	UN (red.)	2	14	18	7	10
Univerza v Ljubljani, Ekonomska fakulteta	Univerzitetna poslovna in ekonomska šola	UN (red.)	16	12	8	8	4
Skupaj*			46	52	63	15	14

Legenda: n. p. (podatki niso javno dostopni), * (na podlagi dostopnih podatkov).

Vir: SURS (brez datuma b).

Tabela 13 prikazuje število diplomantov po izobraževalnih inštitucijah in po programih na magistrski stopnji izobraževanja. Število diplomantov zajema obdobje od leta 2019 do 2023. Magistrski programi na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani so izstopali z velikim številom diplomantov, še posebej na programu Turistični management z 31 diplomanti v letu 2020. Fakulteta za turizem Univerze v Mariboru, je beležila stabilno, a nizko število diplomantov, medtem ko so določeni programi (npr. Dediščinski turizem na Univerzi na Primorskem) beležili padec diplomantov, s 24 leta 2020 na 0 v naslednjih letih. Skupaj je število magistrskih diplomantov padlo s 75 v letu 2020 na 19 v letu 2023.

Tabela 13: Število diplomantov po izobraževalnih inštitucijah in po programih na magistrski stopnji izobraževanja, 2019 – 2023

Naziv izobraževalne ustanove	Program	Stopnja izobr.	Dipl. 2019	Dipl. 2020	Dipl. 2021	Dipl. 2022	Dipl. 2023
Univerza na Primorskem, Fakulteta za turistične študije – Turistica	Dediščinski turizem	MAG (red.)	17	24	11	n. p.	n. p.
Univerza v Mariboru, Fakulteta za turizem	Turistične destinacije in doživetja	MAG (red.)	12	4	4	6	4
Univerza v Ljubljani, Ekonomska fakulteta	Turizem	MAG (red.)	13	16	10	5	4
Univerza v Ljubljani, Ekonomska fakulteta	Turistični management	MAG (red.)	23	31	23	22	11
Skupaj*			65	75	48	33	19

Legenda: n. p. (podatki niso javno dostopni), * (na podlagi dostopnih podatkov).

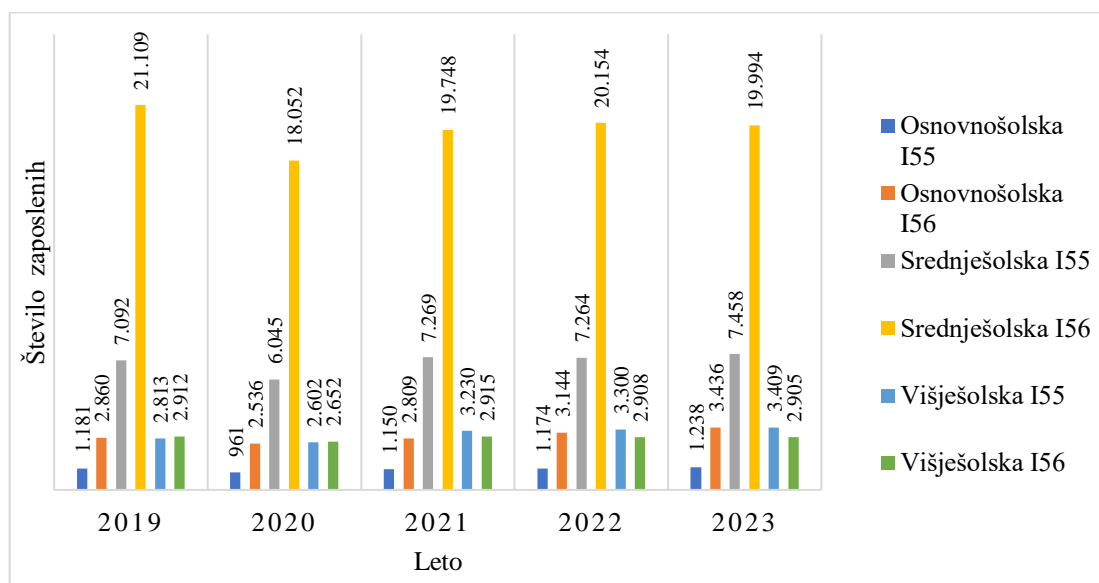
Vir: SURS (brez datuma b).

Na doktorskem programu Inovativni turizem na Univerzi na Primorskem je bil vpis izredno nizek, z enim samim diplomantom v letu 2019. Za preostala leta podatki niso dostopni, kar kaže na izjemno nizek interes za doktorske študije na tem področju ali morda na dolgotrajnost doktorskih študijskih programov.

4 IZOBRAZBENA STRUKTURA ZAPOSLENIH V GOSTINSTVU IN TURIZMU

Slika 6 prikazuje trend zaposlenosti v gostinski nastanitveni dejavnosti (I 55) in dejavnosti strežbe jedi in pijač (I 56) glede na izobrazbeno strukturo v preteklih petih letih. Število zaposlenih z osnovnošolsko izobrazbo v I 55 se je nekoliko zmanjšalo v letu 2020, nato pa postopoma naraščalo do leta 2023. Število zaposlenih z osnovnošolsko izobrazbo v I 56 je pokazalo podoben vzorec, s padcem v letu 2020 in nato naraščanjem do leta 2023. Število zaposlenih s srednješolsko izobrazbo v I 55 se je zmanjšalo v letu 2020, vendar se je število vrnilo na raven iz leta 2019 do leta 2023. Število zaposlenih s srednješolsko izobrazbo v I 56 je prav tako doživelo padec v letu 2020, vendar se je število povečalo v naslednjih letih, čeprav z rahlim zmanjšanjem v letu 2023. Število zaposlenih z višješolsko ter visokošolsko izobrazbo v I 55 se je zmanjšalo v letu 2020, vendar se je število zaposlenih do leta 2023 postopoma povečevalo. Število zaposlenih v I 56 je pokazalo manjše zmanjšanje v letu 2020, vendar se je njihovo število stabiliziralo v naslednjih letih. Slika 6 jasno prikazuje vpliv pandemije COVID-19 na zaposlovanje v teh dejavnostih, s padcem v letu 2020 in postopnim okrevanjem v naslednjih letih (SURS, brez datuma f).

Slika 6: Število zaposlenih glede na raven izobrazbe v gostinski dejavnosti, 2019 – 2023

Opomba: I 55 je gostinska nastanitvena dejavnost, I 56 pa je dejavnost strežbe jedi in pijače.

Vir: SURS (brez datuma e).

Na izbiro študija gostinstva in turizma je pomembno vplivala tudi pandemija COVID-19, saj je močno spremenila zaznavanje stabilnosti zaposlitve v tej panogi. Med letoma 2020 in 2022 je gostinski in turistični sektor doživel obsežne omejitve, zaprtja in zmanjšano povpraševanje, kar je pri študentih vzbudilo dvome o dolgoročni varnosti poklicev v tej industriji. Posledično so se mnogi začeli usmerjati v karijerne poti, ki omogočajo večjo fleksibilnost in možnost dela od doma. Ta trend se odraža v zmanjšanem zanimanju za tradicionalne gostinske poklice in večjem zanimanju za področja, povezana z digitalnim turizmom, upravljanjem turističnih platform ter trženjem in vodenjem turističnih destinacij na daljavo. Pandemija je tako posredno vplivala na odločitve študentov in na prestrukturiranje izobraževalnih programov, ki zdaj vse bolj vključujejo digitalizacijo in nove oblike dela v turizmu (CPOEF in družba Horwath HTL, 2022).

Standardna klasifikacija dejavnosti (v nadaljevanju SKD) je hierarhična klasifikacija, ki se uporablja za razvrščanje gospodarskih dejavnosti v statistične namene. V Sloveniji se uporablja SKD 2008, ki temelji na evropski klasifikaciji NACE Rev. 2. SKD je sestavljena iz več ravni in vsaka raven predstavlja različne stopnje podrobnosti glede na vrste dejavnosti. Klasifikacija I zajema dejavnosti gostinstva in je razdeljena na dve glavni skupini, na skupino 55 (gostinske nastanitvene dejavnosti). Ta skupina vključuje kratkotrajne nastanitvene dejavnosti za obiskovalce ter na skupino 56 (dejavnost strežbe jedi in pijač). Ta skupina zajema dejavnosti, povezane s pripravo in strežbo jedi in pijač za takojšnjo porabo (SURs, 2010).

Delodajalci v gostinstvu in turizmu največ povprašujejo po kadru s srednjo poklicno izobrazbo, kar predstavlja 75 odstotkov vseh zaposlitev ter srednjo strokovno in nižjo

poklicno izobrazbo (10 odstotkov vseh zaposlitev). Univerze dajejo večji poudarek na področje turizma, ne pa hotelirstva, ki je največji zaposlovalec v turizmu. Slabe razmere so tudi v podjetjih, na področju izobraževanja na delovnem mestu (CPOEF in družba Horwath HTL, 2022).

5 EMPIRIČNA RAZISKAVA DEJAVNIKOV VPLIVA NA IZBOR ŠTUDIJA GOSTINSTVA IN TURIZMA

5.1 Raziskovalna vprašanja

Odločitev za študij na področju gostinstva in turizma pogosto temelji na številnih dejavnikih, vključno z osebnimi interesi, poklicnimi cilji, družbenimi vplivi in ekonomskimi dejavniki (Sadjail in drugi, 2024). Razumevanje teh dejavnikov je ključnega pomena za prilagajanje izobraževalnih programov potrebam študentov. Zato je tretje raziskovalno vprašanje usmerjeno v raziskovanje dejavnikov, ki vplivajo na odločitev študentov za študij gostinstva in turizma. Namen je identificirati te dejavnike ter analizirati njihove vplive glede na različne izobraževalne ravni. Cilj je razumeti, kateri dejavniki najbolj vplivajo na izbor študijskega področja in kako se ti dejavniki razlikujejo med srednješolsko, visokošolsko in višješolsko izobrazbo.

Raziskave so pokazale, da se teža dejavnikov, ki vplivajo na odločitev za študij, razlikuje glede na izobraževalno raven (Roberts, 2022). Različni dejavniki lahko imajo različne učinke na izbor študija, kar kaže na potrebo po podrobni analizi teh dejavnikov v različnih izobraževalnih kontekstih. Četrto raziskovalno vprašanje je zato usmerjeno v preučevanje, kateri dejavniki se izkažejo kot najpomembnejši pri vplivanju na izbor študija gostinstva in turizma ter kako se teža teh dejavnikov razlikuje med različnimi izobraževalnimi stopnjami. Namen tega vprašanja je določiti in primerjati vpliv posameznih dejavnikov ter razumeti, kako se ti dejavniki spreminjajo glede na izobraževalno raven. Cilj je pridobiti jasen vpogled v dinamiko vplivov na izbor študija in razumeti variacije teh vplivov med različnimi ravni izobraževanja.

5.2 Potek raziskave

V empiričnem delu sem se osredotočila na pridobivanje podatkov in ugotavljanje dejavnikov, ki vplivajo na izbor študija gostinstva in turizma med slovenskimi dijaki in študenti. Za to sem uporabila metodo primarnega zbiranja podatkov, natančneje spletni anketni vprašalnik. S tem orodjem sem pridobila mnenja in odgovore študentov visokošolskih, višješolskih in univerzitetnih programov gostinstva in turizma glede ključnih dejavnikov, ki so vplivali na njihovo odločitev za izbor študija.

Za potrebe raziskave sem sestavila anketo, ki je služila kot glavno orodje za zbiranje podatkov o dejavnikih, ki vplivajo na odločitev za študij gostinstva in turizma. Anketa (priloga 1) je bila oblikovana na podlagi teoretičnih izhodišč in je vsebovala več sklopov vprašanj.

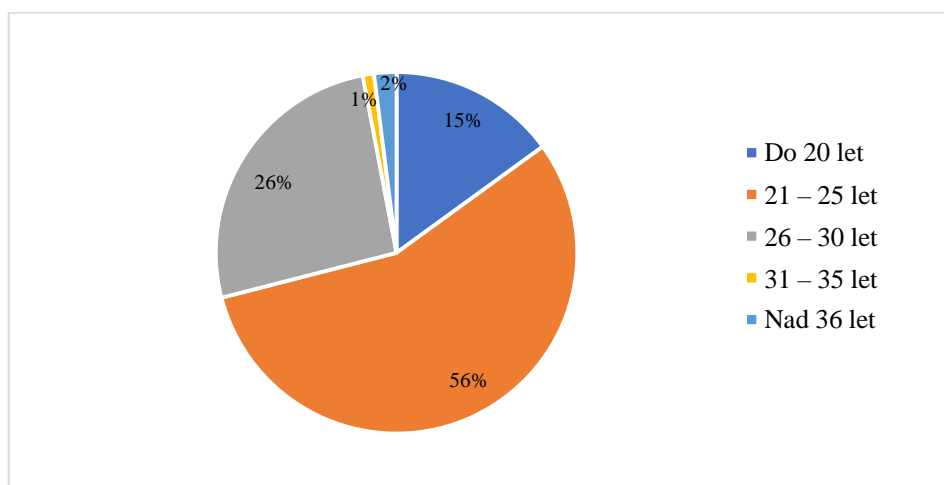
Anketni vprašalnik je bil sestavljen iz treh sklopov. V prvem sklopu so študentje navedli izobraževalno ustanovo, na kateri študirajo, svojo študijsko smer ter letnik študija. Drugi sklop je bil namenjen preučevanju dejavnikov, ki so vplivali na njihov izbor študija, pri čemer so ocenjevali pomen notranjih in zunanjih dejavnikov z uporabo Likertove petstopenjske lestvice. V tretjem sklopu so študentje izražali svoje zadovoljstvo s študijem, ocenjevali karijerne priložnosti v gostinstvu in turizmu ter poročali o svojih predhodnih delovnih izkušnjah v tej panogi. Na koncu so odgovarjali na sociodemografska vprašanja, kot so spol, starost in kraj prebivališča. Pomembno je poudariti, da je bila anketa izvedena izključno med študenti in ne tudi med dijaki, saj bi bila zaradi velikega števila srednjih šol, ki ponujajo programe gostinstva in turizma, preobsežna in težje izvedljiva (Callanan, 2004; Roberts, 2022; Sadjail in drugi, 2024).

Anketo z naslovom Analiza vpliva dejavnikov za izbor študija gostinstva in turizma v Sloveniji sem izvajala med 1. 3. 2024 in 1. 5. 2024. Razdelila sem jo med študente iz 11 različnih izobraževalnih ustanov, pri čemer sem vključila tako sošolce kot tudi širše omrežje. Anketo je izpolnilo 117 študentov, od tega 79 žensk (67 odstotkov) in 38 moških (33 odstotkov).

5.3 Opis vzorca

Slika 7 prikazuje število anketirancev po starostnih skupinah in njihov odstotni delež glede na celotno populacijo. Največji delež anketirancev, 56 odstotkov, je bil star med 21 in 25 let, kar nakazuje, da večina študentov gostinstva in turizma študira v tem starostnem obdobju, kar sovпада z običajnim časovnim okvirjem zaključevanja dodiplomskega ali začetka podiplomskega študija. Sledila je skupina študentov, starih med 26 in 30 let, ki je predstavljala 26 odstotkov anketirancev. Manjši delež, 15 odstotkov, je predstavljala starostna skupina do 20 let, kar je razumljivo, saj študenti v tej starosti šele začnejo študij gostinstva in turizma.

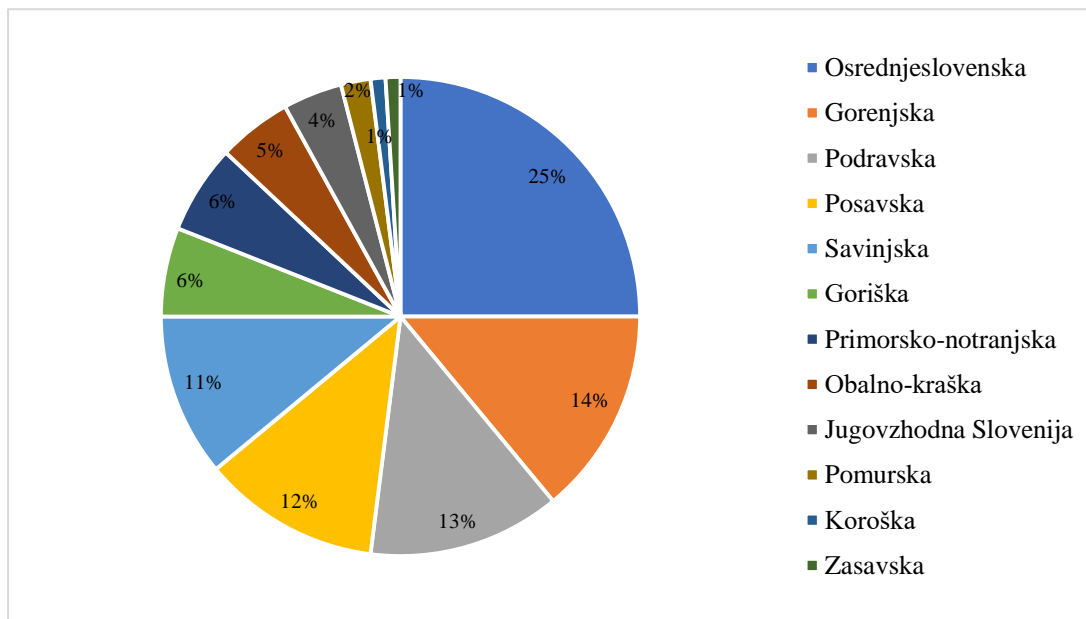
Slika 7: Starostna struktura anketirancev, v odstotkih

Vir: lastno delo.

Slika 8 prikazuje, da je največ anketirancev prihajalo iz osrednjeslovenske regije, in sicer 28 anketirancev, kar je predstavljalo 25 odstotkov celotnega vzorca. Naslednja najbolj zastopana regija je bila Gorenjska, od koder je prihajalo 14 odstotkov študentov, sledile so Podravska regija s 13 odstotki, Posavska regija z 12 odstotki in Savinjska regija z 11 odstotki.

Slika 8: Stalno prebivališče anketirancev, v odstotkih

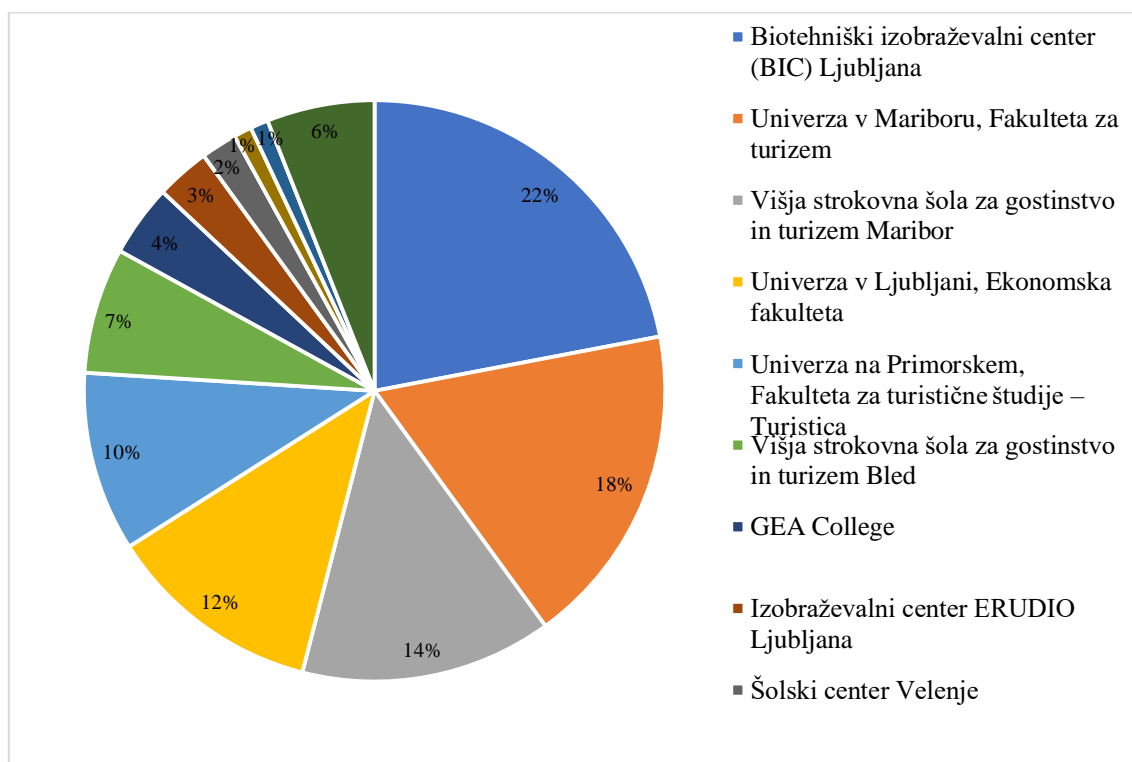
Vir: lastno delo.

Podatki na sliki 8 prikazujejo, da je večina študentov gostinstva in turizma prihajala iz osrednjega dela Slovenije, kar je bilo razumljivo glede na geografsko koncentracijo izobraževalnih ustanov v Ljubljani. Na drugi strani pa je bila zastopanost študentov iz manj poseljenih in obrobni regij precej nižja, kar je lahko nakazovalo na manjšo dostopnost do izobraževalnih programov v teh regijah ali manjše zanimanje za študij na tem področju. Ta razporeditev je odražala tako demografske kot tudi geografske razlike v Sloveniji in njihov vpliv na izobraževalni izbor mladih.

76 odstotkov vseh anketirancev je bilo v času anketiranja vpisanih na študij in so imeli status študenta ali študentke. 19 odstotkov anketirancev je že zaključilo študij in so bili zdaj (samo)zaposleni.

Slika 9 prikazuje, da je največji delež anketirancev prihajal z Biotehniškega izobraževalnega centra (BIC) Ljubljana, kjer je študiralo 22 odstotkov celotnega vzorca. Sledili so anketiranci iz Univerze v Mariboru, Fakultete za turizem, kar je predstavljalo 18 odstotkov anketirancev. Višjo strokovno šolo za gostinstvo in turizem v Mariboru je obiskovalo 14 odstotkov vzorca, medtem ko je na Univerzi v Ljubljani, Ekonomski fakulteti, študiralo 12 odstotkov vseh anketirancev. Na Univerzi na Primorskem, Fakulteti za turistične študije – Turistica, je študiralo 10 odstotkov vzorca.

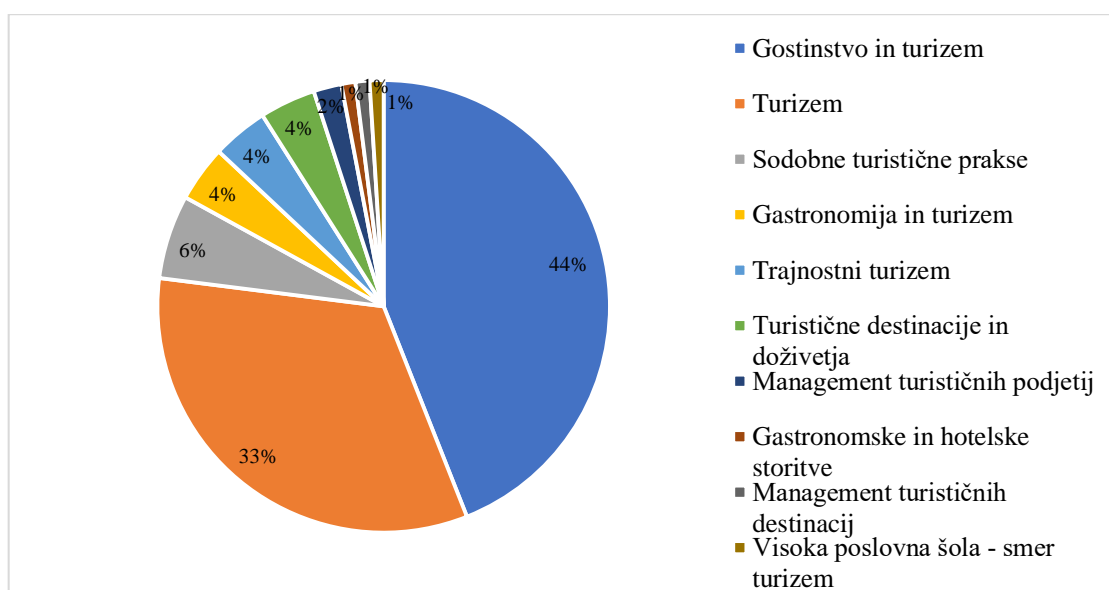
Slika 9: Izobraževalna ustanova anketirancev, v odstotkih

Vir: lastno delo.

Slika 10 prikazuje, da je največji delež anketirancev izbral študijsko usmeritev Gostinstvo in turizem (44 odstotkov). Sledila je usmeritev Turizem, ki jo je izbralo 33 odstotkov anketirancev.

Slika 10: Študijska usmeritev anketirancev, v odstotkih

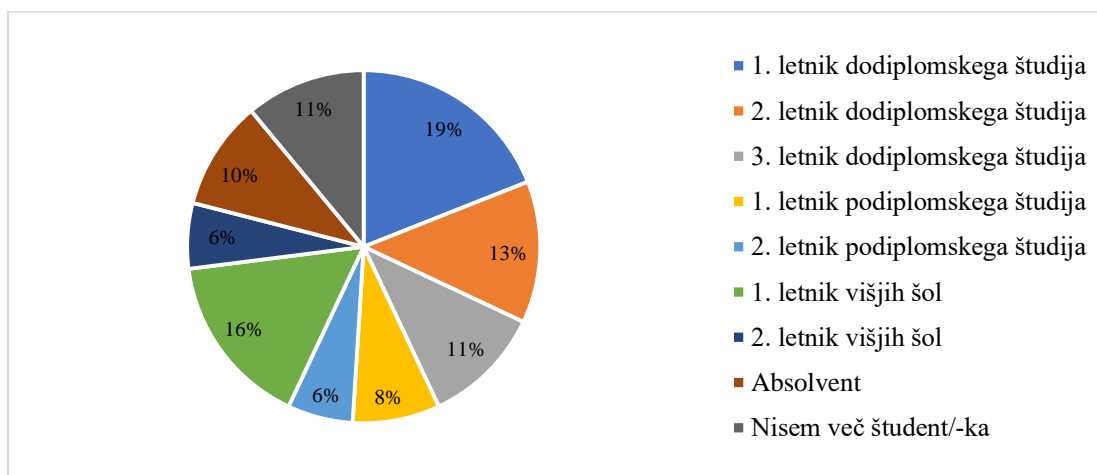

Vir: lastno delo.

Podatki na sliki 10 prikazujejo, da so se manjši deleži odločili za naslednje usmeritve: Sodobne turistične prakse (6 odstotkov), Gastronomija in turizem (4 odstotki), Trajnostni turizem (4 odstotki) in Turistične destinacije in doživetja (4 odstotki). Usmeritev Management turističnih podjetij je izbralo 2 odstotka vzorca, medtem ko je Gastronomske in hotelske storitve, Management turističnih destinacij in Visoka poslovna šola - smer turizem izbralo po 1 odstotek vsake izmed teh usmeritev. Vse ostale usmeritve, vključno s Poslovanjem in upravljanjem v turizmu, Zdravstvenim turizmom, Hotelirstvom in turizmom, Dediščinskim turizmom in Turističnim managementom, niso bile izbrane, saj ni bilo anketirancev vpisanih v te programe.

Slika 11 prikazuje, da je največji delež anketirancev bil v 1. letniku dodiplomskega študija (19 odstotkov). Sledili so študenti v 2. letniku dodiplomskega študija, ki so predstavljali 13 odstotkov anketirancev. V 3. letniku dodiplomskega študija je bilo vpisanih 11 odstotkov vzorca. Manjši delež anketirancev je bil vpisan v 1. letniku podiplomskega študija (8 odstotkov), medtem ko je 2. letnik podiplomskega študija obiskovalo 6 odstotkov vzorca. 1. letnik višjih šol je obiskovalo 16 odstotkov celotnega vzorca, medtem ko je 2. letnik višjih šol predstavljalo 6 odstotkov anketirancev. Absolventov je bilo 10 odstotkov vzorca. Anketiranci, ki niso več obiskovali nobene fakultete, so predstavljali 13 odstotkov.

Slika 11: Letnik študija anketirancev, v odstotkih

Vir: lastno delo.

5.4 Analiza notranjih dejavnikov, ki vplivajo na izbor študija gostinstva in turizma

Tabela 14 prikazuje notranje dejavnike, ki so vplivali na odločitev študentov za študij gostinstva in turizma. Pri ocenjevanju je bila uporabljena Likertova petstopenjska lestvica, kjer so anketiranci ocenjevali strinjanje s posameznimi trditvami na lestvici od 1 do 5 (1 – *Sploh se ne strinjam*, 5 – *Popolnoma se strinjam*). Povprečne vrednosti nad 3,0 nakazujejo večji vpliv dejavnika, medtem ko nižje vrednosti kažejo na manjšo

pomembnost. T-test preverja, ali se povprečje statistično značilno razlikuje od nevtralne vrednosti 3,0, pri čemer višje t-vrednosti in nizke p-vrednosti kažejo na statistično značilne razlike. Med najpomembnejše notranje dejavnike sodijo »Kompetence in spretnosti« (povprečje 4,10, $t = 11,99$, $p < 0,001$), »Osebnost/karakter« (povprečje 4,03, $t = 11,56$, $p < 0,001$) in »Osebnostna stališča/vrednote« (povprečje 4,00, $t = 10,46$, $p < 0,001$). Tudi »Želja po študiju gostinstva in turizma« (povprečje 3,94, $t = 9,17$, $p < 0,001$) in »Želja po osebnostni rasti in učenju« (povprečje 3,75, $t = 6,50$, $p < 0,001$) sta bila pomembna dejavnika, čeprav nekoliko manj kot prvi trije. Po drugi strani so imeli manjši vpliv notranji dejavniki, kot so »Strast do študija« (povprečje 3,37, $t = 3,27$, $p = 0,0014$), »Prejšnje izkušnje povezane s potovanji, gostinstvom in turizmom« (povprečje 3,35, $t = 2,81$, $p = 0,0058$) in »Karijerne priložnosti« (povprečje 3,31, $t = 2,59$, $p = 0,0107$). Najmanj pomemben notranji dejavnik je bil »Izobraževanje o trajnosti v okviru študijskega programa« (povprečje 3,21, $t = 1,75$, $p = 0,0823$), saj ni bil statistično značilen ($p > 0,05$). To pomeni, da študenti temu dejavniku niso pripisovali posebnega pomena pri odločitvi za študij.

Tabela 14: Notranji dejavniki, ki so vplivali na izbor študija gostinstva in turizma

	Povpr.	sd	t-test	p vrednost
Kompetence in spretnosti	4,10	0,99	11,99	< 0,001
Osebnost/karakter	4,03	0,96	11,56	< 0,001
Osebnostna stališča/vrednote	4,00	1,03	10,46	< 0,001
Želja po študiju gostinstva in turizma	3,94	1,11	9,17	< 0,001
Želja po osebnosti rasti in učenju	3,75	1,25	6,50	< 0,001
Strast do študija	3,37	1,21	3,27	0,0014
Prejšnje izkušnje povezane s potovanji, gostinstvom in turizmom	3,35	1,35	2,81	0,0058
Karijerne priložnosti	3,31	1,28	2,59	0,0107
Izobraževanje o trajnosti v okviru študijskega programa	3,21	1,32	1,75	0,0823

Legenda: sd (standardni odklon).

Vir: lastno delo.

Tabela 15 prikazuje notranje dejavnike, ki so imeli največji vpliv na odločitev za študij gostinstva in turizma. Anketiranci so izbirali pet ključnih notranjih dejavnikov, ki so vplivali na njihovo odločitev za študij gostinstva in turizma, ter jih razvrstili od 1 (*najbolj pomemben*) do 5 (*najmanj pomemben*). Vsak dejavnik prikazuje, koliko študentov ga je uvrstilo na določeno mesto (1–5), kar omogoča vpogled v relativni pomen posameznih dejavnikov. »Pridobljene kompetence in spretnosti« je bil najpogosteje ocenjen kot najpomembnejši dejavnik, 55 študentov (47 odstotkov) ga je postavilo na prvo mesto. »Moja osebnost / karakter« je na drugem mestu, saj ga je 30 študentov (26 odstotkov) ocenilo kot najpomembnejši dejavnik, 44 študentov (38 odstotkov) pa na drugo mesto. »Osebnostna stališča / vrednote« so prav tako visoko ocenjeni, 18 študentov (15 odstotkov) jih je postavilo na prvo mesto, 25 študentov (21 odstotkov) na drugo. »Notranja motivacija«, kot so želja, interes in zadovoljstvo, je pomembna za mnoge študente, 10

študentov (9 odstotkov) ga je uvrstilo na prvo mesto, 46 študentov (39 odstotkov) pa na četrto, kar nakazuje, da čeprav ni najpogosteje izbran kot primarni razlog, ostaja pomemben dejavnik. »Strast do panoge« ima zmerno pomembnost, 14 študentov (12 odstotkov) jo je postavilo na prvo mesto, a največ jih jo je uvrstilo na četrto mesto (33 študentov, 28 odstotkov).

Tabela 15: Notranji dejavniki, ki so imeli bistveno vlogo pri odločanju za študij gostinstva in turizma

	Odgovori					Skupaj
	1	2	3	4	5	
1. Pridobljene kompetence in spretnosti na področju gostinstva in turizma	55	25	11	11	15	117
	47 %	21 %	9 %	9 %	13 %	100 %
2. Moja osebnost / karakter	30	44	15	14	14	117
	26 %	38 %	13 %	12 %	12 %	100 %
3. Osebna stališča / vrednote	18	25	45	19	10	117
	15 %	21 %	38 %	16 %	9 %	100 %
4. Notranja motivacija (želja, zadovoljstvo, užitek, interes) za študij gostinstva in turizma	10	12	27	46	22	117
	9 %	10 %	23 %	39 %	19 %	100 %
5. Strast do panoge	14	24	27	33	19	117
	12 %	21 %	23 %	28 %	16 %	100 %

Vir: lastno delo.

5.5 Analiza zunanjih dejavnikov, ki vplivajo na izbor študija gostinstva in turizma

Tabela 16 prikazuje zunanje dejavnike, povezane z razlogi za izbor študija gostinstva in turizma. Pri ocenjevanju dejavnikov je bila uporabljena Likertova petstopenjska lestvica, kjer so anketiranci pri vsaki trditvi izbirali stopnjo strinjanja na lestvici od 1 do 5 (1 – *Sploh se ne strinjam*, 5 – *Popolnoma se strinjam*). Anketiranci so izbrali odgovor, ki je najbolj ustrezal njihovemu mnenju, s čimer je bilo mogoče kvantitativno oceniti pomen posameznih dejavnikov pri izbiri študija. Povprečne vrednosti nad 3,0 kažejo, da so dejavniki imeli večji vpliv, medtem ko nižje vrednosti pomenijo manjši vpliv. T-test meri odstopanje od referenčne vrednosti 3,0, pri čemer višje t-vrednosti in nizke p-vrednosti kažejo na statistično značilne razlike. Največji vpliv na odločitev sta imela »Standard poučevanja na instituciji« (povprečje 3,87, $t = 8,49$, $p < 0,001$) in »Struktura programa oz. učni načrt« (povprečje 3,87, $t = 9,23$, $p < 0,001$), kar pomeni, da so študenti tem dejavnikom pripisali največji pomen. Tudi »Komentarji, mnenja in izkušnje drugih ljudi o panogi« so igrala pomembno vlogo (povprečje 3,70, $t = 7,09$, $p < 0,001$). Po drugi strani imajo nižje povprečne vrednosti dejavniki, kot so »Priporočila staršev« (2,51, $t = -3,83$, $p < 0,001$), »Družbeni mediji« (2,26, $t = -6,27$, $p < 0,001$) in »Finančna sredstva staršev« (2,25, $t = -6,20$, $p < 0,001$). Najmanj pomembni dejavniki so bili »Priporočila svetovalcev« (2,05, $t = -8,39$, $p < 0,001$), »Priporočila vrstnikov« (2,06, $t = -8,59$, $p < 0,001$), »Vrstniki/prijatelji« (2,08, $t = -9,08$, $p < 0,001$), »Kultura« (2,09, $t = -8,45$, $p < 0,001$).

0,001) in »Družina« (2,12, $t = -8,54$, $p < 0,001$). Dejavnik »Praktične izkušnje na področju« je bil statistično neznačilen ($p = 0,104$).

Tabela 16: Zunanji dejavniki, ki so vplivali na izbor študija gostinstva in turizma

	Povpr.	sd	t- test	p vrednost
Standard poučevanja na inštituciji	3,87	1,11	8,49	< 0,001
Struktura programa/učni načrt inštitucije	3,87	1,02	9,23	< 0,001
Komentarji, mnenja in izkušnje drugih ljudi o panogi	3,70	1,07	7,09	< 0,001
Praktične izkušnje na področju (praksa v srednji šoli)	2,76	1,53	-1,64	0,104
Priporočila staršev	2,51	1,37	-3,83	< 0,001
Priporočila pedagogov	2,33	1,33	-5,41	< 0,001
Družbeni mediji	2,26	1,27	-6,27	< 0,001
Finančna sredstva staršev	2,25	1,31	-6,20	< 0,001
Družbeni status/razred	2,17	1,23	-7,27	< 0,001
Družina	2,12	1,12	-8,54	< 0,001
Kultura	2,09	1,17	-8,45	< 0,001
Vrstniki/prijatelji	2,08	1,10	-9,08	< 0,001
Priporočila vrstnikov	2,06	1,18	-8,59	< 0,001
Priporočila svetovalcev	2,05	1,22	-8,39	< 0,001

Legenda: sd (standardni odklon).

Vir: lastno delo.

Tabela 17 prikazuje zunanje dejavnike, ki so imeli največji vpliv na odločitev za študij gostinstva in turizma. Anketiranci so izbirali pet ključnih zunanjih dejavnikov, ki so vplivali na njihovo odločitev za študij gostinstva in turizma, ter jih razvrstili od 1 (*najbolj pomemben*) do 5 (*najmanj pomemben*). Vsak dejavniki prikazuje, koliko študentov ga je uvrstilo na določeno mesto (1–5), kar omogoča vpogled v relativni pomen posameznih dejavnikov. »Struktura programa / učni načrt institucije« je bil najpogosteje ocenjen kot najpomembnejši dejavniki, 42 študentov (36 odstotkov) ga je postavilo na prvo mesto. »Standard poučevanja na instituciji« je drugi najpomembnejši dejavniki, saj ga je 40 študentov (34 odstotkov) postavilo na drugo mesto. »Praktične izkušnje na področju / praksa« so bile prav tako visoko ocenjene, 24 študentov (21 odstotkov) jih je postavilo na prvo mesto, 29 (25 odstotkov) pa na tretje. »Priporočila staršev« so igrala pomembno vlogo, saj jih je 27 študentov (23 odstotkov) postavilo na prvo mesto, 31 (26 odstotkov) pa na tretje, kar kaže, da ima družina pri nekaterih še vedno velik vpliv na izbiro študija. »Komentarji, mnenja in izkušnje drugih ljudi o panogi« so pomemben dejavniki, saj jih je 36 študentov (31 odstotkov) postavilo na drugo mesto, 41 (35 odstotkov) pa na tretje mesto.

Tabela 17: Zunanji dejavniki, ki so imeli bistveno vlogo pri odločanju za študij gostinstva in turizma

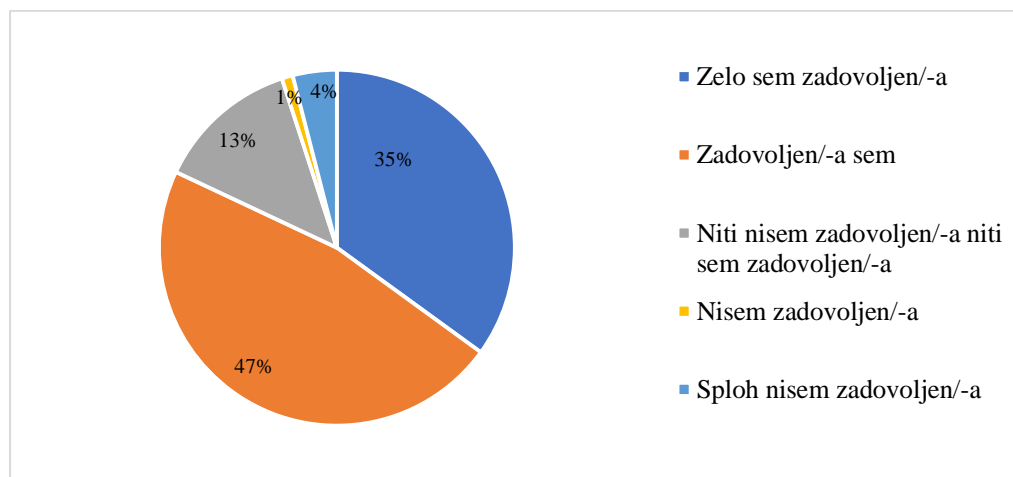
	Odgovori					Skupaj
	1	2	3	4	5	
Struktura programa / učni načrt institucije	42	23	17	17	18	117
	36%	20%	15%	15%	15%	100%
Standard poučevanja na instituciji	21	40	26	12	18	117
	18%	34%	22%	10%	15%	100%
Praktične izkušnje na področju / praksa	24	25	29	21	18	117
	21%	21%	25%	18%	15%	100%
Priporočila staršev	27	17	31	22	20	117
	23%	15%	26%	19%	17%	100%
Komentarji, mnenja in izkušnje drugih ljudi o panogi	17	36	41	7	16	117
	15%	31%	35%	6%	14%	100%

Vir: lastno delo.

5.6 Zadovoljstvo anketirancev s študijskim programom gostinstva in turizma

Dodatno sem anketirance povprašala o zadovoljstvu z izborom študijskega programa, delovnih izkušnjah in kariernih priložnostih v gostinstvu in turizmu. Slika 12 prikazuje, da je 35 odstotkov anketirancev izrazilo, da so zelo zadovoljni s svojim študijem. Največji delež, 47 odstotkov anketirancev, je navedel, da je zadovoljen s svojim študijem. 13 odstotkov študentov je odgovorilo, da niso ne zadovoljni niti so zadovoljni.

Slika 12: Zadovoljstvo anketirancev z izborom študija, v odstotkih

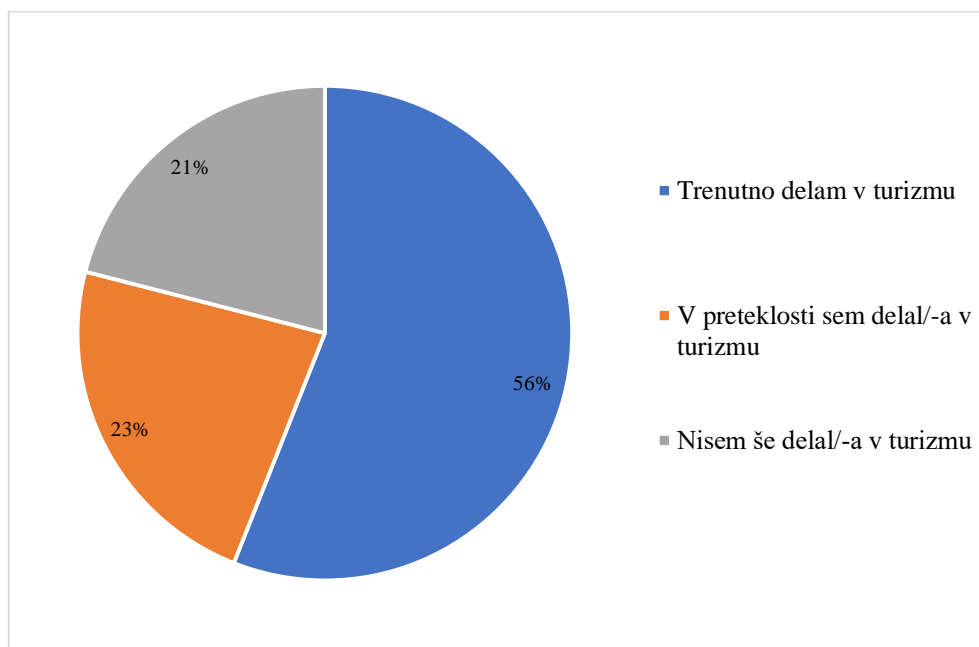
Vir: lastno delo.

Podatki na sliki 12 so pokazali, da je večina študentov zadovoljna s svojim študijem, pri čemer so najpogostejše ocene zadovoljen in zelo zadovoljen. Manjši delež študentov je izrazil nezadovoljstvo, kar kaže, da je splošna stopnja zadovoljstva med študenti gostinstva in turizma relativno visoka.

5.7 Delovne izkušnje anketirancev na področju gostinstva in turizma

Slika 13 prikazuje, da je 56 odstotkov anketirancev, trenutno zaposlenih v gostinstvu in turizmu. To pomeni, da je večina študentov že pridobila praktične izkušnje v tem sektorju. 23 odstotkov anketirancev, je v preteklosti delalo v turizmu, vendar trenutno niso zaposleni na tem področju. To kaže na to, da so nekateri študenti že imeli izkušnje v preteklosti, a so se morda preusmerili na druga področja. 21 odstotkov anketirancev, še nikoli ni delal v turizmu. Ta skupina študentov še nima praktičnih izkušenj v tem sektorju, kar bi lahko vplivalo na njihovo prihodnjo karierno pot v turizmu. Ti podatki so razkrili, da ima večina študentov gostinstva in turizma že pridobljene delovne izkušnje na tem področju, bodisi trenutno bodisi v preteklosti, kar kaže na visoko stopnjo praktičnega vključevanja v panogo. Manjši delež študentov pa še nima izkušenj v turizmu, kar lahko vpliva na njihovo prihodnjo usmeritev in možnosti v karieri.

Slika 13: Delovne izkušnje anketirancev, v odstotkih

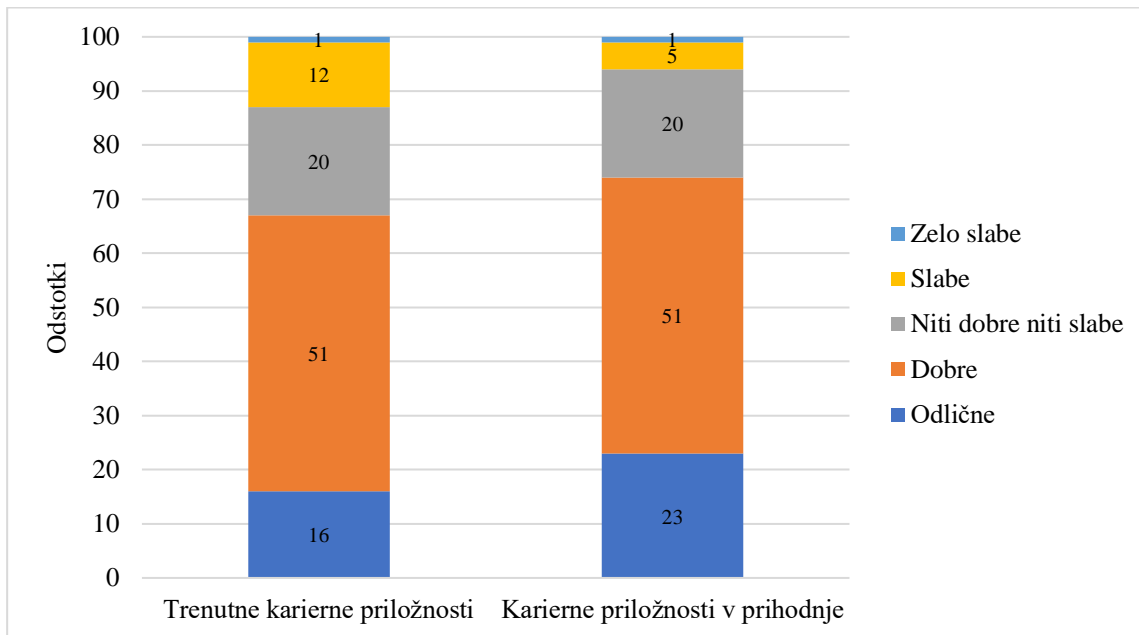

Vir: lastno delo.

5.8 Karierne priložnosti anketirancev

Slika 14 prikazuje, da je 51 odstotkov anketirancev ocenilo trenutne karierne priložnosti kot dobre, 16 odstotkov kot odlične, 20 odstotkov pa jih vidi kot niti dobre niti slabe. Le 12 odstotkov anketirancev jih ocenjuje kot slabe, 1 odstotek pa kot zelo slabe. Pričakovanja glede prihodnjih kariernih priložnosti so podobna: 51 odstotkov pričakuje dobre priložnosti, 23 odstotkov odlične, 20 odstotkov niti dobre niti slabe, 5 odstotkov slabe, medtem ko 1 odstotek napoveduje zelo slabe priložnosti.

Slika 14: Vzorec anketiranih glede na trenutne in prihodnje karijerne priložnosti v gostinstvu in turizmu

Vir: lastno delo.

Rezultati ankete so pokazali, da 32 odstotkov anketirancev, popolnoma soglaša s tem, da si želi v prihodnosti delati v gostinstvu in turizmu. To nakazuje močno zavezanost in pozitivno naravnost večine študentov do svoje poklicne poti v tem sektorju. 44 odstotkov anketirancev, se strinja s tem, da si želijo delati v gostinstvu in turizmu, kar pomeni, da so tudi ti študenti naklonjeni karierni poti na tem področju, čeprav niso popolnoma prepričani. 14 odstotkov anketirancev, je navedlo, da se niti ne strinjajo niti se strinjajo s tem, kar kaže na nekaj negotovosti ali neodločnosti glede njihove prihodnje kariere v gostinstvu in turizmu. 5 odstotkov anketirancev se ne strinja z željo po delu v gostinstvu in turizmu, medtem ko 5 odstotkov, popolnoma nasprotuje tej ideji. Ti podatki so razkrili, da večina študentov gostinstva in turizma izraža močno željo po delu v tem sektorju v prihodnosti, vendar pa obstaja tudi določen delež, ki je manj prepričan ali nasprotuje tej karierni poti. To odraža različne stopnje zavezanosti in morda tudi negotovost v zvezi s prihodnjimi poklicnimi možnostmi v gostinstvu in turizmu.

Rezultati ankete so tudi pokazali, da 36 odstotkov anketirancev zelo verjetno priporoča študij gostinstva in turizma svojim kolegom. To nakazuje močno pozitivno mnenje in zaupanje v ta izobraževalni program. 39 odstotkov anketirancev je ocenilo, da je priporočilo študija kolegom verjetno. To dodatno potrjuje splošno pozitivno dojemanje programa, čeprav ne izražajo vsi anketiranci popolno prepričanje. 17 odstotkov anketirancev, je izjavilo, da niti ne verjamejo niti ne verjamejo v priporočilo študija. To lahko nakazuje, da imajo nekateri anketiranci zadržke ali so neodločeni glede vrednosti tega študijskega programa. 6 odstotkov anketirancev, je menilo, da je malo verjetno, da bi priporočili študij, medtem ko je 2 odstotka, ocenilo, da je zelo malo verjetno, da bi to

priporočilo dali. Ti podatki kažejo, da večina študentov gostinstva in turizma pozitivno ocenjuje ta študij in bi ga priporočila svojim kolegom. Vendar pa je prisoten tudi določen delež študentov, ki se izkažejo kot bolj zadržani ali skeptični glede tega priporočila.

5.9 Omejitve raziskave

Ena izmed omejitev te raziskave je omejen vzorec študentov, saj rezultati ne predstavljajo vseh študentov gostinstva in turizma v Sloveniji, ker so bili vključeni zgolj študentje iz določenih inštitucij ali programov. Pomembno je poudariti, da je bila empirična raziskava izvedena izključno med študenti, ne pa tudi med dijaki, kar pomeni, da rezultati ne odražajo morebitnih razlik v odločitvenih dejavnikih med tema skupinama. Prav tako je treba upoštevati subjektivno naravo odgovorov, saj so odločitve študentov za izbor študija lahko zelo osebne in se razlikujejo glede na trenutna čustva ali izkušnje, kar lahko vpliva na veljavnost in natančnost rezultatov. Raziskava je bila izvedena marca in je trajala dva meseca, kar pomeni, da rezultati ne upoštevajo dolgoročnih trendov ali sprememb v panogi, kot so tehnološki napredek ali premiki na trgu dela. Poleg tega je zbiranje podatkov s pomočjo ankete lahko pristransko, saj študentje morda odgovarjajo na način, ki je družbeno sprejemljiv, ne pa nujno v skladu z njihovimi resničnimi prepričanji. Raziskava prav tako ni longitudinalna, kar pomeni, da ne spremlja sprememb v stališčih študentov skozi čas. Takšen vpogled bi lahko pokazal, kako se motivacija za študij spreminja tekom izobraževanja ali ob vstopu na trg dela. Nazadnje, raziskava ne upošteva študentov, ki so morda sprva razmišljali o študiju gostinstva in turizma, a so se nato odločili za druga področja. Vključitev te skupine bi lahko dodatno osvetlila dejavnike, ki odvrtačajo posameznike od izbire tega študija.

Za nadaljnje raziskave bi bilo smiselno poglobiti analizo ter preučiti vzroke za odstopanja med dejavniki, ki vplivajo na izbor študija, in dejavniki, ki vplivajo na izbiro kariere v turizmu. To bi omogočilo bolj celostno razumevanje motivacije študentov in ponudilo usmeritve za izboljšanje študijskih programov ter privabljanje talentov v turistično panogo. Kvalitativne metode, kot so intervjuji ali fokusne skupine, bi lahko dopolnile kvantitativne podatke z vpogledom v subjektivne izkušnje študentov.

6 SKLEP

V magistrskem delu sem obravnavala analizo vpliva različnih dejavnikov na izbor študija gostinstva in turizma med dijaki in študenti. V raziskavi sem odgovarjala na več raziskovalnih vprašanj, povezanih z izobraževalnimi ustanovami, vpisi, številom diplomantov ter ključnimi dejavniki, ki vplivajo na izbor študija na tem področju. V Sloveniji gostinstvo in turizem ponujajo številne srednje, višje in visokošolske ustanove, pri čemer se kaže stabilen vpis dijakov in študentov, kar kaže na trajno zanimanje za to področje. Podatki o maturantih in diplomantih kažejo na naraščajoče število kvalificiranih posameznikov, ki vstopajo na trg dela v tej panogi.

Analiza je pokazala, da imajo pri odločitvi študentov največji vpliv notranji dejavniki. Pridobljene kompetence in spretnosti, osebnost/karakter, osebna stališča/vrednote, notranja motivacija in želja po osebni rasti in učenju so ključni notranji dejavniki, ki vplivajo na odločitev študentov za študij gostinstva in turizma. Med temi dejavniki so največji vpliv imele pridobljene kompetence in spretnosti, saj študentje cenijo priložnosti za nenehno razvijanje svojih sposobnosti. Drugi najpomembnejši dejavnik pri odločanju je osebnost oziroma karakter posameznika. Različne osebne lastnosti, kot so vodenje, komunikacijske veščine in prilagodljivost, so ključne za uspeh v gostinstvu in turizmu. Osebna stališča in vrednote so prav tako pomembni notranji dejavniki, saj študenti, ki cenijo storitve za stranke, kulturno izmenjavo ali trajnostni razvoj, kažejo večjo motivacijo za izbor študija gostinstva in turizma. Notranja motivacija, ki vključuje željo, zadovoljstvo, užitek in interes za študij, še dodatno krepi študentov izbor, saj jih to področje resnično zanima. Osebni motivi, kot so razvoj spretnosti, samospoznavanje in vrednote, torej predstavljajo ključne notranje dejavnike, ki vplivajo na izbor študija gostinstva in turizma.

Med zunanjimi dejavniki, ki imajo manjši, a še vedno pomemben vpliv, izstopajo standard poučevanja, struktura programa oziroma učni načrt inštitucije ter praktične izkušnje. Struktura programa, ki omogoča pridobivanje širokega in specializiranega znanja, je za študente zelo privlačna, enako pa velja za kakovost poučevanja in ugled inštitucije. Jasna in dobro organizirana vsebina študija sta ključna elementa pri izbiri študija. Praktične izkušnje, kot so prakse in izmenjave, so zelo privlačne, saj povečujejo samozavest študentov in njihovo pripravljenost na trg dela. Druga pomembna zunanja vpliva, kot sta mnenja drugih ter priporočila staršev, so študentje ocenili kot manj pomembna, vendar vredna omembe. Izkušnje drugih študentov lahko le te spodbudijo k izboru določene ustanove. Priporočila staršev so bila na petem mestu, kar pomeni, da ima družina pri nekaterih še vedno velik vpliv na izbiro študija.

Rezultati raziskave so pokazali tudi, da študentje ocenjujejo Slovenijo kot državo z obetavnimi zaposlitvenimi možnostmi v gostinstvu in turizmu, pričakujejo pa, da bodo te razmere ostale ugodne tudi v prihodnjih desetih letih. Gostinstvo in turizem imata med slovenskimi študenti dober ugled, kar se odraža v njihovih priporočilih za študij tega področja svojim kolegom.

Pomemben del raziskave je tudi ugotovitev, da študentje, ki izbirajo študij gostinstva in turizma, iščejo programe, ki omogočajo pridobivanje praktičnih izkušenj, saj te krepijo njihovo samozavest in omogočajo neposreden stik s potencialnimi delodajalci. Praktične izkušnje so ključne za oblikovanje realističnih pričakovanj o panogi, kar dodatno motivira študente, da ostanejo v tej panogi in nadaljujejo svojo profesionalno pot. Programi, ki vključujejo prakse in mednarodne izmenjave, so zato posebej privlačni za bodoče študente.

Sklepno lahko rečem, da kombinacija notranjih motivacijskih dejavnikov in zunanjih vplivov pomembno oblikuje izbor študija gostinstva in turizma. Izobraževalne inštitucije in strokovnjaki v panogi morajo te dejavnike upoštevati pri oblikovanju programov in strategij za privabljanje bodočih študentov ter zagotavljanju kakovostnega izobraževanja, ki bo ustrezalo potrebam in pričakovanjem mladih. S tem lahko prispevajo k nadaljnjemu razvoju in uspehu gostinstva in turizma kot pomembnega sektorja v Sloveniji. Celovita podpora študentom, ki vključuje tako teoretična znanja kot praktične izkušnje, je ključna za ustvarjanje kompetentnih strokovnjakov, ki bodo znali izkoristiti vse priložnosti, ki jih ponuja ta dinamična panoga.

LITERATURA IN VIRI

1. Bae, J. S., Park, H. in Kim, T. J. (2022). Factors influencing student satisfaction and intention to stay in the hospitality and tourism program. *Journal of Teaching in Travel in Tourism*, 23(2), 130–158.
2. Borrego, M., Mastronardi, M., Choe, H. in Hartman, R. (2021). The impact of undergraduate research experiences on participants' career decisions. *Journal of STEM Education*. 22(2), 1–2.
3. Brint, S., Cantwell, A. M. in Hanneman, R. A. (2008). The two cultures of undergraduate academic engagement. *Research in Higher Education*, 49(5), 383–402.
4. Brown, S. D. in Lent, R. W. (2013). *Career Development and Counseling Putting Theory and Research to Work* (2. izd.). John Wiley in Sons, Inc.
5. Callanan, G. in Benzing, C. (2004). Assessing the role of internships in the career-oriented employment of graduating college students. *Education + Training*, 46(2), 82–89.
6. Center poslovne odličnosti pri Ekonomski fakulteti v Ljubljani – CPOEF in družba Horwath HTL. (2022). *Strategija digitalne preobrazbe slovenskega turizma 2022 - 2026*. <https://www.sktmratlje.si/doc2/zeleno-radlje/strategija-digitalne-preobrazbe-slovenskega-turizma-2022-2026.pdf>
7. Chuang, N., Goh, B. K., Stout, B. L. in Dellmann-Jenkins, M. (2007). Hospitality undergraduate students' career choices and factors influencing commitment to the profession. *Journal of Hospitality in Tourism Education*, 19(4), 28–37.
8. Chuang, N. (2022). Can passionate and gritty hospitality students be more career adaptable? *Journal of Human Resources in Hospitality in Tourism*, 22(2), 191–211.
9. Cini, F., Van Der Merwe, P. in Saayman, M. (2015). Tourism Students' knowledge and tenets towards ecotourism. *Journal of Teaching in Travel in Tourism*, 15(1), 74–91.
10. Čemalović, B. (2019). *The role of internal and external factors influencing students' decision-making process in higher education institutions selection* (magistrsko delo). Ekonomska fakulteta Univerze v Ljubljani.

11. De Almeida, M. E. G. G. in De Pinho, L. V. (2008). Adolescência, família e escolhas: implicações na orientação profissional. *Psicologia Clínica*, 20(2), 173–184.
12. Deci, E. L. in Ryan, R. M. (2000). The “What” and “Why” of goal pursuits: human needs and the Self-Determination of behavior. *Psychological Inquiry*, 11(4), 227–268.
13. Eccles, J. (2009). Who am I and what am I going to do with my life? Personal and collective identities as motivators of action. *Educational Psychologist*, 44(2), 78–89.
14. Edwards, J. A., Van Laar, D., Easton, S. in Kinman, G. (2009). The work-related quality of life scale for higher education employees. *Quality in Higher Education*, 15(3), 207–219.
15. El-Dief, M. in El-Dief, G. (2019). Factors affecting undergraduates’ commitment to career choice in the hospitality sector: Evidence from Saudi Arabia. *Journal of Human Resources in Hospitality in Tourism*, 18(1), 93–121.
16. Fang, H. (2023). *Effects of marketing mix on Chinese students’ college choice*. https://eric.ed.gov/?q=product+AND+mixinff1=dtySince_2016inid=ED639595
17. Farsari, I. (2021). Pedagogy for sustainable tourism: reflections on the curriculum space of a master programme in Sweden. *Journal of Teaching in Travel in Tourism*, 22(1), 6–35.
18. Goyette, K. A. in Mullen, A. L. (2006). Who studies the arts and sciences? Social background and the choice and consequences of undergraduate field of study. *The Journal of Higher Education*, 77(3), 497–538.
19. Hagger, M. S. in Chatzisarantis, N. L. D. (2015). The Trans-Contextual model of autonomous motivation in education. *Review of Educational Research*, 86(2), 360–407.
20. Harackiewicz, J. M., Canning, E. A., Tibbetts, Y., Priniski, S. J. in Hyde, J. S. (2015). Closing achievement gaps with a utility-value intervention: Disentangling race and social class. *Journal of Personality and Social Psychology*, 111(5), 745–765.
21. Harb, N. in El-Shaarawi, A. (2006). *Factors affecting students’ performance*. https://www.researchgate.net/publication/24112529_Factors_Affecting_Students'_Performance
22. Harb, A., Khelifat, A., Alazaizeh, M. M. in Eyoun, K. (2023). Do Personality Traits Predict Students’ Interest and Intentions Toward Working in the Tourism and Hospitality Industry? Evidence from a Developing Country. *Journal of Hospitality in Tourism Education*, 36(2), 165–181.
23. Hartung, P. J. in Taber, B. J. (2007). Career Construction and Subjective Well-Being. *Journal of Career Assessment*, 16(1), 75–85.
24. Ho, G. K. S. in Law, R. (2020). Marketing Strategies in the Decision-Making Process for Undergraduate Choice in Pursuit of Hospitality and tourism Higher Education: The case of Hong Kong. *Journal of Hospitality in Tourism Education*, 34(2), 124–136.
25. Ivanova, P. (2023). Higher education in support of the sustainable tourism development. *Strategies for Policy in Science and Education*, 31(4), 406–423.

26. Izobraževalni center Erudio. (brez datuma). *Vpis - Erudio izobraževalni center*.
<https://www.erudio.si/vpis-evs>
27. Jamnia, M. in Pan, W. (2017). Motivations to study among tourism and hospitality students. *Journal of Hospitality in Tourism Education*, 29(1), 35–43.
28. Janine, G. in Anne, K. (2016). *Factors affecting the decision of freshmen students in pursuing hospitality and tourism programs in Lyceum of the Philippines*.
<https://www.semanticscholar.org/paper/Factors-Affecting-the-Decision-of-Freshmen-Students-Janine-Anne/496d9ac60c9c152a19d6cc21b5abf4eb90fff470>
29. Jawabreh, O. A. (2014). Exploring the factors influencing students in enrolling tourism and hospitality management colleges in Jordan: a case study in Aqaba Economic Zone. *Journal of Management Research*, 6(2), 61.
30. Kaneez, B. in Medha, K. (2018). Factors influencing grade 10 students' career choice in Mauritius. *International Journal of Academic Research in Progressive Education and Development*, 7(2).
31. Kim, B. P., McCleary, K. W. in Kaufman, T. (2010). The new generation in the industry: Hospitality/Tourism students' career preferences, sources of influence and career choice factors. *Journal of Hospitality in Tourism Education*, 22(3), 5–11.
32. Komarraju, M., Karau, S. J., Schmeck, R. R. in Avdic, A. (2011). The Big Five personality traits, learning styles, and academic achievement. *Personality and Individual Differences*, 51(4), 472–477.
33. Kotler, P. (2000). *Marketing Management, Millennium Edition* (10. izd.) Pearson Custom Publishing.
34. Lam, C. F., DeRue, D. S., Karam, E. P. in Hollenbeck, J. R. (2011). The impact of feedback frequency on learning and task performance: Challenging the “more is better” assumption. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 116(2), 217–228.
35. Larson, L. M., Wu, T. F., Bailey, D. C., Gasser, C. E., Bonitz, V. S. in Borgen, F. H. (2009). The role of personality in the selection of a major: With and without vocational self-efficacy and interests. *Journal of Vocational Behavior*, 76(2), 211–222.
36. Lee, P. C., Lee, M. J. in Dopson, L. R. (2018). Who influences college students' career choices? An Empirical study of hospitality management students. *Journal of Hospitality in Tourism Education*, 31(2), 74–86.
37. Luesia, J. F., Benítez, I., Company-Córdoba, R., Gómez-Gómez, I. in Sánchez-Martín, M. (2023). *Assessing the relevance of academic competencies in college admission tests from a higher-order thinking perspective: A systematic review*. *Thinking Skills and Creativity*, 48.
38. Ma, D. (2022). The role of motivation and commitment in teachers' professional identity. *Frontiers in Psychology*, 13.
39. Major, J., Tait-McCutcheon, S. L., Averill, R., Gilbert, A., Knewstubb, B., Mortlock, A. in Jones, L. (2020). Pedagogical innovation in higher education. *International Journal of Innovative Teaching and Learning in Higher Education*, 1(3), 1–18.

40. Martins, M. in Guerra, R. (2022). *Transformational Education for Sustainable tourism in Middle-Schools*. (str. 129–142). Emerald Publishing Limited eBooks.
41. Mason, A. A. (2019). College search and selection: a study of the influence of social media on college choice. University of Lethbridge Licensed Materials. <https://www.ulethbridge.ca/lib/ematerials/handle/123456789/2897>
42. McCrae, R. R. in Costa, P. T. (1997). Personality trait structure as a human universal. *American Psychologist*, 52(5), 509–516.
43. Milana, M. (2018). *The Palgrave International Handbook on Adult and Lifelong Education and Learning*. Palgrave Macmillan London.
44. Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport – MGRT. (2017). *Strategija trajnostne rasti slovenskega turizma 2017 - 2021*. <https://www.gov.si/assets/ministrstva/MGTS/Dokumenti/DTUR/Strategija-trajnostne-rasti-slovenskega-turizma-2017-2021/Strategija-trajnostne-rasti-slovenskega-turizma-2017-2021.pdf>
45. Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport – MGRT. (2022). *Strategija slovenskega turizma 2022 - 2028*. <https://www.gov.si/assets/ministrstva/MGTS/Dokumenti/DTUR/Nova-strategija-2022-2028/Strategija-slovenskega-turizma-2022-2028-predstavitev.pdf>
46. Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in inovacije. (brez datuma). *Visokošolski zavodi*. <https://portal.evs.gov.si/visokosolski-zavodi-iskanje>
47. Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje – MVI. (brez datuma a). *Evidenca vzgojno-izobraževalnih zavodov in vzgojno-izobraževalnih programov*. <https://paka3.mss.edus.si/registriweb/default.aspx>
48. Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje – MVI. (brez datuma b). *Gastronomske in hotelske storitve*. https://eportal.mss.edus.si/msswww/programi2020/programi/SPI/gastronomske_hotelske_storitve-2020/kazalo.htm
49. Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje – MVI. (brez datuma c). *Vpis v višje strokovne šole*. <https://www.gov.si teme/vpis-v-visje-strokovne-sole/>
50. Molecke E., Polidano C. in Ryan C. (2019). The impact of program structure on student outcomes in higher education. *Higher Education Research in Development*. 38(4), 805–820.
51. Nevtron in Company, d.o.o. (2023, 17. januar). *Študijski programi*. <https://www.student.si/studij/>
52. Poropat, A. E. (2009). A meta-analysis of the five-factor model of personality and academic performance. *Psychological Bulletin*, 135(2), 322–338.
53. Pratt, M. G., Rockmann, K. W. in Kaufmann, J. B. (2006). Constructing Professional Identity: The role of work and identity learning cycles in the customization of identity among medical residents. *Academy of Management Journal*, 49(2), 235–262.
54. QS International. (2024, 23. januar). *QS World University Rankings for Hospitality in Leisure Management 2024*. <https://www.topuniversities.com/university-subject-rankings/hospitality-leisure-management>

55. Ramakrishnan, S. in Macaveiu, C. (2019). Understanding aspirations in tourism students. *Journal of Hospitality and Tourism Management*, 39, 40–48.
56. Richardson, S. (2008). Undergraduates' perceptions of tourism and hospitality as a career choice. *International Journal of Hospitality Management*, 28(3), 382–388.
57. Roberts, M. D. (2022). Secondary school students' views of tourism education and tourism careers. *Journal of Hospitality in Tourism Education*, 1–12.
58. Rubenson, K. in Desjardins, R. (2009). The impact of welfare state regimes on barriers to participation in adult education. *Adult Education Quarterly*, 59(3), 187–207.
59. Sadjail, S. A., Sansawi, D. J., Matolo, M. L. in Education, P. A. (2024). *Factors Influencing Students in Choosing their College Course*. https://www.academia.edu/84837761/Factors_Influencing_Students_in_Choosing_their_College_Course
60. Sardar, S. (2023). *Education tourism: strategy for sustainable tourism development and the role of university in India*. https://www.researchgate.net/publication/368282861_education_tourism_strategy_for_sustainable_tourism_development_and_the_role_of_university_in_india
61. Schmidt, R. (2002). A student's initial perception of value when selecting a college: an application of value added. *Quality Assurance in Education*, 10(1), 37–39.
62. Schoffstall, D. G., Brown, E. A. in Arendt, S. W. (2017). Hospitality and tourism student and alumni perspectives: promotion expectations, academic and experience adjustments, and career growth. *Journal of Teaching in Travel in Tourism*, 17(3), 189–207.
63. Siow, M. L., Lockstone-Binney, L., Fraser, B., Cheung, C., Shin, J., Lam, R., Ramachandran, S., Novais, M. A., Bourkel, T. in Baum, T. (2021). Re-Building students' Post-COVID-19 confidence in courses, curriculum and careers for tourism, hospitality, and events. *Journal of Hospitality in Tourism Education*, 33(4), 270–287.
64. Skatova, A. in Ferguson, E. (2014). Why do different people choose different university degrees? Motivation and the choice of degree. *Frontiers in Psychology*, 5.
65. Smimou, K. in Dahl, D. W. (2011). On the Relationship Between Students' Perceptions of Teaching Quality, Methods of Assessment, and Satisfaction. *Journal of Education for Business*, 87(1), 22–35.
66. Statistični urad Republike Slovenije – SURS. (2010). *Standardna klasifikacija dejavnosti 2008*. <https://www.stat.si/doc/pub/skd.pdf>
67. Statistični urad Republike Slovenije – SURS. (brez datuma a). *Dijaki, ki so končali izobraževanje po področju (KLASIUS_P16) in vrsti izobraževanja ter spolu, Slovenija, letno*. <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/Data/0953289S.px/>
68. Statistični urad Republike Slovenije – SURS. (brez datuma b). *Diplomanti terciarnega izobraževanja po vrsti izobraževanja, področju izobraževanja (KLASIUS-P-16, 1. raven), načinu študija in spolu, Slovenija, letno*. <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/Data/0955445S.px/>

69. Statistični urad Republike Slovenije – SURS. (brez datuma c). *e-iskalnik KLASIUS*. <https://www.stat.si/klasius/>
70. Statistični urad Republike Slovenije – SURS. (brez datuma d). *Študenti terciarnega izobraževanja po področju izobraževanja (KLASIUS-P-16, 2. raven) spolu in vrsti izobraževanja, Slovenija, letno*. <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/Data/0955048S.px/>
71. Statistični urad Republike Slovenije – SURS. (brez datuma e). *Delovno aktivno prebivalstvo po dejavnostih (SKD 2008) doseženi izobrazbi in spolu, Slovenija, letno*. <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/Data/0764701S.px/table/tableViewLayout2/>
72. Su, R. in Rounds, J. (2015). *All STEM fields are not created equal: People and things interests explain gender disparities across STEM fields*. *Frontiers in Psychology*, 6.
73. Tomlinson, M. (2017). Forms of graduate capital and their relationship to graduate employability. *Education + Training*, 59(4), 338–352.
74. UNESCO. (2015). *International standard classification of education. Fields of education and training 2013 (ISCED-F 2013) – Detailed field descriptions*. <http://dx.doi.org/10.15220/978-92-9189-179-5-en>
75. United Nations World Tourism Organization – UNWTO. (2019). *International Tourism Highlights 2019 Edition*. <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284421152>
76. United Nations World Tourism Organization – UNWTO. (2021). *International Tourism Highlights, 2020 Edition*. <https://www.e-unwto.org/doi/book/10.18111/9789284422456>
77. Univerza na Primorskem. (brez datuma). *Razpis za vpis v magistrske študijske programe*. <https://www.upr.si/si/studij--vpis/magistrski-studij/razpis-za-vpis-v-magistrske-studijske-programe/>
78. Univerza v Ljubljani. (brez datuma). *Razpis za vpis*. <https://www.uni-lj.si/studij/magistrski-studij/razpis-za-vpis>
79. Univerza v Mariboru. (brez datuma). *Vpis na podiplomski študij*. <https://moja.um.si/bodoci-studentje/Strani/vpis-podiplomski.aspx>
80. Vallerand, R. J., Blanchard, C., Mageau, G. A., Koestner, R., Ratelle, C., Léonard, M., Gagné, M. in Marsolais, J. (2003). Les passions de l'âme: On obsessive and harmonious passion. *Journal of Personality and Social Psychology*, 85(4), 756–767.
81. Vantieghem, W. in Van Houtte, M. (2015). Are Girls more Resilient to Gender-Conformity Pressure? The Association Between Gender-Conformity Pressure and Academic Self-Efficacy. *Sex Roles*, 73(1–2), 1–15.
82. Wang, M. in Degol, J. (2013). Motivational pathways to STEM career choices: Using expectancy–value perspective to understand individual and gender differences in STEM fields. *Developmental Review*, 33(4), 304–340.
83. Zhu, Y. (2023). A study on the effect of family capital on college students academic achievement. *Lecture Notes in Education Psychology and Public Media*, 16(1), 15–19.

PRILOGE

Priloga 1: Anketni vprašalnik

Q1 - Katero šolo obiskujete?

- ABITURA, Podjetje za izobraževanje d.o.o.
- Biotehniški izobraževalni center (BIC) Ljubljana
- DOBA Fakulteta
- Fakulteta za komercialne in poslovne vede Celje
- GEA College
- GRM Novo mesto
- Izobraževalni center ERUDIO Ljubljana
- Šolski center Šentjur
- Šolski center Velenje
- Univerza na Primorskem, Fakulteta za humanistične študije
- Univerza na Primorskem, Fakulteta za turistične študije – Turistica
- Univerza v Ljubljani, Ekonomska fakulteta
- Univerza v Mariboru, Fakulteta za turizem
- Visoka šola za hotelirstvo in turizem Bled
- Višja strokovna šola za gostinstvo in turizem Bled
- Višja strokovna šola za gostinstvo in turizem Maribor
- Nisem več študent/-ka, ne obiskujem nobene fakultete
- Drugo:

Q2 - Študijska usmeritev

- Gastronomske in hotelske storitve
- Gastronomija in turizem
- Gostinstvo in turizem

- Poslovanje in upravljanje v turizmu
- Turizem
- Trajnostni turizem
- Management turističnih podjetij
- Management turističnih destinacij
- Sodobne turistične prakse
- Zdravstveni turizem
- Hotelirstvo in turizem
- Dediščinski turizem
- Turistični management
- Turistične destinacije in doživetja
- Univerzitetna poslovna in ekonomska šola - smer turizem ali turistični management
- Visoka poslovna šola - smer turizem
- Nič od naštetega
- Drugo:

Q3 - Kateri letnik ste?

- 1. letnik dodiplomskega študija
- 2. letnik dodiplomskega študija
- 3. letnik dodiplomskega študija
- 1. letnik podiplomskega študija
- 2. letnik podiplomskega študija
- Absolvent
- Nisem več študent/-ka
- Drugo:

Q4 - V kolikšni meri se strinjate z naslednjimi notranjimi dejavniki glede vpliva na vaš izbor študija gostinstva in turizma?

Pri vsaki trditvi imate lestvico z intervali od 1 (Sploh se ne strinjam) do 5 (Popolnoma se strinjam). Kliknite na odgovor pri tisti številki, ki najbolj ustreza vašemu strinjanju s trditvijo.

	Sploh se ne strinjam	Ne strinjam se	Niti se ne strinjam, niti se strinjam	Strinjam se	Popolnoma se strinjam
Imam željo po študiju gostinstva in turizma					
Študij gostinstva in turizma je v skladu z mojimi osebnimi stališči/vrednotami					
Študij gostinstva in turizma je v skladu z mojo osebnostjo/karakterjem					
Želim si pridobiti kompetence in spretnosti na področju gostinstva in turizma					
Imam strast do študija gostinstva in turizma					
Različne karierne priložnosti na področju gostinstva in turizma pomembno vplivajo na mojo odločitev za izbor študija					
Imam prejšnje izkušnje povezane s potovanji, gostinstvom in turizmom					
Imam željo po osebni rasti in učenju na področju gostinstva in turizma					
Želim se izobraževati o trajnosti v okviru študijskega programa gostinstva in turizma					
Drugo:					

Q5 - Izmed vsemi spodaj navedenimi notranjimi dejavniki izberite 5 najpomembnejših dejavnikov, za katere menite, da imajo najpomembnejšo vlogo pri odločanju za izbor študija gostinstva in turizma. Lahko izbirate med možnostmi od 1 (najbolj pomemben dejavnik) do 5 (manj pomemben dejavnik).

Notranja motivacija za študij gostinstva in turizma	
Osebna stališča/ vrednote	
Moja osebnost/karakter	
Pridobljene kompetence in spretnosti na področju gostinstva in turizma	

Strast do panoge	
Karierne priložnosti na področju gostinstva in turizma	
Prejšnje izkušnje povezane s potovanji, gostinstvom in turizmom	
Želja po osebnosti rasti in učenju	
Izobraževanja o trajnosti v okviru študijskega programa	

Q6 - Kako ocenjujete trenutne karierne priložnosti v panogi gostinstva in turizma?

- Odlične
- Dobre
- Niti dobre niti slabe
- Slabe
- Zelo slabe

Q7 - Kako ocenjujete karierne priložnosti v panogi gostinstva in turizma v prihodnosti?

- Odlične
- Dobre
- Niti dobre niti slabe
- Slabe
- Zelo slabe

Q8 - V kolikšni meri se strinjate z naslednjimi zunanji dejavniki glede vpliva na vaš izbor študija gostinstva in turizma? Pri vsaki trditvi imate lestvico z intervali od 1 (Sploh se ne strinjam) do 5 (Popolnoma se strinjam). Kliknite na odgovor pri tisti številki, ki najbolj ustreza vašemu strinjanju s trditvijo.

	Sploh se ne strinjam	Ne strinjam se	Niti se ne strinjam niti se strinjam	Strinjam se	Popolnoma se strinjam
Moja družina ima pomembno vlogo pri mojem odločanju za študij gostinstva in turizma					
Moji vrstniki / prijatelji imajo pomembno vlogo pri mojem odločanju za študij gostinstva in turizma					

Moj družbeni status / razred ima pomembno vlogo pri mojem odločanju za študij gostinstva in turizma					
Moja kultura ima pomembno vlogo pri mojem odločanju za študij gostinstva in turizma					
Družbeni mediji imajo pomembno vlogo pri mojem odločanju za študij gostinstva in turizma					
Priporočila staršev imajo pomembno vlogo pri mojem odločanju za študij gostinstva in turizma					
Priporočila pedagogov imajo pomembno vlogo pri mojem odločanju za študij gostinstva in turizma					
Priporočila svetovalcev imajo pomembno vlogo pri mojem odločanju za študij gostinstva in turizma					
Priporočila vrstnikov imajo pomembno vlogo pri mojem odločanju za študij gostinstva in turizma					
Finančna sredstva staršev imajo pomembno vlogo pri mojem odločanju za študij gostinstva in turizma					
Praktične izkušnje na področju imajo pomembno vlogo pri mojem odločanju za študij gostinstva in turizma					
Komentarji, mnenja in izkušnje drugih ljudi o panogi imajo pomembno vlogo pri mojem odločanju za študij gostinstva in turizma					
Standard poučevanja na inštituciji ima pomembno vlogo pri mojem odločanju za študij gostinstva in turizma					
Struktura programa/učni načrt inštitucije ima pomembno vlogo pri mojem odločanju za študij gostinstva in turizma					
Drugo:					

Q9 - Izmed vsemi spodaj navedenimi zunanji dejavniki izberite 5 najpomembnejših dejavnikov, za katere menite, da imajo najpomembnejšo vlogo pri odločanju za izbor

študija gostinstva in turizma. Lahko izbirate med možnostmi od 1 (najbolj pomemben dejavnik) do 5 (manj pomemben dejavnik).

Družina	
Vrstniki/prijatelji	
Družbeni status/razred	
Kultura	
Družbeni mediji	
Priporočila staršev	
Priporočila pedagogov	
Priporočila svetovalcev	
Priporočila vrstnikov	
Finančna sredstva staršev	
Praktične izkušnje na področju/praksa	
Komentarji, mnenja in izkušnje drugih ljudi o panogi	
Standard poučevanja na inštituciji	
Struktura programa/učni načrt inštitucije	

Q10 - Koliko ste zadovoljni z izborom študija gostinstva in turizma?

- Zelo sem zadovoljen/-a
- Zadovoljen/-a sem
- Niti nisem zadovoljen/-a niti sem zadovoljen/-a
- Nisem zadovoljen/-a
- Sploh nisem zadovoljen/-a

Q11 - Ste kdaj oziroma ali trenutno delate v gostinstvu in turizmu (redna zaposlitev ali preko študentskega servisa)?

- Nisem še delal/-a v turizmu
- V preteklosti sem delal/-a v turizmu
- Trenutno delam v turizmu
- Drugo:

Q12 - Koliko se strinjate s trditvijo: V prihodnosti si želim delati v gostinstvu in turizmu.

- Popolnoma se strinjam

- Strinjam se
- Niti se ne strinjam, niti se strinjam
- Ne strinjam se
- Sploh se ne strinjam

Q13 - Ali bi priporočili študij gostinstva in turizma svojim kolegom?

- Zelo verjetno
- Verjetno
- Niti neverjetno niti verjetno
- Malo verjetno
- Zelo malo verjetno

Q14 - Spol

- Moški
- Ženski
- Drugo

Q15 - Dopolnjena starost

Q16 - Regija stalnega prebivališča

- Gorenjska
- Goriška
- Jugovzhodna Slovenija
- Koroška
- Obalno-kraška
- Osrednjeslovenska

- Primorsko- notranjska
- Podravska
- Pomurska
- Posavska
- Savinjska
- Zasavska
- Drugo:

Q17 - Trenutni status

- Imam redno zaposlitev
- Sem študent/-ka
- Sem brezposeln/-a
- Drugo:

Priloga 2: Opis izobraževalnih programov po izobraževalnih inštitucijah

Izobraževalni center ERUDIO v Ljubljani – V program se lahko vpišejo osebe, ki so opravile splošno ali poklicno maturo oziroma so opravile zaključni izpit pred letom 2002. Oseba se prav tako lahko vpiše, če je opravila mojstrski, delovodski ali poslovodski izpit, ima tri leta delovnih izkušenj in opravljen preizkus znanja iz materinščine (slovenščine, italijanščine ali madžarščine) ter matematike ali tujega jezika v obsegu določenem za poklicno maturo. Program se izvaja v Ljubljani ali na daljavo. Po končanem študiju ima oseba naziv Organizator poslovanja v gostinstvu in turizmu/Organizatorka poslovanja v gostinstvu in turizmu (erudio.si, brez datuma).

Višja strokovna šola za gostinstvo in turizem Bled – Izobraževalni program traja 2 leti in je ovrednoten s 120 kreditnimi točkami. V program se lahko vpišejo osebe, ki so opravile splošno ali poklicno maturo oziroma so opravile zaključni izpit pred letom 2002. Oseba se prav tako lahko vpiše, če je opravila mojstrski, delovodski ali poslovodski izpit, ima tri leta delovnih izkušenj in opravljen preizkus znanja iz materinščine (slovenščine, italijanščine ali madžarščine) ter matematike ali tujega jezika v obsegu določenem za poklicno maturo. Po končanem študiju ima oseba naziv Organizator poslovanja v

gostinstvu in turizmu/Organizatorka poslovanja v gostinstvu in turizmu (Nevtron in Company, d.o.o. 2023).

Višja strokovna šola za gostinstvo in turizem v Mariboru – Izobraževalni program traja 2 leti in je ovrednoten s 120 kreditnimi točkami. V program se lahko vpišejo osebe, ki so opravile splošno ali poklicno maturo oziroma so opravile zaključni izpit pred letom 2002. Oseba se prav tako lahko vpiše, če je opravila mojstrski, delovodski ali poslovodski izpit, ima tri leta delovnih izkušenj in opravljen preizkus znanja iz materinščine (slovenščine, italijanščine ali madžarščine) ter matematike ali tujega jezika v obsegu določenem za poklicno maturo. Po končanem študiju ima oseba naziv Organizator poslovanja v gostinstvu in turizmu/Organizatorka poslovanja v gostinstvu in turizmu (Nevtron in Company, d.o.o. 2023).

BIC Ljubljana – Izobraževalni program traja 2 leti in je ovrednoten s 120 kreditnimi točkami. V program se lahko vpišejo osebe, ki so opravile splošno ali poklicno maturo oziroma so opravile zaključni izpit pred letom 2002. Oseba se prav tako lahko vpiše, če je opravila mojstrski, delovodski ali poslovodski izpit, ima tri leta delovnih izkušenj in opravljen preizkus znanja iz materinščine (slovenščine, italijanščine ali madžarščine) ter matematike ali tujega jezika v obsegu določenem za poklicno maturo. Po končanem študiju ima oseba naziv Organizator poslovanja v gostinstvu in turizmu/Organizatorka poslovanja v gostinstvu in turizmu (Nevtron in Company, d.o.o. 2023).

GRM v Novem mestu, center biotehnike in turizma – Izobraževalni program traja 2 leti in je ovrednoten s 120 kreditnimi točkami. V program se lahko vpišejo osebe, ki so opravile splošno ali poklicno maturo oziroma so opravile zaključni izpit pred letom 2002. Oseba se prav tako lahko vpiše, če je opravila mojstrski, delovodski ali poslovodski izpit, ima tri leta delovnih izkušenj in opravljen preizkus znanja iz materinščine (slovenščine, italijanščine ali madžarščine) ter matematike ali tujega jezika v obsegu določenem za poklicno maturo. Po končanem študiju ima oseba naziv Organizator poslovanja v gostinstvu in turizmu/Organizatorka poslovanja v gostinstvu in turizmu (Nevtron in Company, d.o.o. 2023).

Šolski center Šentjur – Izobraževalni program traja 2 leti in je ovrednoten s 120 kreditnimi točkami. V program se lahko vpišejo osebe, ki so opravile splošno ali poklicno maturo oziroma so opravile zaključni izpit pred letom 2002. Oseba se prav tako lahko vpiše, če je opravila mojstrski, delovodski ali poslovodski izpit, ima tri leta delovnih izkušenj in opravljen preizkus znanja iz materinščine (slovenščine, italijanščine ali madžarščine) ter matematike ali tujega jezika v obsegu določenem za poklicno maturo. Po končanem študiju ima oseba naziv Organizator poslovanja v gostinstvu in turizmu/Organizatorka poslovanja v gostinstvu in turizmu (Nevtron in Company, d.o.o. 2023).

Šolski center Velenje – Izobraževalni program traja 2 leti in je ovrednoten s 120 kreditnimi točkami. V program se lahko vpišejo osebe, ki so opravile splošno ali poklicno

maturu oziroma so opravile zaključni izpit pred letom 2002. Oseba se prav tako lahko vpiše, če je opravila mojstrski, delovodski ali poslovodski izpit, ima tri leta delovnih izkušenj in opravljen preizkus znanja iz materinščine (slovenščine, italijanščine ali madžarščine) ter matematike ali tujega jezika v obsegu določenem za poklicno maturo. Po končanem študiju ima oseba naziv Organizator poslovanja v gostinstvu in turizmu/Organizatorica poslovanja v gostinstvu in turizmu (Nevtron in Company, d.o.o. 2023).

ABITURA, Višja strokovna šola Celje – Zagorje – Izobraževalni program traja 2 leti in je ovrednoten s 120 kreditnimi točkami. V program se lahko vpišejo osebe, ki so opravile splošno ali poklicno maturo oziroma so končale temu ustrezno izobraževanje po prejšnjih predpisih. Oseba se prav tako lahko vpiše, če je opravila mojstrski, delovodski ali poslovodski izpit, ima tri leta delovnih izkušenj in opravljen preizkus znanja iz splošnoizobraževalnih področij v obsegu, ki je določen za poklicno maturo v srednjem strokovnem izobraževanju (Nevtron in Company, d.o.o. 2023).

Gea College, Fakulteta za podjetništvo v Ljubljani – Izobraževalni program traja 2 leti in je ovrednoten s 120 kreditnimi točkami. V program se lahko vpišejo osebe, ki so opravile splošno ali poklicno maturo oziroma so opravile zaključni izpit pred letom 2002. Oseba se prav tako lahko vpiše, če je opravila mojstrski, delovodski ali poslovodski izpit, ima tri leta delovnih izkušenj in opravljen preizkus znanja iz materinščine (slovenščine, italijanščine ali madžarščine) ter matematike ali tujega jezika v obsegu določenem za poklicno maturo. Po končanem študiju ima oseba naziv Organizator poslovanja v gostinstvu in turizmu/Organizatorica poslovanja v gostinstvu in turizmu (Nevtron in Company, d.o.o. 2023).

DOBA, fakulteta za uporabne poslovne in družbene študije v Mariboru – Izobraževalni program traja 3 leta in je ovrednoten s 180 kreditnimi točkami. V program se lahko vpišejo osebe, ki so opravile splošno ali poklicno maturo oziroma so opravile zaključni izpit v kateremkoli štiriletnem srednješolskem programu pred 1.6.1995. Program se izvaja na daljavo. Po končanem študiju ima oseba naziv Diplomant poslovanja in upravljanja v turizmu/Diplomantka poslovanja in upravljanja v turizmu (Nevtron in Company, d.o.o. 2023).

Fakulteta za komercialne in poslovne vede v Celju – Izobraževalni program traja 3 leta in je ovrednoten s 180 kreditnimi točkami. Izvaja se v Celju, Ljubljani, Novi Gorici in Mariboru. V program se lahko vpišejo osebe, ki so opravile splošno ali poklicno maturo oziroma so opravile zaključni izpit v kateremkoli štiriletnem srednješolskem programu. Po končanem študiju ima oseba naziv Diplomiran organizator turizma/Diplomirana organizatorica turizma (Nevtron in Company, d.o.o. 2023).

Visoka šola ERUDIO v Ljubljani – Izobraževalni program traja 3 leta in je ovrednoten s 180 kreditnimi točkami. V program se lahko vpišejo osebe, ki so opravile splošno ali

poklicno maturo oziroma so opravile zaključni izpit v kateremkoli štiriletnem srednješolskem programu pred 1.6.1995. Po končanem študiju ima oseba naziv Diplomiran organizator trajnostnega turizma/Diplomirana organizatorica trajnostnega turizma (erudio.si, brez datuma).

Visoka šola za hotelirstvo in turizem na Bledu – Izobraževalni program traja 3 leta in je ovrednoten s 180 kreditnimi točkami. V program se lahko vpišejo osebe, ki so opravile splošno ali poklicno maturo oziroma so opravile zaključni izpit v kateremkoli štiriletnem srednješolskem programu. Po končanem študiju ima oseba naziv Diplomiran organizator poslovanja v zdravstvenem turizmu/Diplomirana organizatorica poslovanja v zdravstvenem turizmu (Nevtron in Company, d.o.o. 2023).

Univerza na Primorskem, Fakulteta za turistične študije – Turistica – Izobraževalni program traja 3 leta in je ovrednoten s 180 kreditnimi točkami. V program se lahko vpišejo osebe, ki so uspešno opravile zaključni izpit v kateremkoli štiriletnem srednješolskem programu, poklicno ali splošno maturo. Program se izvaja v Portorožu in v Mariboru (eVŠ, brez datuma).

Izredni program management turističnih destinacij na Turistici v Ljubljani – Izobraževalni program traja 3 leta in je ovrednoten s 180 kreditnimi točkami. V program se lahko vpišejo osebe, ki so uspešno opravile zaključni izpit v kateremkoli štiriletnem srednješolskem programu, poklicno ali splošno maturo. Izredni program se izvaja v Ljubljani (eVŠ, brez datuma).

Univerza v Mariboru na Fakulteti za turizem za smer Sodobne turistične prakse – Izobraževalni program traja 3 leta in je ovrednoten s 180 kreditnimi točkami. V program se lahko vpišejo osebe, ki so opravile zaključni izpit v kateremkoli štiriletnem srednješolskem programu, poklicno maturo ali splošno maturo. Po končanem študiju ima oseba naziv Diplomant turizma/Diplomantka turizma (eVŠ, brez datuma).

Univerza v Ljubljani na Ekonomski fakulteti – Izobraževalni program traja 3 leta in je ovrednoten s 180 kreditnimi točkami. Ena izmed študijskih usmeritev, ki si jo študent izbere ob vpisu v 2.letnik je turizem. V program se lahko vpišejo osebe, ki so uspešno opravile splošno maturo, poklicno maturo ali katerikoli štiriletni srednješolski program. Po končanem študiju ima oseba naziv Diplomirani ekonomist/Diplomirana ekonomistka (eVŠ, brez datuma).

Univerza na Primorskem na Fakulteti za turistične študije – Izobraževalni program traja 3 leta. V program se lahko vpišejo osebe, ki so uspešno opravile splošno maturo, poklicno maturo, v kateremkoli srednješolskem programu in izpit iz enega od področij splošne mature: sociologija, zgodovina ali geografija, kdor je pred 1.6.1995 končal katerikoli štiriletni srednješolski program. Po končanem študiju ima oseba naziv Diplomirani organizator turizma/Diplomirana organizatorica turizma (eVŠ, brez datuma).

Fakulteta za turizem v Mariboru – Izobraževalni program traja 3 leta in je ovrednoten s 180 kreditnimi točkami. V program se lahko vpišejo osebe, ki so uspešno opravile splošno maturo, poklicno maturo, v kateremkoli srednješolskem programu in izpit iz enega od področij splošne mature: matematika, tuji jezik, zgodovina, ekonomija, kdor je pred 1.6.1995 končal katerikoli štiriletni srednješolski program. Program se izvaja v Brežicah. Po končanem študiju ima oseba naziv Diplomant turizma/Diplomantka turizma (eVŠ, brez datuma).

Ekonomska fakulteta program univerzitetne poslovne in ekonomske šole – Izobraževalni program traja 3 leta in je ovrednoten s 180 kreditnimi točkami. Ena izmed študijskih usmeritev, katero si študent izbere ob vpisu v 2.letnik je turizem. V program se lahko vpišejo osebe, ki so uspešno opravile splošno maturo, poklicno maturo v programih srednjega strokovnega izobraževanja oziroma tehniškega izobraževanja ekonomski tehnik ali tehnik računalništva in izpit splošne mature iz področja matematika, ekonomija, informatika, tuji jezik, psihologija, računalništvo, sociologija ali zgodovina, kdor je pred 1.6.1995 končal katerikoli štiriletni srednješolski program. Po končanem študiju ima oseba naziv Diplomirani ekonomist/Diplomirana ekonomistka (eVŠ, brez datuma).

Fakulteta za komercialne in poslovne vede v Celju – Izobraževalni program traja 2 leti in je ovrednoten s 120 kreditnimi točkami. V program se lahko vpišejo osebe, ki imajo končan visokošolski strokovni program s področij, ki so ovrednotena s 180 kreditnimi točkami, s področja ekonomije, poslovnih, organizacijskih in upravnih ved, turizma, družboslovja in pravnih ved ali imajo končan študijski program prve stopnje drugih strokovnih področij v obsegu najmanj 180 kreditnih točk in opravljene dodatne obveznosti v obsegu 15 kreditnih točk iz področij dodiplomskega študija – ekonomika poslovnih sistemov in osnove študija turizma. Izvaja se v Celju, Ljubljani in Mariboru. Po končanem študiju ima oseba naziv Magister turizma/Magistrica turizma (Nevtron in Company, d.o.o. 2023).

Izobraževalni center ERUDIO v Ljubljani – Izobraževalni program traja 2 leti in je ovrednoten s 120 kreditnimi točkami. V program se lahko vpišejo osebe, ki so končale univerzitetni ali visokošolski strokovni študijski program 1. stopnje s sorodnih strokovnih področij družbenih, poslovnih in upravnih ved ali končale študijski program za pridobitev visoke strokovne izobrazbe, sprejet pred 11.6.2004 ali končal univerzitetni oziroma visokošolski strokovni študijski program 1. stopnje z drugih strokovnih področij in dosegel najmanj 180 kreditnih točk, če je kandidat pred vpisom opravil predmete trajnostnega turizma: Interpretacija naravne in kulturne dediščine, Ekonomika turizma ali Pravne podlage v turizmu. Program se izvaja na daljavo. Po končanem študiju ima oseba naziv Magister poslovanja v turizmu/Magistrica poslovanja v turizmu (Izobraževalni center Erudio, 2023).

Turistica – Izobraževalni program traja 2 leti in je ovrednoten s 120 kreditnimi točkami. V program se lahko vpišejo osebe, ki imajo diplomu študijskega programa 1. stopnje s

študijskih področij: turizem, humanistika in družboslovje ter naravoslovje ali imajo diplomo študijskega programa 1. stopnje z drugih študijskih področij ter opravljen diferencialni izpit iz osnov humanistike, družboslovja, turizma ali naravoslovja v obsegu od 10 do 60 kreditnih točk. Program se izvaja v Kopru. Po končanem študiju ima oseba naziv Magister dediščinskega turizma/Magistrica dediščinskega turizma (Univerza na Primorskem, brez datuma).

Fakulteta za humanistične študije na Primorskem – Izobraževalni program traja 2 leti in je ovrednoten s 120 kreditnimi točkami. V program se lahko vpišejo osebe, ki imajo diplomo študijskega programa 1. stopnje s študijskih področij: turizem, humanistika in družboslovje ter naravoslovje ali imajo diplomo študijskega programa 1. stopnje z drugih študijskih področij ter opravljen diferencialni izpit iz osnov humanistike, družboslovja, turizma ali naravoslovja v obsegu od 10 do 60 kreditnih točk. Program se izvaja v Kopru. Po končanem študiju ima oseba naziv Magister dediščinskega turizma/Magistrica dediščinskega turizma (Univerza na Primorskem, brez datuma).

Fakulteta za turizem v Mariboru – Izobraževalni program traja 2 leti in je ovrednoten s 120 kreditnimi točkami. V program se lahko vpišejo osebe, ki so uspešno opravile študijski program 1. stopnje z ustreznih strokovnih področij, kot so hotelirstvo in gostinstvo, potovanja, turizem in prosti čas, družbene vede, poslovne in upravne vede, prodaja, marketing in oglaševanje, poslovodenje in upravljanje, delovno življenje ali geografija. Osebe se lahko vpišejo v študij, če so zaključile študijski program 1. stopnje z drugih strokovnih področij ter če so pred vpisom opravile študijske obveznosti, bistvene za nadaljevanje študija v obsegu 10 do 60 kreditnih točk, ki jih kandidati lahko opravijo med študijem na 1. stopnji z opravljanjem diferencialnih izpitov. Opraviti morajo predmete Osnove turizma in Destinacijski management. Program se izvaja v Brežicah. Po končanem študiju ima oseba naziv Magister turizma/Magistrica turizma (Univerza v Mariboru, brez datuma).

Fakulteta za turizem v Mariboru – Izobraževalni program traja 2 leti in je ovrednoten s 120 kreditnimi točkami. V program se lahko vpišejo osebe, ki so uspešno opravile študijski program 1. stopnje z ustreznih strokovnih področij, kot so turizem, hotelirstvo, gostinstvo, gastronomija ali ekonomija ali imajo končan študijski program 1. stopnje z drugih strokovnih področij ter če so pred vpisom opravile študijske obveznosti, bistvene za nadaljevanje študija v obsegu 10 do 60 kreditnih točk. Opraviti morajo predmete Osnove turizma in Destinacijski management. Pogoje je lahko tudi končan visokošolski strokovni ali univerzitetni študijski program sprejet pred 11.6.2004, z ustreznih strokovnih področij, kot so turizem, hotelirstvo, gostinstvo, gastronomija ali ekonomija. Program se izvaja v Brežicah. Po končanem študiju ima oseba naziv Magister turizma/Magistrica turizma (Univerza v Mariboru, brez datuma).

Ekonomska fakulteta na magistrskem študiju – smer turizem – Izobraževalni program traja 2 leti in je ovrednoten s 120 kreditnimi točkami. V program se lahko vpišejo osebe,

ki imajo končan študijski program 1. stopnje z ustreznih strokovnih področij in so dosegle najmanj 180 kreditnih točk ali imajo dokončan dosednji študijski program za pridobitev visoke strokovne izobrazbe z ustreznih strokovnih področij ter dodatne študijske obveznosti v obsegu 12 kreditnih točk. Predmet Mikroekonomija 1 in Uvod v poslovanje se lahko opravita med študijem na 1.stopnji. Po končanem študiju ima oseba naziv Magister poslovnih ved/Magistrica poslovnih ved (Univerza v Ljubljani, brez datuma).

Ekonomsko fakulteta na magistrskem študiju – smer turistični management – Izobraževalni program traja 2 leti in je ovrednoten s 120 kreditnimi točkami. V program se lahko vpišejo osebe, ki imajo končan študijski program 1. stopnje z ustreznih strokovnih področij turizma, ekonomije, poslovođenja in organizacije, turistične geografije ali drugih relevantnih družbenih ved in humanistike ter so dosegle najmanj 180 kreditnih točk ali imajo dokončan dosednji študijski program za pridobitev visoke strokovne izobrazbe z ustreznih strokovnih področij ter dodatne študijske obveznosti v obsegu 12 kreditnih točk. Predmet Mikroekonomija 1 in Uvod v poslovanje se lahko opravita med študijem na 1.stopnji. Po končanem študiju ima oseba naziv Magister poslovnih ved/Magistrica poslovnih ved (Univerza v Ljubljani, brez datuma).

Turistica na doktorskem študiju – Izobraževalni program traja 2 leti in je ovrednoten s 120 kreditnimi točkami. V program se lahko vpišejo osebe, ki imajo diplomu na študijskem programu 2. stopnje ali diplomu na dodiplomskem univerzitetnem študijskem programu sprejet pred 11.6.2004 ali diplomu na enovitem magistrskem študijskem programu 2. stopnje, ki je ovrednoten s 300 kreditnimi točkami in traja 5 let. Program se izvaja v Portorožu. Po končanem študiju ima oseba naziv Doktor znanosti/Doktorica znanosti (Univerza na Primorskem, brez datuma).

Ekonomsko fakulteta na doktorskem študiju – Izobraževalni program traja 3 leta in je ovrednoten s 180 kreditnimi točkami. V program se lahko vpišejo osebe, ki imajo diplomu na študijskem programu 2. stopnje ali diplomu na dodiplomskem univerzitetnem študijskem programu sprejet pred 11.6.2004, končan študijski program za pridobitev specializacije, končan magisterij znanosti ali študijski program za pridobitev specializacije ali končan študijski program, ki izobražuje za poklice, urejene z direktivami EU ali drugi enoviti magistrski študijski program, ki je ovrednoten s 300 kreditnimi točkami. Program se izvaja v Ljubljani. Po končanem študiju ima oseba naziv Doktor znanosti/Doktorica znanosti (Univerza v Ljubljani, brez datuma).

Priloga 3: Število prostih mest po izobraževalnih inštitucijah in po programih na sekundarni ravni, 2019/2020 – 2023/2024

Naziv izobraževalne ustanove	Program	Prosta mesta 2019/20	Prosta mesta 2020/21	Prosta mesta 2021/22	Prosta mesta 2022/23	Prosta mesta 2023/24
Biotehniška šola, Šempeter pri Gorici	Gastronomske in hotelske storitve	26	26	26	26	26
Biotehniška šola, Šempeter pri Gorici	Gastronomija in turizem	28	28	28	28	28
Center IRIS - Center za izobraževanje, rehabilitacijo, inkluzijo in svetovanje za slepe in slabovidne, Ljubljana	Gastronomija in turizem	n. p.	n. p.	n. p.	n. p.	n. p.
Dvojezična srednja šola Lendava	Gastronomske in hotelske storitve	n. p.	n. p.	n. p.	n. p.	n. p.
Srednja gostinska in turistična šola Radovljica	Gastronomija	28	28	28	28	28
Srednja gostinska in turistična šola Radovljica	Gastronomske in hotelske storitve	52	52	52	52	52
Srednja gostinska in turistična šola Radovljica	Gastronomija in turizem	56	56	56	56	56
Srednja poklicna in strokovna šola Zreče	Gastronomija in turizem	28	28	28	28	28
Srednja šola Izola	Gastronomske in hotelske storitve	26	26	26	26	26
Srednja šola Izola	Gastronomija in turizem	28	28	28	28	28
Srednja šola Izola	Gastronomija	28	28	28	28	28
Srednja šola Pietro Coppo Izola	Gastronomske in hotelske storitve	16	16	16	16	16
Srednja šola Slovenj Gradec in Muta	Gastronomske in hotelske storitve	28	28	28	28	28
Srednja šola Slovenj Gradec in Muta	Gastronomija in turizem	28	28	28	28	28
Srednja šola Slovenj Gradec in Muta	Gastronomija	28	28	28	28	28
Srednja šola za gastronomijo in turizem Ljubljana	Gastronomske in hotelske storitve	52	52	52	52	52
Srednja šola za gastronomijo in turizem Ljubljana	Gastronomija	28	28	28	28	28
Srednja šola za gastronomijo in turizem Ljubljana	Gastronomija in turizem	140	140	140	140	140

se nadaljuje

Priloga 3: Število prostih mest po izobraževalnih inštitucijah in po programih na sekundarni ravni, 2019/2020 – 2023/2024 (nad.)

Naziv izobraževalne ustanove	Program	Prosta mesta 2019/20	Prosta mesta 2020/21	Prosta mesta 2021/22	Prosta mesta 2022/23	Prosta mesta 2023/24
Srednja šola za gostinstvo in turizem Celje	Gastronomske in hotelske storitve	52	52	52	52	52
Srednja šola za gostinstvo in turizem Celje	Gastronomija in turizem	84	84	84	84	84
Srednja šola za gostinstvo in turizem Celje	Gastronomija	28	28	28	28	28
Srednja šola za gostinstvo in turizem Maribor	Gastronomske in hotelske storitve	78	78	78	78	78
Srednja šola za gostinstvo in turizem Maribor	Srednje poklicno izobraževanje Gastronomija	28	28	28	28	28
Srednja šola za gostinstvo in turizem Maribor	Nižje poklicno izobraževanje Gastronomija	16	16	16	16	16
Srednja šola za gostinstvo in turizem Maribor	Gastronomija in turizem	112	112	112	112	112
Srednja šola za gostinstvo in turizem Radenci	Gastronomske in hotelske storitve	26	26	26	26	26
Srednja šola za gostinstvo in turizem Radenci	Gastronomija in turizem	28	28	28	28	28
Srednja šola za gostinstvo in turizem Radenci	Gastronomija	28	28	28	28	28
Srednja šola za gostinstvo in turizem, Novo mesto	Gastronomske in hotelske storitve	26	26	26	26	26
Srednja šola za gostinstvo in turizem, Novo mesto	Gastronomija in turizem	28	28	28	28	28
Srednja šola za gostinstvo in turizem, Novo mesto	Gastronomija	28	28	28	28	28
Srednja šola Zagorje	Gastronomske in hotelske storitve	26	26	26	26	26
Srednja šola Zagorje	Gastronomija	28	28	28	28	28

se nadaljuje

Priloga 3: Število prostih mest po izobraževalnih inštitucijah in po programih na sekundarni ravni, 2019/2020 – 2023/2024 (nad.)

Naziv izobraževalne ustanove	Program	Prosta mesta 2019/20	Prosta mesta 2020/21	Prosta mesta 2021/22	Prosta mesta 2022/23	Prosta mesta 2023/24
Šola za ekonomijo, turizem in kmetijstvo Ptuj	Gastronomske in hotelske storitve	26	26	26	26	26
Šola za storitvene dejavnosti Velenje	Gastronomija in turizem	28	28	28	28	28
Šola za storitvene dejavnosti Velenje	Gastronomija	28	28	28	28	28
Šola za storitvene dejavnosti Velenje	Gastronomske in hotelske storitve	26	26	26	26	26
Vzgojno-izobraževalni zavod Višnja Gora	Gastronomske in hotelske storitve	n. p.	n. p.	n. p.	n. p.	n. p.
Zavod za gluhe in naglušne	Gastronomske in hotelske storitve	n. p.	n. p.	n. p.	n. p.	n. p.
Skupaj*		1.344	1.344	1.344	1.344	1.344

Legenda: 0 (ni bilo vpisa), n. p.(podatki niso javno dostopni), * na podlagi dostopnih podatkov.

Vir: MVI (brez datuma c).

Priloga 4: Število prostih mest po izobraževalnih inštitucijah in po programih na višješolski stopnji izobraževanja, 2019/2020 – 2023/2024

Naziv izobraževalne ustanove	Področje	Prosta mesta 2019/20	Prosta mesta 2020/21	Prosta mesta 2021/22	Prosta mesta 2022/23	Prosta mesta 2023/24
ABITURA Celje-Zagorje (izred.)	Gostinstvo in turizem	48	48	48	48	50
BIC Ljubljana (izred.)	Gostinstvo in turizem	70	70	70	70	70
BIC Ljubljana (red.)	Gostinstvo in turizem	120	120	120	120	120
GRM Novo mesto (red.)	Gostinstvo in turizem	50	50	50	50	50
Izobraževalni center ERUDIO Ljubljana (izred.)	Gostinstvo in turizem	45	45	45	45	45
Šolski center Šentjur (izred.)	Gostinstvo in turizem	45	45	45	45	45
Višja strokovna šola za gostinstvo in turizem Bled (izred.)	Gostinstvo in turizem	50	50	50	50	50

se nadaljuje

Priloga 4: Število prostih mest po izobraževalnih inštitucijah in po programih na višješolski stopnji izobraževanja, 2019/2020 – 2023/2024 (nad.)

Naziv izobraževalne ustanove	Področje	Prosta mesta 2019/20	Prosta mesta 2020/21	Prosta mesta 2021/22	Prosta mesta 2022/23	Prosta mesta 2023/24
Višja strokovna šola za gostinstvo in turizem Bled (red.)	Gostinstvo in turizem	140	140	140	140	140
Višja strokovna šola za gostinstvo in turizem Maribor (izred.)	Gostinstvo in turizem	100	100	100	100	100
Višja strokovna šola za gostinstvo in turizem Maribor (red.)	Gostinstvo in turizem	140	140	140	140	140
Skupaj		808	808	808	808	810

Vir: MVI (brez datuma c).

Priloga 5: Število prostih mest po izobraževalnih inštitucijah in po programih na visokošolski stopnji izobraževanja, 2019/2020 – 2023/2024

Naziv izobraževalne ustanove	Področje	Prosta mesta 2019/20	Prosta mesta 2020/21	Prosta mesta 2021/22	Prosta mesta 2022/23	Prosta mesta 2023/24
Fakulteta za komercialne in poslovne vede Celje (izred.)	Turizem	40	40	40	40	40
Izobraževalni center ERUDIO Ljubljana (izred.)	Trajnostni turizem	45	45	45	45	45
Univerza na Primorskem, Fakulteta za turistične študije	Management turističnih podjetij (red.)	95	95	95	95	95
Univerza na Primorskem, Fakulteta za turistične študije	Turizem	60	60	60	60	60
Univerza v Ljubljani, Ekonomska fakulteta (izred.)	Visoka poslovna šola	Ni omejitve	Ni omejitve	Ni omejitve	Ni omejitve	Ni omejitve
Univerza v Ljubljani, Ekonomska fakulteta (red.)	Visoka poslovna šola	Ni omejitve	Ni omejitve	Ni omejitve	Ni omejitve	Ni omejitve
Univerza v Mariboru, Fakulteta za turizem (izred.)	Sodobne turistične prakse	85	85	85	85	85

se nadaljuje

Priloga 5: Število prostih mest po izobraževalnih inštitucijah in po programih na visokošolski stopnji izobraževanja, 2019/2020 – 2023/2024 (nad.)

Naziv izobraževalne ustanove	Področje	Prosta mesta 2019/20	Prosta mesta 2020/21	Prosta mesta 2021/22	Prosta mesta 2022/23	Prosta mesta 2023/24
Univerza v Mariboru, Fakulteta za turizem (red.)	Sodobne turistične prakse	65	65	65	65	65
Visoka šola za hotelirstvo in turizem Bled (izred.)	Hotelirstvo in turizem	70	70	70	70	70
Skupaj		840	840	840	840	840

Vir: MVI (brez datuma c).

Priloga 6: Število prostih mest po izobraževalnih inštitucijah in po programih na univerzitetni stopnji izobraževanja, 2019/2020 – 2023/2024

Naziv izobraževalne ustanove	Področje	Prosta mesta 2019/20	Prosta mesta 2020/21	Prosta mesta 2021/22	Prosta mesta 2022/23	Prosta mesta 2023/24
Univerza na Primorskem, Fakulteta za turistične študije	Turizem (red.)	60	60	60	60	60
Univerza v Ljubljani, Ekonomska fakulteta (izred.)	Univerzitetna poslovna in ekonomska šola	Ni omejitve	Ni omejitve	Ni omejitve	Ni omejitve	Ni omejitve
Univerza v Ljubljani, Ekonomska fakulteta (red.)	Univerzitetna poslovna in ekonomska šola	Ni omejitve	Ni omejitve	Ni omejitve	Ni omejitve	Ni omejitve
Univerza v Mariboru, Fakulteta za turizem (izred.)	Turizem: sodelovanje in razvoj	15	15	15	15	15
Univerza v Mariboru, Fakulteta za turizem (red.)	Turizem: sodelovanje in razvoj	40	40	40	40	40
Skupaj		675	675	675	675	675

Vir: MVI (brez datuma c).

Priloga 7: Število prostih mest po izobraževalnih inštitucijah in po programih na magistrski stopnji izobraževanja, 2019/2020 – 2023/2024

Naziv izobraževalne ustanove	Področje	Prosta mesta 2019/20	Prosta mesta 2020/21	Prosta mesta 2021/22	Prosta mesta 2022/23	Prosta mesta 2023/24
Fakulteta za komercialne in poslovne vede Celje (izred.)	Turizem	30	30	30	30	30
Univerza na Primorskem, Fakulteta za turistične študije	Dediščinski turizem (red.)	20	20	20	20	20
Univerza v Ljubljani, Ekonomska fakulteta (red.)	Turizem	40	40	40	40	40
Univerza v Ljubljani, Ekonomska fakulteta (red.)	Turistični management	35	35	35	35	35
Univerza v Mariboru, Fakulteta za turizem (red.)	Turistične destinacije in doživetja	30	30	30	30	30
Skupaj		155	155	155	155	155

Vir: MVI (brez datuma c).

Priloga 8: Število prostih mest po izobraževalnih inštitucijah in po programih na doktorski stopnji izobraževanja, 2019/2020 – 2023/2024

Naziv izobraževalne ustanove	Področje	Prosta mesta 2019/20	Prosta mesta 2020/21	Prosta mesta 2021/22	Prosta mesta 2022/23	Prosta mesta 2023/24
Univerza na Primorskem, Fakulteta za turistične študije	Inovativni turizem (izred.)	8	8	8	8	8
Univerza v Ljubljani, Ekonomska fakulteta (red.)	Ekonomске in poslovne vede	20	20	20	20	20
Skupaj		28	28	28	28	28

Vir: MVI (brez datuma c).